

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาผลของการทำวิจัยในชั้นเรียนที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูระดับประถมศึกษาชั้น เพื่อให้เห็นกระบวนการและผลของการทำวิจัยในชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอนของครูนักวิจัย ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน และผลของการทำวิจัยในชั้นเรียนที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participatory observation) การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (Informal interview) และแบบเจาะลึก (In-depth interview) และการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) จากกรณีศึกษา 4 กรณีศึกษา ที่ได้มาจาก 2 โรงเรียน ซึ่งเป็นบริบทของการทำงานวิจัยที่คล้ายคลึงกัน ผลจากการศึกษาวิเคราะห์กรณีศึกษาทั้ง 4 กรณีศึกษา เป็นดังนี้

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกรณีศึกษา

5.1.1 กรณีศึกษาที่ 1 ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน A สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 มีผลงานวิจัยในชั้นเรียน 1 เรื่อง

ตอนที่ 1 ภูมิหลังของกรณีศึกษา

ตอนที่ 2 กระบวนการและผลลัพธ์ของการทำวิจัยในชั้นเรียน

- ลักษณะการทำวิจัยในชั้นเรียนของกรณีศึกษา
- กระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน
- การใช้ผลการวิจัยในชั้นเรียน
- พฤติกรรมที่ส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน

ตอนที่ 4 สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอน

- การจัดชั้นเรียน
- การเตรียมการสอน
- การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- ความสัมพันธ์ระหว่างครูศึกษากับนักเรียน

ตอนที่ 5 ผลของการทำวิจัยในชั้นเรียนที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครู

5.1.2 กรณีศึกษาที่ 2 ครูนักวิจัยที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน B สอนวิชาภาษาไทยและศิลปะ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 5 ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 มีผลงานวิจัยในชั้นเรียน 10 เรื่อง

ตอนที่ 1 ภูมิหลังของกรณีศึกษา

ตอนที่ 2 กระบวนการและผลลัพธ์ของการทำวิจัยในชั้นเรียน

- ลักษณะการทำวิจัยในชั้นเรียนของกรณีศึกษา

- กระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน
- การใช้ผลการวิจัยในชั้นเรียน
- พฤติกรรมที่ส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน

ตอนที่ 4 สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอน

- การจัดชั้นเรียน
- การเตรียมการสอน
- การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- ความสัมพันธ์ระหว่างกรณีศึกษากับนักเรียน

ตอนที่ 5 ผลของการทำวิจัยในชั้นเรียนที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครู

5.1.3 กรณีศึกษาที่ 3 ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน A สอนระดับชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 4 ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 เป็นผู้ที่มีความสนใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน

ตอนที่ 1 ภูมิหลังของกรณีศึกษา

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน

ตอนที่ 3 สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอน

- การจัดชั้นเรียน
- การเตรียมการสอน
- การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- ความสัมพันธ์ระหว่างกรณีศึกษากับนักเรียน

5.1.4 กรณีศึกษาที่ 4 ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน B สอนระดับชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 1 ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 เป็นผู้ที่มีความสนใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน

ตอนที่ 1 ภูมิหลังของกรณีศึกษา

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน

ตอนที่ 3 สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอน

- การจัดชั้นเรียน
- การเตรียมการสอน
- การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- ความสัมพันธ์ระหว่างกรณีศึกษากับนักเรียน

5.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนของครูนักวิจัยและครูที่ไม่ใช่ครูนักวิจัย

5.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน

5.4 ผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครู

หลังจากที่ได้ทำวิจัยในชั้นเรียนแล้ว

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกรณีศึกษา

5.1.1 กรณีศึกษาที่ 1 ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน A สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 7 มีผลงานวิจัยในชั้นเรียน 1 เรื่อง

ตอนที่ 1 ภูมิหลัง

ครูวาสนา (นามสมมุติ) มีถิ่นกำเนิดในภาคกลาง เป็นคนในท้องถิ่นที่ปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบัน เป็นลูกสาวคนเดียวของพ่อแม่ แต่ครอบครัวของครูวาสนาไม่ได้สมบูรณ์พร้อม เนื่องจากพ่อแม่ของครูวาสนาแยกทางกันตั้งแต่ครูวาสนายังไม่เกิด ครอบครัวของครูวาสนามีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง พ่อประกอบอาชีพรับราชการทหาร ส่วนแม่เป็นแม่บ้าน

การศึกษาของครูวาสนาเริ่มต้นในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่โรงเรียนประจำอำเภอ ในจังหวัดปราจีนบุรี โดยอาศัยอยู่กับแม่ จนกระทั่งเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จึงได้ย้ายมาเรียนต่อที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและอาศัยอยู่กับพ่อ

เมื่อเรียนจบในระดับชั้นประถมศึกษาแล้ว ครูวาสนาจึงสอบเข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนสตรีประจำจังหวัด การศึกษาของครูวาสนานั้นจะมีพ่อแม่เป็นผู้ที่วางแผนให้ตลอดตั้งแต่เด็กๆ แต่ครูวาสนาไม่ได้รู้สึกว่าคุณบังคับให้ต้องเรียน เนื่องจากเป็นคนที่มีอุปนิสัยเรียบง่าย และเชื่อฟังพ่อแม่

จุดเริ่มต้นของการเป็นครู

หลังจากที่เรียนจบระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้ว ครูวาสนาได้เข้าศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.สูง) จากนั้นจึงสอบเข้าเรียนต่อปริญญาตรีที่วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยาในหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี โดยระหว่างที่เรียนอยู่ในชั้นปีที่ 1 ครูวาสนาสามารถสอบบรรจุเข้ารับราชการครูได้ จึงได้พักการเรียนระดับปริญญาตรีไว้ก่อน เมื่อรับราชการครูได้ 1 ปี ครูวาสนาจึงกลับมาศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีจนจบ

ในสมัยที่ครูวาสนาเป็นเด็กนั้น ครูวาสนาไม่ชอบอาชีพครู และมีความใฝ่ฝันที่จะประกอบอาชีพเป็นพนักงานธนาคาร แต่สาเหตุที่ครูวาสนาได้มาเรียนครูนั้น ก็เนื่องมาจากพ่อแม่อยากให้เป็นครู ซึ่งเมื่อครูวาสนาได้มาเป็นครูแล้วจึงรู้สึกชอบในวิชาชีพนี้

“พ่อแม่ชี้แนะว่าเป็นครูดี รับราชการดี เป็นผู้หญิง เป็นครูดีที่สุด”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 24 ม.ค. 45)

“จริงๆแล้วไม่ชอบเป็นครูนะ อยากทำงานประเภทเสรีจิปวันหนึ่งเลย คือ อยากจะทำงานธนาคารอะไรอย่างนี้ คืองานให้เสรีจิปวันๆหนึ่ง เป็นครูนี้ไม่เสรีจิปนะ ปีนึงถึงจะเสรีจิป”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 24 ม.ค. 45)

ครูวาสนารับราชการครูครั้งแรก เมื่อปี 2522 ที่อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในโรงเรียน เล็กๆ ที่อยู่ห่างไกลจากชุมชน ไม่มีไฟฟ้าและน้ำประปาใช้ แต่ที่โรงเรียนแห่งนี้ ครูวาสนามีความประทับใจและ รู้สึกผูกพันกับเพื่อนครู รวมทั้งนักการภารโรงมาก

“ก็ประทับใจนะ พอย้ายออกมาแล้วก็ยังกลับไปหา เพราะว้ายผูกพันกับครู ผูกพันกับภารโรง”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 24 ม.ค. 45)

จากนั้นปี 2526 ครูวาสนาได้ย้ายติดตามสามีซึ่งรับราชการครูเช่นเดียวกัน ไปเป็นครูที่อีกตำบลหนึ่งใน อำเภอบางไทร เป็นโรงเรียนที่อยู่ติดถนนใหญ่ มีความสะดวกสบาย และมีสาธารณูปโภคครบครัน แต่ เนื่องจากครูวาสนามีบ้านอยู่ในต่างอำเภอ ครูวาสนาจึงอาศัยอยู่ที่บ้านพักครูภายในโรงเรียน ทำให้มีผู้ปกครอง แวะมาเยี่ยมเยียนเสมอๆ ดังนั้นช่วงที่ครูวาสนาปฏิบัติหน้าที่อยู่ที่โรงเรียนนี้ครูวาสนาจึงมีความใกล้ชิดกับ นักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนมาก

“บางที่เด็กไม่กลับ กลับเย็นอะไรแบบนี้ บางที่พ่อแม่ไม่มาก็เอามาฝาก เพราะเราอยู่ในโรงเรียนเลย อย่างพ่อแม่เขาเข้ามาขายของที่โรงเรียน อยู่คุยกันจนเย็นนุ่น และสนิทกับผู้ปกครองมาก เพราะเรากินนอนอยู่ที่โรงเรียน เขามีอะไรเขาก็เอามาให้”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 24 ม.ค. 45)

ปี 2536 สามีของครูวาสนาย้ายเข้ามาเป็นครูใหญ่ที่โรงเรียนในอำเภอเมืองพระนครศรีอยุธยา ครูวาสนาจึงต้องทำเรื่องขอย้ายเข้ามาเป็นครูอยู่ที่โรงเรียนในตัวเมือง คือ โรงเรียน A และสอนเรื่อยมาจนกระทั่ง ปัจจุบัน

แม้ว่าครูวาสนาจะเป็นครูที่ไม่มีรางวัลทางวิชาการมารองรับในความเป็นครูดีที่ทุ่มเทให้กับการสอน และ การพัฒนาผู้เรียน แต่ครูวาสนาก็ได้รับการยอมรับและกล่าวขวัญถึงความสามารถด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ภายในกลุ่มเพื่อนครู ผู้บริหาร และศิษยานุศิษย์ ซึ่งสาเหตุที่ครูวาสนาไม่มีรางวัลทางวิชาการ เนื่องมาจากครูวาสนาไม่ชอบการแข่งขัน และเห็นว่าการขอผลงานไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียน

“มีคนบอกว่าอบรมเยอะๆอย่างนี้น่าจะทำอาจารย์ 3 แต่ไม่ทำ ไม่ชอบ เด็กก็จะเสีย เราก็จะเสีย สุขภาพจิต พอเราทำเราก็คิดอยากจะได้ ต้องทุ่มเท...เด็กก็เลยๆทะเลาะ เราต้องทุ่มกับตรงนั้น พอเราลงมือทำ เนี่ย เราหวังว่าเราต้องทำให้ได้สิ ก็เลยไม่มีความคิดนะ ไม่เคยจะทำ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 22 ม.ค. 45)

“ครูวาสนาเขาเป็นคนไม่ชอบไปแข่งขันนะ ถ้ามีแข่งขันเมื่อไหร่เขาจะปฏิเสธทันที อย่างเช่นประกวด อะไรแบบนี้เขาไม่ชอบเลย”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูกรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

ระยะของการพัฒนาตนเองที่นำไปสู่การเป็นครุศึกษาวิชา

จากประสบการณ์ของการเป็นครู และการเรียนรู้ที่เกิดจากความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ทำให้ครู วาสนาพบปัญหาในชั้นเรียนมากมายและได้ดำเนินการคิดหาวิธีแก้ไขปัญหา ลงมือทำ มาโดยตลอดด้วยวิธีการ สังเกตพฤติกรรมของเด็ก การพูดคุยกับเด็ก เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนแต่ละคน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ เป็นคุณลักษณะที่มีอยู่ในตัวครูวาสนา และสิ่งนี้เองที่เป็นจุดเริ่มต้นของการทำวิจัยในชั้นเรียน

การเริ่มต้นทำวิจัยในชั้นเรียนของครูวาสนานั้นไม่ได้มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ถึงปัญหาของ นักเรียนที่ครูพบ วิธีการที่ครูพบปัญหา วิธีแก้ไข และผลที่ได้ตามมา แต่เกิดขึ้นมาจากการที่ครูวาสนาเป็นผู้ที่ใส่ใจและเก็บข้อมูลเด็กด้วยตนเองอยู่ตลอดเวลา โดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน พูดคุยกับกับเพื่อน ของนักเรียนที่มีปัญหา สอบถามจากเพื่อนครู และผู้ปกครองของนักเรียน ต่อมาเมื่อเกิดกระแสของการวิจัยใน ชั้นเรียนจึงทำให้มีเอกสารเผยแพร่เรื่องของการวิจัยในชั้นเรียน มีผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยในชั้นเรียนเปิดอบรมเรื่อง ของวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งครูวาสนาก็ได้มีโอกาสเข้ารับการอบรมจึงทำให้ครูวาสนาเริ่มเขียนบันทึกสิ่งที่ตนเองได้ ทำในการช่วยเหลือนักเรียนของตนเอง ดังนั้นขั้นตอนการพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูวาสนาจึงแบ่งได้ ดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะของการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน พัฒนาการสอนของตนเอง จากการสอนที่ครู เป็นศูนย์กลางมาเป็นเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดให้นักเรียนได้มีการทำกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำนาคกิจกรรม

“แรกๆที่เป็นครูก็สอนแบบนี้แหละ ถึงเวลาก็สอน สอนหน้ากระดาน ให้เด็กทำแบบฝึกหัดตามที่เรา ให้เด็กทำ เดี่ยวนี้เด็กบางทีมันไม่เรียนนี่ เราให้ทำมันไม่เอา เรียนหนูดีกว่า เอาไปก็ไปกัน”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 22 ม.ค. 45)

“ปีแรก แรกทีเดียวเริ่มมาสอนตามรายวิชา เขาสอนคณิตศาสตร์ เริ่มทีเดียวเขาก็ใช้ได้”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 1, 25 ม.ค. 45)

“ปีแรกๆต่างคนต่างไม่ค่อยสนใจกัน พอปีที่สองเขาเริ่มจัดกระบวนการกลุ่ม เริ่มทำอะไรหลายอย่าง”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

“ช่วง 3 ปีแรก พี่ว่าครูวาสนาเขาก็ยังเป็นครูแบบเก่าที่ใช้การสอนแบบเก่า ใช้สื่อเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งก็ ต้องเรียกว่าแบบเก่า ในช่วงว่า 3 ปีก็ยังเป็นแบบนั้น แต่พอมาเริ่มมีการปฏิรูป วาสนาเขาพัฒนาขึ้นเยอะ เริ่มมี สื่อที่เพิ่มขึ้น สื่อทันสมัยขึ้น แล้วเริ่มรับวิวัฒนาการของสื่อพวกนี้มากขึ้นในช่วง 2 – 3 ปีหลัง”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 1, 24 ม.ค. 45)

ระยะที่ 2 ระยะของการเป็นครูที่ดี สนใจเด็ก เอาใส่เด็ก ต้องการที่จะพัฒนาให้เด็กเกิดพฤติกรรม การเรียนรู้มากที่สุด จึงได้สังเกตพฤติกรรมเด็กเป็นรายบุคคล สอบถามข้อมูลของเด็กจากบุคคลต่างๆ แต่ไม่ได้มี การบันทึกเป็นรายลักษณ์อักษร นั่นคือ เป็นระยะเริ่มแรกของการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยที่ไม่ได้มีการเขียน บันทึก

“บางทีนะเราทำไปเนี่ย ที่จริงมันเป็นการวิจัยได้ แต่เราไม่ได้ทำเป็นหลักฐานเอาไว้ อย่างเด็กชั้นป. 6 ตอนที่ขึ้นมาใหม่ๆตอนป. 5 เขาเรียนบ่อยมากๆเลย บ้านเขาอยู่ตรงนี้ ต้องตาม ตามมาถามว่าทำไมถึงไม่มาโรงเรียน...ไม่มีเงินมา...ไม่มีเงินมาเดี๋ยวครูจะขอทุนให้ ได้เงินฟรีมา 6 บาทเดี๋ยวครูจะให้ วันไหนไม่มี ไม่มีเลยครูจะให้ 10 บาทพอไหม...พอ...ทุกวันนี้เข้ามาเป็นประจำ คือได้ผล แต่ใหม่ๆต้องตามเขา”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 22 ม.ค. 45)

ระยะที่ 3 เริ่มรู้จักคำว่าวิจัยในชั้นเรียน และได้ศึกษาหาความรู้จนเข้าใจและลงมือทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งครูวราสนามีผลงานวิจัยในชั้นเรียนแล้ว 1 เล่ม โดยวิจัยเล่มแรกนี้เป็นเล่มแรกที่ครูวราสนาได้เขียนวิธีการที่ตนเองได้กระทำในการช่วยเหลือเด็ก แก้ปัญหาเด็ก และทำส่งสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพระนครศรีอยุธยา ได้รับการประเมินให้อยู่ในระดับยอดเยี่ยม (เกรด A)

“แต่ก่อนนะไม่เคยทำมาก่อนนะวิจัย ที่นี้พอเด็กทำโจทย์ปัญหาไม่ได้ ที่จริงใจมีวิจัยอีกเยอะ แต่มันไม่มีเวลาจะทำ เนี่ยเขียนใบลาที่ไม่เป็น อยากจะสอนมันก็ไม่มีความเวลาจะทำ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 22 ม.ค. 45)

“รู้จักเพราะว่าไปอบรม ตอนนั้นเข้าใจว่าวิจัยในชั้นเรียนคือวิจัยทางด้านปริมาณ ต้องทำเป็นเล่มหนาๆ วิจัยใหญ่ๆอย่างนั้น แต่พอตอนหลังไปอบรมบ่อยๆ เห็นรูปแบบวิจัยหน้าเดียวก็ได้ ทำแบบง่ายๆก็เข้าใจว่าวิจัยคืออะไร”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 22 ม.ค. 45)

เมื่อครูวราสนาได้ลงมือทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างจริงจังแล้ว ครูวราสนาจึงมีความเข้าใจในเรื่องของวิจัยในชั้นเรียนและคิดที่อยากจะทำวิจัยในชั้นเรียนเล่มต่อไป

“แผนงานที่จะพัฒนาต่อ คือ การเขียนจดหมายลาครูของนักเรียน แก่ไข่นักเรียนที่แก๊งเพื่อนเป็นประจำ แก่ไข่นักเรียนที่ขาดเรียนเป็นประจำ”

(วิเคราะห์จากเอกสารการอบรมทางไกล การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของกรณีศึกษาที่ 1, 18 ธ.ค. 44)

ตอนที่ 2 กระบวนการและผลลัพธ์ของการทำวิจัยในชั้นเรียน

ลักษณะของการทำวิจัยในชั้นเรียน

1. การวิเคราะห์หลักสูตร ครูวราสนาทำการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดลำดับของเนื้อหาในแผนการสอนที่จะนำไปสอนนักเรียน โดยคำนึงถึงความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนและการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเนื้อหาและเวลาที่จะใช้ในการสอน วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ของกลุ่มวิชา และจุดประสงค์การเรียนรู้ ป.02

“มันมีหลักสูตรบอกว่าจะต้องให้เด็กรู้อะไร แต่สอนไปสอนมาไม่ได้สอนตามหนังสือซะแล้ว สอนกระโดดไปกระโดดมา เราก็มารู้แล้วว่าแต่เดี๋ยวก่อนเขาอยากรู้อะไรก่อน”

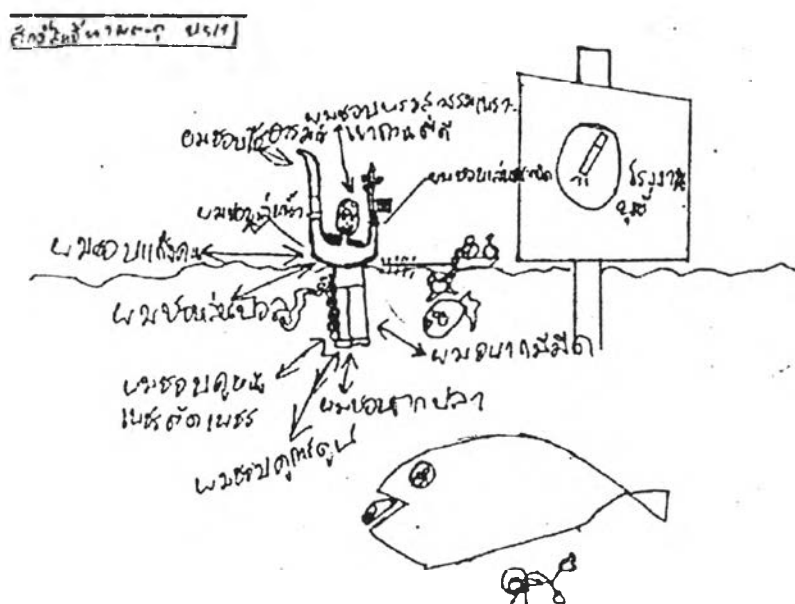
(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 18 ธ.ค. 44)

“บางทีวงกลมมันง่าย เราก็มองวงกลมมาสอนก่อนสี่เหลี่ยม เด็กจะรู้เรื่องกว่า”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 22 ม.ค. 45)

2. การศึกษาเด็กและวิเคราะห์เด็กเป็นรายบุคคล ครูวราสนามีการเก็บข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคลทั้งด้านครอบครัว ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลที่หลากหลาย เช่น แบบสอบถาม ผู้ปกครอง สังเกตพฤติกรรม สัมภาษณ์เด็ก พูดคุยกับผู้ปกครอง ให้นักเรียนเขียนเรียงความเกี่ยวกับตนเอง และมีแบบฟอร์มให้นักเรียนตอบ เมื่อได้วิเคราะห์เด็กทุกด้านก็จะเห็นความบกพร่องของนักเรียน ซึ่งทำให้ครูทราบปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่แท้จริง ทำให้ครูสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างถูกต้อง บางปัญหาที่ครูวราสนาสามารถแก้ไขได้เลยโดยไม่ต้องใช้เวลามากก็จะลงมือทำในทันที เช่น ปัญหาด้านความยากจนก็จะช่วยหาทุนให้กับเด็กเพื่อเป็นค่าอาหารกลางวัน ส่วนปัญหาด้านการเรียนการสอน ครูวราสนาจะใช้นวัตกรรมเข้ามาแก้ปัญหา ซึ่งกิจกรรมการวิเคราะห์เด็กเป็นรายบุคคลนี้ ครูวราสนาจะทำในช่วงสัปดาห์แรกของเปิดเทอม โดยครูจะให้นักเรียนเขียนอธิบายเกี่ยวกับตนเองอย่างอิสระ และใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิดให้นักเรียนกรอกข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง และนักเรียนจะนำส่วนที่เป็นแบบสอบถามผู้ปกครองไปให้ผู้ปกครองกรอกที่บ้าน นอกจากนี้ครูวราสนายังแจกกระดาษให้นักเรียนเขียนความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องใดก็ได้ เมื่อนักเรียนทำงานที่ครูสั่งในชั่วโมงเสร็จแล้ว

ตัวอย่างวิธีการการเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล โดยการให้อิสระแก่นักเรียนในการเขียนข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง

“การศึกษาเด็กเป็นรายบุคคลเล่มนี้ ได้ใช้วิธีการหลายทาง เช่น สอบถามจากตัวเด็ก เพื่อน ครู ผู้ปกครอง ให้เด็กกรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง เด็กเขียนเรียงความชีวิตของข้าพเจ้า ดูจากระเบียบสะสม บัตรสุภาพ ฯลฯ”

ข้าพเจ้าซึ่งเป็นครูประจำชั้น ได้แยกข้อมูลที่ได้ออกเป็น 4 ด้าน คือ กาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และคิดว่าคงจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก เพราะทุกชีวิตแตกต่างกันในหลายด้านหลาย มุมมอง การเรียนรู้จึงต้องใช้วิธีการที่ต่างกันด้วย”

(คำนำ จากเอกสารรู้จักเด็กเป็นรายบุคคลของกรณีศึกษาที่ 1)

“ถามเพื่อน สังเกต บางทีก็มองดูก็รู้ว่าเด็กเป็นอย่างไร ถามเพื่อนเขาคอนนั้นเป็นอย่างไร พ่อแม่เขาเป็นอย่างไร บางทีก็เจอผู้ปกครองเขา ถามเขา ถามจากเด็กด้วย ถามเพื่อนด้วย สังเกต”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

“เขาก็จะเอาเด็กของเขามาคุยให้เราฟัง แต่พี่ว่ามันเหมือนการคุยกันธรรมดา เราคุยกันตลอด เรานั่งกินข้าวอยู่ด้วยกันจะคุยกัน เราจะรู้จักเด็กว่าเด็กคนนี้เป็นยังไง มีนิสัยยังไง แล้วเขาเป็นครูที่เข้มงวด เข้มงวดกับระเบียบวินัย ฉะนั้นเขาจะเป็นครูที่รู้พฤติกรรมของเด็กที่ออกนอกแถว แล้วเขาสามารถที่จะใช้ความเข้มงวดดึงเด็กกลับมาได้”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 1, 25 ม.ค. 45)

“เราถามไปถามมาแล้วก็จะจดบันทึกไว้ เอาชื่อ เอาเด็กคนนี้เป็นศูนย์กลาง คราวหลังเราเรียกคนนั้นมาถาม เป็นอย่างไรเราก็เก็บข้อมูลเอาไว้ จะเป็นแผ่นๆหน้าๆเลยละ หน้าคนนี้ ชื่อนี้ เราจะถามเกี่ยวกับใครเราก็เก็บข้อมูลเอาไว้ และก็แยกเป็นเล่มๆ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

“ทำไมคนนี้ชื่อเกียจจ้งก็ถามครู.4ว่าเอ๊ะทำไมคนนี้ชื่อเกียจจ้ง เราจะไปคุยกับครู.4 สบายอันหลัง ไม่งั้นครู.4 เขาก็จะบอกเลยว่าขึ้นไป.5 เจ้าคนนี้ คนนี้ละ อ่านไม่ออก คนนี้เรียนรู้เรื่อง ต้องทำอะไร เขาก็จะบอก บางทีเราก็สังเกตเอา เด็กอยู่กับเราแค่เดือนเดียวเราคุ้นแล้ว แต่เด็กบางคนที่อยู่ห่างๆเรา ไม่ค่อยเข้ามาหาเรา ก็จะมาถามจากเพื่อนเขา เพราะบางทีเราถามเขาจะไม่ยอมบอกเราหรอก”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

“ครูเขาจะมีถามพ่อแม่ชื่ออะไร ถามเป็นส่วนตัว เรียกมาถามทีละคน”

(สัมภาษณ์นักเรียนของกรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

3. สร้างและพัฒนานวัตกรรม ผลงานวิจัยในชั้นเรียนในปัจจุบันของครูวาสนาเป็นการสร้างแบบฝึกทักษะการแก้ปัญหาโจทย์คณิตศาสตร์ เพื่อช่วยเหลือนักเรียนให้มีพื้นฐานการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ได้ดีขึ้น โดยครูวาสนาจะสร้างนวัตกรรมขึ้นมาจากการศึกษาจากตำรา เอกสารต่างๆ และขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญภายในท้องถิ่น เมื่อสร้างนวัตกรรมขึ้นมาแล้ว จึงนำมาทดลองใช้กับนักเรียนทั้งห้อง

“เขาจะสอบถามจากสามีเขาที่เป็นผอ. รู้สึกว่าเขาจะมีความรู้ด้านนี้ดี บางทีเขาก็ไปถามจากครูโรงเรียนอื่นบ้าง”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 1, 23 ธ.ค. 45)

“ได้ความรู้มาจากการถามคนอื่นเขานั้นแหละ ถามครูที่เขาเก่งๆ ก็จะไปขอดูตัวอย่างเขา แล้วเราก็เอามาปรับปรุง”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ธ.ค. 45)

กระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน

1. กำหนดปัญหาการวิจัย ครูวาสนาได้ใช้การสังเกตในการวิเคราะห์ผลของการจัดการเรียนการสอน ทั้งปัญหาที่เกิดจากตัวนักเรียน ปัญหาที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนการสอน และได้จากประสบการณ์การเป็นครู ซึ่งนักเรียนแต่ละคนจะมีปัญหามากมาย แต่ครูวาสนาจะเลือกเฉพาะปัญหาที่พบเป็นประจำหรือปัญหาที่พบในขณะดำเนินการเรียนการสอนเขียนบันทึกเอาไว้ ซึ่งปัญหาที่ครูวาสนาบันทึกมีดังนี้

1. นักเรียนอ่านหนังสือไม่ออกเลย 2 คน
2. นักเรียนทำโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ไม่ได้
3. นักเรียนहारเลขไม่เป็น
4. นักเรียนคูณเลขหลายหลักไม่เป็นหลายคน
5. นักเรียนเขียนจดหมายลาครูไม่เป็น
6. นักเรียนขาดเรียนเป็นประจำ 1 คน
7. นักเรียนชู้เกียจมาก 1 คน
8. นักเรียนหญิงคนหนึ่งด่าเพื่อนเก่งมาก
9. นักเรียนชายคนหนึ่งแกล้งเพื่อนเป็นประจำ
10. นักเรียนทำงานไม่เรียบร้อย สกปรก เขียนหนังสืออ่านไม่ออก

(จากเอกสาร การอบรมทางไกล การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้)

2. วิเคราะห์ปัญหา เมื่อครูวาสนาพบปัญหาของนักเรียนทั้งด้านการเรียนและพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกมา แล้วจึงทำการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อดูว่าปัญหาใดที่ควรจะต้องดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน หรือปัญหาใดที่ครูสามารถแก้ไขได้ทันที และใช้เวลาในการแก้ไขไม่นาน

“จะมีเขียนๆไว้บ้างว่าปัญหาที่เราพบจากเด็กนะมีอะไรบ้าง แล้วก็ค่อยมาดูว่าปัญหาไหนที่เราจะแก้ไขได้ บางปัญหาเราเจอก็แก้ไขเลย ไม่ได้มีการเขียนเอาไว้เป็นหลักฐาน”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ธ.ค. 45)

ปัญหาที่ครูวราสามารถดำเนินการแก้ไขได้ทันที และใช้เวลาไม่นาน คือ ปัญหานักเรียนเกิดจากการที่นักเรียนมีพื้นฐานวิชาคณิตศาสตร์น้อย ครูวราพบปัญหานี้ในขณะที่ตรวจข้อสอบนักเรียนแล้วพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีทักษะในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ไม่สามารถแยกความแตกต่างระหว่างวิธีการ บวก ลบ คูณ หาร ได้ จึงทำให้คะแนนสอบที่ได้มีค่าเฉลี่ยต่ำ

“ที่ว่าเด็กนี้ทำโจทย์ปัญหา จากการที่ว่าสอบภาคต้นแล้ว ทำไมเด็กได้คะแนนฉบับโจทย์ปัญหาน้อย”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

“คือเด็กมันไม่รู้ในเรื่องของโจทย์ปัญหา คือ อ่านแล้วมันตีความหมายไม่ได้ว่าเอามาทำไมกัน ก็คืออยากจะให้รู้เรื่อง เอาเรื่องง่าย ๆ ก่อน พอต่อๆไปก็ค่อยๆยากขึ้น”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

ครูวราพบว่า สาเหตุที่นักเรียนไม่สามารถแก้โจทย์ปัญหาได้ เนื่องจากนักเรียนมีพื้นฐานวิชาคณิตศาสตร์ต่ำ ดังนั้นครูวราจึงต้องหาวิธีการง่ายๆที่ใช้ในการฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาให้กับเด็กได้

“จริงแล้วเด็กไม่ได้อะไรเลยมาจากป.3 – 4 หารไม่เป็น ลบมีทศก็ไม่มี เป็นก็เลยต้องมาเริ่มใหม่เลย ทำวิจัยเรื่องโจทย์ปัญหาดิกว่าเอาง่ายๆ เริ่มจากง่าย ๆ ก่อน”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

3. การออกแบบการวิจัย และดำเนินการแก้ไขปัญหา เมื่อครูวราพบว่า สาเหตุของปัญหาที่นักเรียนไม่สามารถแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ได้ เกิดขึ้นจากการที่นักเรียนไม่มีพื้นฐานที่ดี ดังนั้น ครูวราจึงสร้างนวัตกรรมเป็นชุดฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหา บวก ลบ คูณ หาร ขึ้นมา 4 ชุด แล้วนำมาทดลองใช้กับนักเรียนห้อง โดยขั้นตอนของการฝึกนั้น ครูวราจะให้ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาก่อนการฝึก 1 ครั้ง จากนั้นให้นักเรียนเริ่มทำแบบฝึกจากชุดที่ง่ายไปหาชุดที่ยาก และในขณะที่ทำแบบฝึกหัดจะให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ให้นักเรียนที่เก่งช่วยนักเรียนที่อ่อน เมื่อทำแบบฝึกครบทุกชุดแล้วจึงทำการทดสอบความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาหลังการฝึกอีก 1 ครั้ง ซึ่งในระหว่างที่นักเรียนทำแบบฝึกแต่ละชุดนั้น ครูจะมีการบันทึกคะแนนของนักเรียนแต่ไว้ เพื่อพัฒนาการด้วยการทำแบบฝึกนี้ ครูวราจะให้ให้นักเรียนทำในช่วงเวลาว่างและในเวลาพักนักเรียน และให้นักเรียนทุกคนได้ทำแบบฝึกทุกชุด

“บางอย่างก็ในช่วงเวลาว่าง แต่บางฉบับในตอนที่คุณอื่นเขาไม่สอน เด็กก็จะว่างและเราก็ว่างพอดี เราก็เรียกเขามาทดสอบ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

“ทำทั้งหมดเลย ทั้งห้อง เราไม่ได้เจาะจง พอเด็กเก่งก็เลยได้คะแนนเหมือนง่ายของเขาแต่เด็กอ่อนก็ยาก ได้คะแนนน้อยหน่อย”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ครูวราสนาใช้วิธีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน พร้อมทั้งบันทึกคะแนนของนักเรียนแต่ละคนเอาไว้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติในการวิเคราะห์ โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นจึงนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังการฝึก มาเปรียบเทียบกัน

6. การสรุปผลและเขียนรายงาน ครูวราสนานำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบที่เป็นทางการ มีตารางแสดงค่าสถิติต่างๆ ซึ่งมีลักษณะการเขียนรายงาน ดังนี้

ปัญหา : นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ทำโจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ ทหาร ง่ายๆไม่ได้

วัตถุประสงค์

หลักการและแนวคิดในการพัฒนา

วิธีดำเนินการ

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 22 คน

ตัวแปรที่ศึกษา : ตัวแปรต้น แบบฝึกทักษะ

ตัวแปรตาม ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1

เครื่องมือที่ใช้

วิธีสร้างเครื่องมือ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ : หาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผล

ข้อเสนอแนะ

(ดูตัวอย่างรายงานการวิจัยในชั้นเรียนในภาคผนวก ฉ)

เมื่อครูวราสนาได้ทำวิจัยในชั้นเรียนเรื่องนี้จบแล้ว ทำให้ครูวราสนาได้พบปัญหาที่ต่อเนื่องตามมา คือ เด็กนักเรียนที่ทำแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ได้คะแนนน้อย คือ นักเรียนที่อ่านหนังสือไม่ออก ดังนั้นครูวราสนาจึงดำเนินการวิจัยขั้นต่อไปซึ่งเป็นงานวิจัยที่ต่อเนื่อง เพื่อช่วยแก้ปัญหาเด็กนักเรียนที่อ่านหนังสือไม่ออก โดยการให้นักเรียนที่อ่านหนังสือไม่ออก ใช้เวลาในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ไปเรียนวิชาภาษาไทยกับนักเรียนชั้นป.1 แทน ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ ครูวราสนาได้ถามจากความสมัครใจของนักเรียนด้วยว่าต้องการใช้เวลาเรียนวิชาคณิตศาสตร์ในการเรียนอ่าน และเขียนภาษาไทย

“ที่นี่มีปัญหาโดยตรงที่ว่าเด็กอ่านหนังสือไม่ออก เขาก็ทำโจทย์ปัญหาไม่ได้”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

“ถ้าอ่านหนังสือไม่ออกเลยนี่นะ จะส่งไปอยู่ชั้นพี่กร (ป.1) และถามเขาว่าตอนนี้ให้หัดผันใหม่ ถ้าหัดผันส่งไปเลย บางทีครึ่งวัน แต่บางคนอ่านออกบ้างก็เรียกมาอ่าน ให้อ่านในห้อง ถ้าพอจะผันได้ แต่ถ้าผันไม่ได้เลยนี่ก็ส่งไปเลยครึ่งวัน และเขาก็ดีขึ้นนะ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

“เพราะเขาอยู่เขาก็ไม่ได้ประโยชน์ เนี่ยอย่างเด็กคนนี้ เขาบอกว่า ผมอยู่ผมคุณไม่เป็น จริงคุณไม่เป็น เขาต้องลอกเพื่อน พอลอกเสร็จแล้วเขาก็รีบไปเรียน ต้องอ่านออกก่อน เราให้เขาคุณ เขาจะทำบวก เพราะเขาทำบวกได้ คุณเขาทำไม่เป็น เามาสอนนะเขาก็ทำไม่ได้ เพราะเขาอ่านไม่ออก”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

“อย่างตอนนี้จะมีเด็กของเขามาหัดอ่าน หัดเขียนกับพี่ใหม่ อยู่ป.5 แล้วนะยังอ่านหนังสือไม่ออกเลย ซึ่งตรงนี้เราก็ต้องมาคิดว่ารูป.4นะ เขาปล่อยให้เด็กขึ้นชั้นไปได้อย่างไร มันก็เป็นปัญหาต่อๆกันมา”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 1, 25 ธ.ค. 45)

จากการสังเกต ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนคนที่อ่านหนังสือไม่ออกจะขออนุญาตไปเรียนกับครูที่สอนป.1 ทุกครั้งเมื่อมีชั่วโมงว่าง ซึ่งจากการสอบถามนักเรียนคนนี้ถึงสาเหตุที่ไปเรียน จึงได้รับคำตอบว่า “อยากอ่านหนังสือออกเหมือนเพื่อนครับ” ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ครูวาสนามีการส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคล และให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขปัญหาของนักเรียนเองด้วย

การใช้ผลการวิจัยในชั้นเรียน

การทำงานวิจัยในชั้นเรียนนั้น เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตการทำงานของครู คือ ทำให้ครูได้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง ได้พัฒนาความรู้ที่มีอยู่ตลอดเวลา และนำมาใช้ประโยชน์กับนักเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี มีพฤติกรรมที่ดี สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1. เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน

การนำงานวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนและพัฒนาการสอนของครูให้ดีขึ้น คือ การใช้เนื้อหาที่ได้จากการทำวิจัยในชั้นเรียนในลักษณะของการวิเคราะห์หลักสูตรแทนการใช้เนื้อหาที่หลักสูตรกำหนด การใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรม โดยมีครูเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ และผู้ชี้แนะแก้ไขปัญหา ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียน และเกิดเป็นความคิดรวบยอดที่เรียกว่า องค์ความรู้

“เท่าที่เห็นคือเด็กเขาดีขึ้นนะ ชอบเรียนคณิตศาสตร์มากขึ้น อย่างครูวาสนาเขาสั่งการบ้านนี่นะ เด็กกำลังเรียนชั่วโมงที่ 3 อยู่ เด็กจะบอก ขอผมไปจดการบ้านก่อนนะ เราก็บอกว่า เอ้า ยังไม่เสร็จนี่ ทำงานให้เสร็จก่อนสิ ขอเวลา 5 นาทีครับ จะไปจดการบ้าน แล้วจะมีเด็กบางคนเขาบอกว่าหนูชอบคณิตศาสตร์”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 1, 23 ธ.ค. 45)

“เขาได้รู้จักเด็ก พัฒนาตัว ได้รู้วิธีการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเด็ก”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 1, 24 ธ.ค. 45)

“หลายๆที่เอามาใช้ก็คือ พัฒนาการสอนของเรานั้นแหละ คิดแบบฟอร์มที่จะให้เด็กเข้าใจเรื่องที่เราสอน เรื่องที่เราอยากให้เขารู้”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

2. เพื่อประโยชน์ต่อตัวครู

การทำวิจัยในชั้นเรียนช่วยให้ครูได้พัฒนากระบวนการคิดหาเหตุผล ที่ที่มาของปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ครูเป็นคนช่างสังเกต ช่างอ่าน ช่างเขียน และช่างคิดวิเคราะห์ ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถมองปัญหาของนักเรียนแต่ละคนได้อย่างลึกซึ้ง และช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองของครู และก่อให้เกิดกำลังใจในการทำงานครูด้วย

“คือมีได้แค่ความภูมิใจว่า เออเราช่วยเด็กได้ กับตัวเด็กมันได้ประโยชน์เยอะ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

“ครูก็ได้แค่บอกว่าดีใจนะ เด็กทำได้ดีขึ้น เด็กรู้สึกมากขึ้น”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

3. ประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมงาน

งานวิจัยในชั้นเรียนของครูอาสาสามารถเป็นตัวอย่างให้เพื่อนครู ใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัยในชั้นเรียนได้ เป็นแหล่งการเรียนรู้สำหรับครู และเป็นงานวิจัยที่เพื่อนครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้การพัฒนากิจการจัดการเรียนการสอนของตนได้ ในกรณีที่มีปัญหาคล้ายคลึงกัน

“บางอย่างที่เราทำไม่ได้ก็ปรึกษาเขา แล้วก็ขอดูตัวอย่างบ้าง เขานำตัวอย่างจากที่อื่นมาให้ดู พอขอดูเราก็นำมาปรับปรุงให้เข้ากับเด็กของเรา”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

“แล้วแต่เขาจะบอกให้ทำ ช่วยเขาได้ก็ช่วย บางทีทำเพื่อเล่นนะ ใช้เปลี่ยนชื่อเอา ทำได้ก็ทำให้”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน

ปัจจัยที่สนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน

1. ปัจจัยภายใน

1.1 ความต้องการช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับนักเรียนทั้งในเรื่องของการเรียนการสอน และพฤติกรรมของนักเรียน

ในวัยเด็กครูอาสาไม่ชอบอาชีพครู แต่ได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ให้เข้าเรียนครู เมื่อได้มา

ประกอบอาชีพครูแล้ว ครูวาสนาจึงชอบวิชาชีพนี้นี้ เนื่องจากเกิดความรักและผูกพันกับเด็กทุกคนที่ครูวาสนาได้สอน ทำให้ครูวาสนาเกิดความเอาใจใส่ต่อนักเรียนทุกคน และให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของนักเรียนทุกคนเพื่อให้เด็กทุกคนเกิดการพัฒนาด้านสติปัญญา

“คือเด็กมันไม่รู้เรื่องของโจทย์ปัญหา คือ อ่านแล้วมันตีความหมายไม่ได้ว่าเอามาทำไมกัน ก็คืออยากจะทำให้รู้เรื่อง เองง่ายๆก่อน พอต่อๆไปก็ค่อยยากๆขึ้น อยากจะช่วยเหลือ อยากมาก คนไหนอ่านไม่ออก อยากจะช่วยเหลือมาก”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

1.2 ครูวาสนาเป็นผู้ที่มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

“คือ เขาให้ทำอะไรทำอะไรกัน อำเภอก็ทำอะไร จะให้ทำอะไร เราก็จะต้องมีกับเขา คนอื่นเขามีเราก็ต้องมี คือ เราไม่ยอมอยู่ท้ายสุด และเราก็ไม่ยอมอยู่หน้าสุดเขา คือเราจะเกาะกลุ่มไปกับเขาด้วย”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 24 ม.ค. 45)

“กลัวอยู่กับที่ กลัวคนอื่นเขาก้าวไปข้างหน้าแล้วเรายังอยู่กับที่อะไรแบบนี้ กลัวแบบนี้”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 22 ม.ค. 45)

1.3 ครูวาสนามีทัศนคติที่ดีต่อการวิจัยในชั้นเรียน โดยมองว่าการวิจัยในชั้นเรียนจะให้ประโยชน์ทั้งกับตัวครูและนักเรียน อีกทั้งเมื่อได้เริ่มต้นลงมือทำวิจัยในชั้นเรียนแล้ว ครูวาสนามีความตั้งใจที่จะทำวิจัยในชั้นเรียนต่อไปเรื่อยๆ

“มีประโยชน์มากมายนะด้านเกี่ยวกับตัวเด็ก เกี่ยวกับการเรียนการสอน กับตัวเราก็เหมือนต้องพัฒนาด้วย”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

“อยากทำ แต่มันจะไม่ทำก็อีกเรื่องนะ แต่ใจนะอยากทำ อยากทำเยอะเยอะเลย แต่บางครั้งเราต้องทู่แท้ มันต้องมีข้อทดสอบก่อนและกินวัตรกรรมอะไรอย่างนี้ ต้องทู่แท้ ที่นี้เด็กมันไม่เหมือนกันทั้งห้อง เราจะได้ทำทั้งห้อง มันเป็นกลุ่มเดียวอย่างนี้ แล้วเราจะเอาเวลาไปทู่แท้กับกลุ่มนี้ก็เลยไม่ได้ทำ ก็อย่างวิธีแก็กี่ส่งไปเรียนกับครูคนนั้นคนนี้ ถ้าไม่ต้องสอนนะ อยากทำนะวิจัยในชั้นเรียนเนี่ย อยากทำ อยากพิมพ์งานแล้วก็ได้ให้เด็กทำ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 24 ม.ค. 45)

1.4 มีพฤติกรรมที่ส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน อันเห็นคุณลักษณะที่อยู่ภายในตัวของครู ซึ่งน่าจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้ครูมีแรงจูงใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน

ตารางที่ 16 คุณลักษณะของการเป็นครูนักวิจัยของครูวาสนาที่ปรากฏ

คุณลักษณะที่ปรากฏ	คำอธิบาย หรือตัวอย่างพฤติกรรม
1. มีความเสียสละ	<p>ความเสียสละที่ทุ่มเวลาทั้งหมดที่มีทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน กับการทำงานด้านการสอน โดยเมื่ออยู่ที่โรงเรียนครูวาสนา จะไม่ทิ้งห้องเรียนโดยไม่จำเป็น เมื่อกลับไปบ้านจะทำงาน จากโรงเรียนที่ได้รับมอบหมายไปทำด้วย</p> <p>“เป็นคนไม่ชอบออกไปไหน ไปอบรมเป็นวันๆไม่ชอบ ออกไป ไปประชุมแทนผอ.ก็ปฏิเสธเลยไม่เอา อยู่ที่โรงเรียน ดีกว่า คือห่วงเด็ก กลัวเด็กไม่มีคนสอน เมื่อตอนที่เด็กมันดี กันแล้วครูคนอื่นเขาไม่มาดู ใจคิดอย่างนั้นด้วย ถึงจะมาดูให้ เขาก็ดูไม่เต็มที อย่างเด็กมาวันหนึ่ง ไม่ได้อะไรกลับไปเลย มันไม่คุ้มอะนะ เสียทั้งเวลา พ่อแม่เสียทั้งเงิน มาแล้วยังไงให้ ได้อะไรกลับไปบ้าง” (สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 22 ม.ค. 45)</p> <p>“อย่างวาสนานี่เขาชอบกลับไปทำงานที่บ้าน พอกลับไปถึง บ้านแล้วเขาจะทำงานเลย อย่างบางทีเขาทำงานถึงตี 1 ตี 2 เขามาเล่าให้เราฟัง เรายังบอกเขาว่ากลับไปบ้านเราไม่เอาแล้ว ไม่ทำแล้ว คือเขาไม่ชอบเที่ยว จะชอบทำงาน” (สัมภาษณ์ เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)</p>
2. มีความรับผิดชอบในการทำงาน และทำงานนั้นอย่างดีที่สุด	<p>ครูวาสนาเป็นผู้ที่ตั้งใจทำงาน เอาใจใส่ทั้งงานสอนและงานใน โรงเรียนที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งแม้จะมีภาระงานมาก ครูวาสนาก็ไม่ย่อท้อหรือละทิ้งงานที่ทำ</p> <p>“ถ้าเกิดงานที่เรารับผิดชอบ เราต้องปลีกเวลาหาทางทำจน ได้ บางทีนอนตี 2 เลยนะ อย่างสมมติพิมพ์เงินเดือนครูอย่าง นี้ช่วงค่าตี 2 กว่าจะได้นอน เราก็ต้องทำ เพราะผอ. เขามอบมาแล้ว และตอนเช้าเราก็ต้องเอามาให้เขาให้ได้ เรา ต้องเสร็จ” (สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 24 ม.ค. 45)</p> <p>“มันเป็นหน้าที่นะที่เราต้องรับผิดชอบกับเขาอยู่แล้ว ยังเคย คิดเลยว่าถ้าใครมขบังคับให้ทำอะไร ทำดีกว่านี้ไม่ได้แล้ว เพราะเราคิดว่าเราทำเต็มที่แล้วก็คิดว่าทำได้แค่นี้” (สัมภาษณ์ กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)</p>
3. มีความเอาใจใส่เด็กนักเรียนทุกคน	<p>นอกจากครูวาสนาจะเอาใจใส่นักเรียนในเรื่องของ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้ว ยังเอาใจใส่พฤติกรรมของ นักเรียน โดยการปลูกฝังให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มี หน้าที่ รู้จักการเสียสละให้แก่ผู้อื่น วิธีการสอนสิ่งเหล่านี้ให้แก่ เด็กนักเรียน คือการที่ครูวาสนาจะทำเป็นตัวอย่าง</p>

ตารางที่ 16 (ต่อ) คุณลักษณะของการเป็นครูนักวิจัยของครูวาสนาที่ปรากฏ

คุณลักษณะที่ปรากฏ	คำอธิบาย หรือตัวอย่างพฤติกรรม
3. มีความเอาใจใส่เด็กนักเรียนทุกคน (ต่อ)	<p>“สมมติโรงเรียนนี้กล้วยมันสุกนะ เราก็ไปตัดและก็มาแปะไว้ตรงนี้(หลังห้องเรียน) แล้วก็เรียกมาบอกว่าใครยังไม่กินข้าวเข้ามากินเลย วันหลังพอบ้านเขามียะ เขาเอามาให้” (สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)</p> <p>“เด็กเขาเอามาเอง เขามีกล้วย บ้านเขาตัด บางทีเขามี 2 หวี 10 หวี เราก็เอามาตั้งไว้ก่อน สุกก็ไปกิน เราก็ให้เขาโดยไม่ได้คิดอะไร เพราะกล้วยโรงเรียน” (สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)</p> <p>“ก็จะถ่ายทอดให้เด็กมีความรับผิดชอบด้วย อะไรที่เธอรับปากแล้วต้องทำให้ได้ ถ้าไม่มันอย่ารับปาก คือรับปากแล้วต้องทำให้ได้” (สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 24 ม.ค. 45)</p> <p>“นักเรียนชายทานข้าวเสร็จแล้ว ไปเล่นเตะฟุตบอลโดยเล่นพนันกันว่าทีมใดจะชนะ เมื่อขึ้นมาบนห้องเรียนนักเรียนชายกลุ่มที่เล่นฟุตบอลจะมากล่าววาสนาว่าเล่นฟุตบอลเอาตั้งกี่กัน แล้วแถมให้ครูดี” (สังเกตกรณีศึกษาที่ 1, 22 ม.ค. 45)</p> <p>“ครูวาสนาจะให้กำลังใจนักเรียนด้วยการเขียนชมเชยลงในผลงานที่นักเรียนทำส่งมา” (สังเกตกรณีศึกษาที่ 1, 22 ม.ค. 45)</p>
4. เป็นกัลยาณมิตร	<p>ครูวาสนาจะให้ความเป็นกัลยาณมิตรทั้งกับนักเรียนและเพื่อนครู โดยให้ความสำคัญกับวิธีสอนและการสร้างสื่อเพื่อช่วยในการเรียนรู้ของนักเรียน</p> <p>การนำผลงานมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนครู เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำกับเพื่อนครูทั้งทางด้านการเรียนการสอนและการวิจัย</p> <p>“ครูวาสนาเดินมาที่ห้องครูประจำชั้นป. 6/1 เพื่อนำรูปแบบการเขียนรายงานโครงการงานของนักเรียนที่ครูวาสนาจะให้ นักเรียนทำ มาแลกเปลี่ยนให้ครูประจำชั้นห้องป.6/1 ดู” (ที่ห้องป.6/1 ขณะสัมภาษณ์ครูประจำชั้นป.6/1, 23 ม.ค. 45)</p>
5. มีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน	<p>ครูวาสนาจะชอบเข้าร่วมอบรมในโอกาสต่างๆ ในทุกหัวข้อที่ตนเองอยากรู้ โดยครูวาสนาจะเก็บหนังสือหรือเอกสารที่ได้จากการอบรมไว้ในตู้เก็บเอกสารส่วนตัวมากมาย นอกจากนี้ครูวาสนายังชอบอ่านหนังสือพิมพ์หรือหนังสือการ์ตูนที่มีเกมสำหรับเด็กเพื่อจำและนำมาดัดแปลงใช้เป็นแบบฝึกหัดสำหรับเด็กนักเรียนของครู</p>

ตารางที่ 16 (ต่อ) คุณลักษณะของการเป็นครุฑนักวิจัยของครูอาสาที่ปรากฏ

คุณลักษณะที่ปรากฏ	คำอธิบาย หรือตัวอย่างพฤติกรรม
5. มีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน (ต่อ)	“อย่างเช่นคูอบรมทางไกล เขาจะดูมากหน่อย บางที เขากลับไปดูกลางคืน คือเขาเป็นคนสนใจ” (สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

2. ปัจจัยภายนอก

2.1 การได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร โดยผู้บริหารมีนโยบายที่ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เช่น การให้ครูจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเป็นไปตามความสนใจของนักเรียน ให้งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการทำวิจัยของครู ให้โอกาสก้าวหน้าในการทำงานแก่ครู โดยให้ครูสามารถไปศึกษาต่อได้ หรือ เข้ารับการอบรมกับหน่วยงานต่างๆ ตามที่ครูสนใจ และมีการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครูอย่างใกล้ชิด

“ถ้าจะพูดถึงผู้บริหาร ผู้ให้ทำมาตลอดเลยนะ คือ ผู้บริหารนี่ดี ยุตลอดเลย บอกว่าต้องทำวิจัยนะ อย่างนั้นสิ และก็คือให้โอกาสทุกอย่าง ต้องการอะไรก็บอกเขา ถ้าช่วยได้เขาก็ช่วย”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

2.2 ครูอาสาเป็นครูที่ได้รับการยอมรับจากผู้บริหาร ได้รับการยกย่องชมเชย ทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานที่ดี

“ลักษณะการทำงานเป็นคนที่ ผอ. ใ่วางใจ คือเขาจะเป็นคนทำงานได้ไว งานต่างๆจะทำเสร็จก่อนเพื่อนเลย”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 1, 25 ม.ค. 45)

2.3 ได้รับการอบรมจากหน่วยงานต่างๆ อันเป็นการช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิจัยในชั้นเรียนให้แก่ครูอาสา

“หลายๆปัญหาที่ข้าพเจ้าอยากแก้ไข อยากให้นักเรียนรู้ อยากให้นักเรียนเข้าใจ แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะข้าพเจ้าไม่รู้วิธี ไม่รู้ขั้นตอน ไม่รู้รายละเอียด ไม่เข้าใจ จนเมื่อได้ชมการอบรมทางไกล การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ 8 ครั้ง จึงได้รู้และเข้าใจว่า การเรียนการสอนโดยการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีระบบด้วยกระบวนการวิจัยและประเมินผลตามสภาพความเป็นจริงนั้น สามารถแก้ปัญหาต่างๆได้”

(วิเคราะห์เอกสารการอบรมทางไกล การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของกรณีศึกษาที่ 1, 22 ม.ค. 45)

“ทุกครั้งที่มีการอบรม มีการสัมมนา ครูอาสาจะได้รับเลือกให้ศึกษา”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 1, 24 ม.ค. 45)

“รู้จัก เพราะว่าไปอบรม ตอนนั้นเข้าใจว่าวิจัยในชั้นเรียน คือ วิจัยทางด้านปริมาณ ต้องทำเป็นกลุ่ม เป็นเล่มหนาๆ วิจัยใหญ่ๆอย่างนั้น แต่พอตอนหลังไปอบรมบ่อยๆอะไรอย่างนี้ เห็นแบบรูปแบบการวิจัยหน้า เดียวก็ได้ ทำแบบง่ายๆ ก็เข้าใจว่าวิจัยคืออะไร”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

2.4 ได้รับการสนับสนุนจากศึกษานิเทศก์ โดยศึกษานิเทศก์จะช่วยเหลือในการให้ตัวอย่างและรูปแบบ ของการวิจัยในชั้นเรียนแก่ครู

“สปอ. เขาจะให้แบบฟอร์มมาเป็นตัวแบบ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 19 ธ.ค. 44)

“มันมีรูปแบบที่สปอ.เขาให้มาเราก็ทำตามเขา ที่เป็น 11-12 ชั้น”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

2.5 การช่วยเหลือจากเพื่อนครู ครูวาสนาจะมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนครูเรื่องวิจัยใน ชั้นเรียน พฤติกรรมของนักเรียน และการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ

“เพื่อนครูจะช่วยกันคิดหัวข้อ จะทำอะไรดี ทำยังไง”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

“พวกโครงการ การวิจัยในชั้นเรียน การอบรมทางไกล จะผลัดกันเอามาให้ดู บางทีเขาจะเอามาให้ ดูก่อน”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน

ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูวาสนา คือ การไม่มีเวลา เพราะครูมีภาระงาน สอนที่รับผิดชอบจำนวน 18 คาบ/สัปดาห์ และมีภาระงานอื่นนอกเหนือจากการสอน คือ งานธุรการ นอกจากนี้ครูวาสนา ยังมีความเชื่อว่าการแก้ไขปัญหาให้แก่นักเรียน ต้องมีการสร้างนวัตกรรม ซึ่งครูวาสนายัง ไม่มีความรู้ความสามารถพอที่จะสามารถสร้างนวัตกรรมขึ้นมาให้ได้ในเวลาอันรวดเร็ว และสามารถ แก้ปัญหาให้นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

“ที่จริงใจจะมีวิจัยอีกเยอะ แต่มันไม่มีเวลาจะทำ เนี่ยเขียนใบลาก็ไม่เป็นนะ เวลาลาครูอะนะ เด็กเนี่ย อยากจะสอนมันก็ไม่มีเวลาที่จะทำ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

“อยากทำหลายเรื่อง แต่ยังไม่ได้อะไร มีหลายเรื่องเลยที่กำลังคิด คือมันต้องเตรียมเยอะอะนะ มันต้องมีขั้นตอนมีอะไรเยอะแยะ ต้องมีนวัตกรรม ต้องพิมพ์ต้องอะไร คือ จะอ้างว่าไม่มีเวลาก็คงจะอ้างได้อะนะ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 19 ธ.ค. 44)

“ก็อย่างที่ว่า ครูใน 1 ชั้น มีเด็กประมาณ 25 คน ครูทราบว่าจะแบ่งกลุ่มเด็ก กลุ่มดี กลุ่มอ่อน กลุ่มปานกลาง วาสนาเขาก็ทราบ แล้วในสภาพความเป็นจริงน้องเขาก็ได้ทำ แต่ในการปฏิบัติมันไม่ชัดเจนเท่าไร”

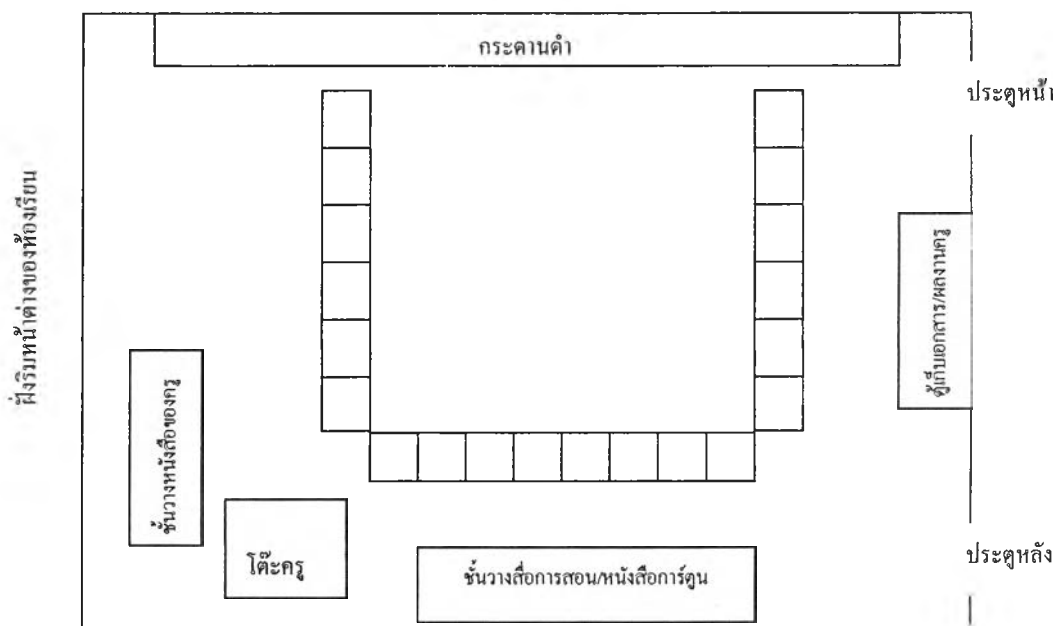
(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 1, 24 ม.ค. 45)

ดังนั้นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูวาสนาจึงเกิดมาจาก 1) ปัจจัยภายใน คือ การขาดความรู้ความสามารถในการสร้างและพัฒนานวัตกรรม เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และ 2) ปัจจัยภายนอก คือ การไม่มีเวลาอันเนื่องจากครูมีภาระงานมาก

ตอนที่ 4 สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอน

การจัดชั้นเรียน

ครูวาสนาเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 มีนักเรียนในความดูแล จำนวน 22 คน ลักษณะการจัดชั้นเรียน นักเรียนจะนั่งเดี่ยวประจำโต๊ะของตัวเองโดยเรียงโต๊ะเป็นรูปเกือกม้า หันหน้าเข้าหากระดานดำ ส่วนโต๊ะครูจะอยู่ด้านหลังตรงมุมซ้ายของห้อง ซึ่งแสดงเป็นแผนผังได้ดังนี้

แผนภาพที่ 9 การจัดชั้นเรียนของกรณีศึกษาที่ 1

ผนังด้านประตูทางเข้าห้องเรียนจะมีตู้เก็บเอกสารตั้งอยู่ ซึ่งครูวาสนาจะใช้เก็บเอกสารของครู เช่น แผนการสอน แฟ้มงานส่วนตัว ใบประกาศนียบัตรต่างๆ รวมทั้งผลงานนักเรียน เช่น รายงาน และเอกสารโครงการต่างๆ ส่วนผนังหลังห้องจะมีชั้นวางหนังสือ ซึ่งครูวาสนาจะวางหนังสือการ์ตูนไว้ชั้นล่าง เพื่อให้เด็กที่ทำงานเสร็จเร็วได้ใช้เวลาว่างมานั่งอ่าน เพื่อไม่ให้รบกวนเพื่อนที่ยังทำงานอยู่ อีกทั้งยังมีเกมคณิตศาสตร์ที่ครูวาสนาทำขึ้นเอง ไว้ให้นักเรียนได้นำมาฝึกฝนทักษะทางคณิตศาสตร์อีกด้วย ชั้นบนเป็นชั้นวาง

หนังสือประกอบการเรียนวิชาต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้หยิบไปใช้เมื่อถึงชั่วโมงเรียนวิชานั้นๆ สำหรับผนังด้านซ้ายมือของโต๊ะครูจะมีชั้นวางเอกสารตั้งอยู่ เป็นที่วางเอกสารการปฏิบัติงาน คู่มือครู และเอกสารการอบรมต่างๆ

ผนังรอบๆห้องเรียนจะมีป้ายนิเทศที่ให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับคณิตศาสตร์ ซึ่งสาเหตุที่ป้ายส่วนใหญ่เป็นวิชาคณิตศาสตร์ เนื่องจาก เดิมห้องเรียนนี้เป็นห้องเรียนที่ใช้เรียนวิชาคณิตศาสตร์เพียงอย่างเดียว

จากการสังเกต พบว่า ในเวลาพักกลางวัน จะมีนักเรียนกลุ่มหนึ่งขึ้นมาบนห้องเพื่อหยิบเกมคณิตศาสตร์บนชั้นออกมาเขียนเล่นและหยิบหนังสือการ์ตูนออกมาอ่าน

“พอเด็กทำงานเสร็จแล้วเราเห็นเขาเอ็ดนะ ก็เอากะดาศไปแล้วไปเขียนมา และที่ในห้องมันจะมีของเล่นตัวต่อตัวอะไร พอเสร็จแล้วเนี่ย เดี่ยวจะมานั่งเป็นกลุ่ม กลุ่มเบ่อเร่อเลยตรงนี้ เล่นกัน จะได้ไม่เอ็ดด้วย จะได้ไม่ไปกวนคนอื่นที่ยังไม่เสร็จด้วย เสร็จแล้วเขาจะมาเล่นหลังห้อง เขาจะชอบ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

“เตรียมของเล่นไว้เพื่อให้เด็กเล่น และไม่กวนคนอื่น และให้เขาเพลิน ไม่งั้นเดี๋ยวไปเล่น เตะกันมั่ง วิ่งไล่กันมั่ง”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 22 ม.ค. 45)

การเตรียมการสอน

การเตรียมการสอนของครูอาสา คือ การจัดทำแผนการสอน ซึ่งแผนการสอนนั้นครูอาสาจะเขียนในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ และช่วงปิดเทอมครูอาสาจะใช้เวลาในการเตรียมการสอนสำหรับเทอมต่อไป ในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนในแผนการสอน ครูจะนำเอาปัญหาการทำกิจกรรมของนักเรียนมาหาวิธีปรับปรุงแก้ไขแล้วทดลองใช้ในการสอนครั้งต่อไป รวมทั้งยังได้นำเนื้อหาซึ่งเป็นสิ่งที่นักเรียนอยากรู้หรืออยากทำกิจกรรมมาใส่ไว้ในแผนการสอนด้วย และเมื่อสิ้นสุดการสอนในแต่ละครั้งครูอาสาจะจดบันทึกปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ในแผนการสอนส่วนที่เป็นบันทึกหลังสอน โดยจะระบุถึงปัญหาที่พบ และรายชื่อของนักเรียนที่มีปัญหาเอาไว้ เพื่อติดตามแก้ไขในภายหลัง (วิเคราะห์จากแผนการสอนแบบบูรณาการของครูอาสา 22 ม.ค. 45)

“การเตรียมสอนจริงๆแล้วก็คือทำแผนนั้นแหละ เราต้องทำแผนก่อน แต่เดี๋ยวนี้มันสอนมานานแล้วก็เลยรู้ว่าสอนตรงไหน สอนอย่างไร แล้วก็สอนไปเลย”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 22 ม.ค. 45)

“ครูอาสาเขาจะเป็นคนที่เตรียมการสอน เขาก็มีแผนการสอน มีแบบฝึกหัด มีการเตรียม”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 1, 25 ม.ค. 45)

“ช่วงปิดเทอมเราก็จะเตรียมว่าเปิดเทอมเราจะทำอะไร พิมพ์งาน ทำอุปกรณ์พวกแบบฝึกหัดแบบทดสอบ แล้วก็ให้การบ้านเด็กไปก่อนปิดเทอม”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 24 ม.ค. 45)

“คือเราอยากให้เด็กทำอะไร พวกเกมส์ ระบายสีที่เราไปเจอมา เราก็เก็บพิมพ์ใส่ไว้ เราจะทำช่วงนี้แล้วเปิดเทอมเราก็ให้การโรงเรียนออกมา”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 22 ม.ค. 45)

“บันทึกหลังสอนจะเขียนแบบว่า เด็กคนนั้นยังไม่เข้าใจ เราก็เรียกเขามา คือ บางทีก็มีตั้งหลายคนนะเด็กส่วนมากยังไม่เข้าใจ เราจะสอนซ้ำ เราดูว่าเรื่องไหนที่เราสอนไปแล้วเด็กจะทำผิดเยอะ เราก็เอาบันทึกนั้นมาสอนซ้ำอีกครั้งหนึ่ง คือ ถ้าน้อยคนก็จะเรียกเขามาบอกว่าเธอผิดตรงนั้นจะต้องคิดอย่างนั้นอย่างนั้นนะ เรียกมาแบบนี้เลย แต่ถ้าเกิดมันเยอะๆ เราจะสอนใหม่เลย สอนใหม่ให้ทำใหม่เลย”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

ลักษณะการเขียนแผนการสอนของครูวาสนาจะเป็นแผนการสอนแบบบูรณาการวิชาต่างๆเข้าด้วยกัน รูปแบบของการเขียนจะไม่มีรูปแบบที่ตายตัว แต่หัวข้อในแผนการสอนจะเหมือนกันทุกแผน ได้แก่ แผนภาพที่แสดงชื่อเรื่องที่จะสอนและวิชาต่างๆที่สามารถนำมาบูรณาการกับเรื่องนี้ จุดประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน วัตถุประสงค์/ประเมินผล บันทึกผลหลังสอน และปัญหาที่พบ

ตัวอย่างแผนการสอนของครูวาสนา

การสร้างสื่อการเรียนการสอนของครูอาสา เกิดขึ้นจากประสบการณ์การทำงาน ที่ทำให้ครูค้นพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้สื่อประกอบการสอนนั้น จะช่วยให้นักเรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งในการสร้างสื่อแต่ละชั้น ครูอาสาจะคำนึงความสนุกสนาน และสาระความรู้ที่นักเรียนจะได้รับ ดังนั้น สื่อการเรียนการสอนที่ครูอาสาสร้างขึ้น จึงไม่เน้นความสวยงาม และความคงทนถาวร แต่เป็นการสร้างสื่อที่สามารถให้นักเรียนทุกคนได้ใช้ และสามารถหยิบไปเล่นได้ตลอดเวลา ฉะนั้นสื่อการเรียนการสอนของครูอาสาจึงปรากฏออกมาในรูปแบบกระดาษซึ่งเนื้อหาสาระที่ปรากฏอยู่บนสื่อ ครูอาสาสร้างได้ดัดแปลงมาจากเกมที่อยู่ในหนังสือการ์ตูน หรือ นิตยสารต่างๆ นอกจากนี้ยังมีการใช้สื่อที่เป็นรูปภาพ และของจริงร่วมด้วย

“สื่อการสอนก็เป็นพวกที่ส่วนใหญ่เขาทำเอง มีจุดการสอนที่เขาทำขึ้นเอง”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 1, 24 ม.ค. 45)

“ก็เท่าที่ทำได้อะนะ ถ้าเกิดเป็นคณิตศาสตร์ก็มีสื่อมืออะไรให้เด็กดู ถ้าเกิดเป็นพวก สปช. ก็มีรูปภาพของจริง”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 22 ม.ค. 45)

“พวกสื่อต่างๆ เขาก็อาศัยสำเร็จรูปบ้าง หามาบ้าง อย่างเอาแท่งไม้มาให้เด็กต่อเป็นรูปแบบต่างๆ หรือทำเป็นจิ๊กซอว์ก็มาให้เด็กเล่น”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

ตัวอย่างสื่อการเรียนการสอนในลักษณะที่เป็นเกม ซึ่งครูอาสาสร้างขึ้นเพื่อฝึกทักษะการคิดคำนวณในวิชาคณิตศาสตร์

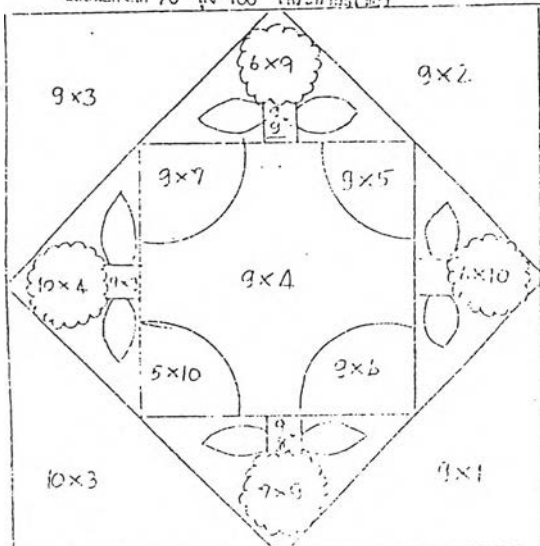
คิดก่อนระบาย

ให้นักเรียนทบทวนวิธีของตัวเลขทั้งหมดเท่านั้นเอง เสร็จแล้วช่วยในใจคิดวิธีที่เราใช้ระบายสีตามที่กำหนดในเลขนะ

ผลคูณตั้งแต่ 9 ถึง 36 ในระบายสีน้ำเงิน

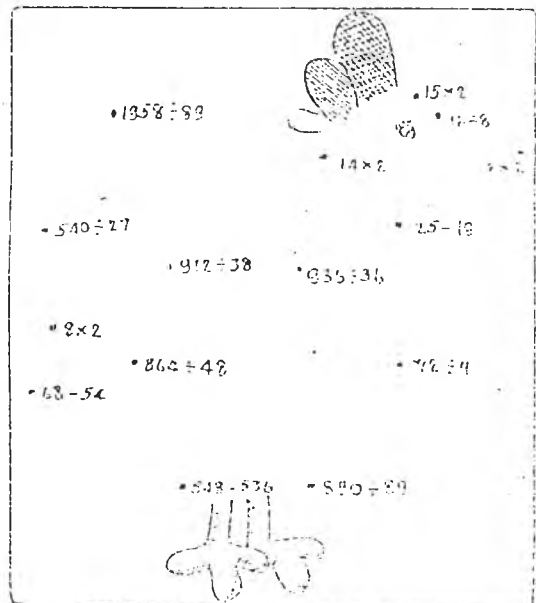
ผลคูณตั้งแต่ 40 ถึง 63 ในระบายสีชมพู

ผลคูณตั้งแต่ 70 ถึง 100 ในระบายสีเขียว

...จากน้อยไปหามากช่วยภาคที่น้อย...

นักเรียนลองหารใจหาจุดกลางนี้คือรูปอะไร ตอนแรกๆ เน้นเริ่มตรงกลางเล็ดตอน แล้วจากนั้นจากค่ารอบๆออกไป โดยเริ่มจากน้อยไปหามาก แล้วนักเรียนจะรู้ว่า รูปข้างล่าง คือรูปอะไร

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูอาสาส่วนใหญ่จะพยายามจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดการบูรณาการ แต่เนื่องจากเดิมครูอาสาเป็นครูที่สอนเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 เมื่อต้องมาเป็นครูประจำชั้นและสอนทุกรายวิชาทำให้ครูอาสาไม่มีความถนัด จึงไม่สามารถจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้เท่าที่ควร

“เดิมนะสอนป. 5- 6 สอนเฉพาะคณิตศาสตร์ แต่เดี๋ยวนี้เขาให้บูรณาการ เขาก็เลยให้สอนภาษาไทย สปช. เพิ่มเข้ามา ก็บูรณาการไม่ได้ บูรณาการไม่เก่ง ไม่ค่อยเป็น”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 22 ม.ค. 45)

“ไม่ถนัดนะ เพราะว่าเดิมนะสอนวิชาเดียว ที่นี้พอมาสอนหลายวิชาบูรณาการ ยอมรับเลยว่า บูรณาการไม่เป็น เพราะว่าเดิมนะสอนวิชาคณิตศาสตร์วิชาเดียว บูรณาการไม่เก่ง ไม่เป็น พยายามเหมือนกัน แต่ไม่ประสบความสำเร็จ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 24 ม.ค. 45)

“เขาได้รับคำสั่งจากผอ. ว่าให้ปฏิรูป บูรณาการทุกวิชาดู เมื่อก่อนเขาจะสอนคณิตศาสตร์วิชาเดียว เขาก็ลองดู ก็รู้สึกว่าย่ำแย่มาก เป็นอะไรที่ไม่เข้าใจ แต่เขาก็ยังพยายามพัฒนา”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 1, 25 ม.ค. 45)

ดังนั้นลักษณะการจัดการเรียนการสอนของครูอาสา สามารถแบ่งได้ดังนี้

1. ครูเป็นศูนย์กลางในการสอน ครูอาสาใช้วิธีการสอนแบบบรรยายในวิชาคณิตศาสตร์เพื่ออธิบายเนื้อหาที่ยากแก่การทำทำความเข้าใจ และเป็นการสอนพื้นฐานในการคิดคำนวณให้นักเรียน จากการสังเกตพบว่า เมื่อครูต้องสอนแบบบรรยาย ครูจะพยายามใช้สื่อการสอนเข้ามาช่วยในการอธิบาย เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้ดีขึ้น

“บางเรื่องก็เป็นศูนย์กลางได้ บางเรื่องก็เป็นไม่ได้ โดยเฉพาะคณิตศาสตร์เนี่ย ถ้าเราไม่ให้ข้อมูลเด็กไปก่อน ถ้าเราไม่ให้กฎระเบียบไปก่อนเนี่ย เด็กทำไม่ได้ อย่างหาพื้นที่สี่เหลี่ยม เราก็ต้องบอกว่าวัดความกว้าง ความยาวนะ แล้วก็มาหาฝั่ง พอเราบอกกฎไปแล้ว เราก็ปล่อยให้เด็กไปวัดอะไรก็ได้ที่เป็นสี่เหลี่ยม แล้วก็ให้กลับมาหาพื้นที่อะไรอย่างนี้”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 22 ม.ค. 45)

“ถ้าเป็นคณิตศาสตร์ก็มีสื่อมีอะไรให้เด็กดู ถ้าเกิดเป็นพวกสปช. ก็มีรูปภาพ ของจริง”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 22 ม.ค. 45)

“ครูให้เขียน ให้อ่าน บางทีครูให้เขียนบนกระดาน บางทีให้อ่านในหนังสือ ครูจะให้ทำงานเขียนลงในสมุด”

(สัมภาษณ์นักเรียนของกรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

2. การสอนโดยโครงงาน ครูอาสาจะให้นักเรียนได้ทำโครงงานในวิชาต่างๆ เช่น โครงงานสำรวจกลอนหน้าต่างโรงเรียน A (วิชาคณิตศาสตร์) โครงงานทำขนมต้มแดง (วิชากลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ) เป็นต้น

ซึ่งการทำโครงการนั้น นักเรียนจะเป็นผู้เสนอหัวข้อเรื่องที่ต้องการจะทำ ส่วนครูวาสนาจะเป็นผู้ให้คำแนะนำเพื่อ
ดูความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการทำโครงการนั้นๆ (ดูตัวอย่างได้จากภาคผนวก)

“โครงการที่ทำขนมต้มแดง เด็กเขาช่วยกันคิด เขาก็ไปถามพ่อแม่ว่าจะทำขนมไทย ทำอะไรดี ก็มีใคร
เสนอขนมต้มแดงว่าเป็นขนมโบราณไม่ค่อยมีคนทำ เราก็มองเด็กเขาทำกันเอง หาสูตรกันมาเองว่าใส่อะไรบ้าง
ครูยังไม่เป็นเลยนะ แรกๆพอลองทำก็ไหม้บ้าง แป้งแข็งไปบ้าง ก็ช่วยกันแก้มา พอทำครั้งที่สองถึงจะสำเร็จ
ก็ให้เด็กเขาชิมกันเอง แล้วก็ไปให้พ่อแม่ชิม พวกครูชิม ก็เหมือนช่วยกันประเมินไปในตัว”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 22 ม.ค. 45)

“ตอนนี้กำลังให้เด็กเขาทำโครงการส่งสเปอ. จะให้เขาไปช่วยกันวัดพื้นที่ในวัดกุฎีดาว แล้วทำเป็น
โครงการคณิตศาสตร์ออกมา”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 24 ม.ค. 45)

“เขาให้เด็กทำโครงการพวกสำรวจโรงเรียน ดูประตูหน้าต่าง พวกโครงการทำขนม อย่างขนมต้มแดง
ที่เขาให้เด็กทำออกมาก็แปลกดี เด็กเขายังเอามาให้พวกครูช่วยชิมเลย”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

“ตอนนี้ก็ทำโครงการวัดกุฎีดาว ให้คนสามคนอธิบายของในวัดกุฎีดาวทั้งหมด แล้วให้วัดพื้นที่ภายใน
วัด แล้วก็ทำขนม เป็นขนมต้มแดง ก็เอาไปให้ครูชิม ให้พ่อแม่ชิม แล้วก็ชิมกันเองบ้าง”

(สัมภาษณ์นักเรียนของกรณีศึกษาที่ 1, 25 ม.ค. 45)

3. การศึกษาออกสถานที่ ครูวาสนาจะให้นักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้จากวัดที่อยู่รอบๆโรงเรียน หรือ
พาไปสถานที่ที่นักเรียนต้องการจะไปศึกษาเรียนรู้โดยครูวาสนาจะพิจารณาเนื้อหาและประโยชน์ที่นักเรียนจะ
ได้รับจากการไปศึกษาในที่นั้นๆ

“เราก็พาไป อย่างไปวัดพื้นที่วัดกุฎีดาว ก็พาไปวัดกุฎีดาวอย่างนี้ คือเปลี่ยนสถานที่บ้าง”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 22 ม.ค. 45)

“เดี๋ยวนี้บางทีเด็กมันไม่เรียนนี่ เราให้ทำมันไม่เอา เรียนนู่นดีกว่า เอาไปก็ไปกัน”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 24 ม.ค. 45)

“แต่ก่อนนะที่ไม่เคยให้ออกจากห้อง เด็กจะบอกว่า ผมอยากจะเรียนนอกห้อง ไม่ใช่มุ่ดหัวอยู่แต่ใน
ห้อง พูดแล้วเราก็ม่า แล้วเราก็ม่าให้ครูคนอื่นก็มา คือเขาอยากจะไปเรียนนอกห้อง”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

4. การสอนแบบบูรณาการ โดยครูวาสนาจะจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนได้สร้างเป็นองค์
ความรู้ในทุกกลุ่มวิชา รวมทั้งเพื่อสร้างบรรยากาศทางการเรียนในชั้นเรียนให้เกิดความสนุกสนาน ครูวาสนาจะ
ประเมินความรู้ที่นักเรียนได้รับจากการที่ให้นักเรียนได้เขียนสรุปข้อความรู้และทำเป็นหนังสือเล่มเล็ก ซึ่งครู
วาสนาจะใช้เวลาวางในการตรวจและให้ข้อเสนอแนะแก่นักเรียน

“ทำงานกลุ่มมากกว่า ให้ทำสมุดเล่มเล็ก เป็นรูปสามเหลี่ยม หาเนื้อหาเองในห้องสมุด”

(สัมภาษณ์นักเรียนของกรณีศึกษาที่ 1, 25 ม.ค. 45)

“เขาจะจัดการเรียนการสอนหลายอย่างทั้งอธิบายและทำกิจกรรม เขาจะหาพวกเกมให้เด็กเล่น จากสื่อต่างๆ แล้วก็ให้ทำแบบฝึกหัดเล่มเล็กๆ”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

จากการสังเกตและสัมภาษณ์พบว่าโดยส่วนใหญ่แล้ว ครูวาสนาจะพยายามจัดการเรียนการสอนที่เห็นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเน้นการทำงานเป็นกลุ่ม นอกจากนี้ครูวาสนายังได้ทำสื่อและอุปกรณ์การสอนต่างๆที่สร้างขึ้นเองและใช้สื่อสำเร็จรูป เพื่อประกอบการเรียนการสอนอีกด้วย

“ก็สอนตามที่ผู้บริหารให้นโยบายมา เน้นให้เด็กเป็นศูนย์กลาง คือ พยายามจะเน้น เดิมสอนคณิตศาสตร์อย่างเดียว เพิ่งมาตอนนี้ที่สอนทุกวิชา นี่ก็ไม่ถนัดหรอก สอนคณิตศาสตร์มาเป็นสิบๆปี และเพิ่งจะให้สอนวิชาอื่น ก็เลยไม่ถนัด ก็เลยเป็นศูนย์กลางบ้าง ไม่เป็นศูนย์กลางบ้าง แล้วแต่ บางทีเราก็ต้องออกไปยืนสอนหน้าห้อง บางทีเราก็ให้เด็กลงไปทำ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 22 ม.ค. 45)

“บางทีเราก็จะให้ใบงานเด็กออกไป ใบงานให้เด็กไปศึกษาเอง คือเราไม่บอกอะไรเลย เข้ามาถึงนี้ให้จับกลุ่มกัน 4 คน ตามความถนัดเขาแล้วก็ให้ใบงานไป พอตอนหลังก็ให้เขาสรุปมารายงานหน้าห้อง”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 22 ม.ค. 45)

“ครูเขาให้ทำเรื่องประเทศพม่า ลาว ญี่ปุ่น ครูเขาให้จับเป็นกลุ่ม เขาให้ลอกในหนังสือ แล้วครูเขาก็จะถามว่าประเทศนี้มีอะไรบ้าง มีภูมิประเทศอย่างไร มีประชากรกี่คน”

(สัมภาษณ์นักเรียนของกรณีศึกษาที่ 1, 25 ม.ค. 45)

“สื่อการสอนก็เป็นพวกที่ส่วนใหญ่เขาทำเอง มีชุดการสอน เขาทำขึ้นเอง”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

“ส่วนใหญ่ที่เห็น เขาจะเป็นครูที่เก่งคอมมานั้นแบบฝึกเขาจะออกมาเป็นรูปคอมพิวเตอร์ จะเป็นแบบฝึกที่เขียนออกมาเอง แล้วเขาจะใช้คอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ทำเอง แบบฝึกเขาจะเยอะเลย เต็มห้อง”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 1, 25 ม.ค. 45)

บรรยากาศภายในห้องเรียนระหว่างที่มีการเรียนการสอน นักเรียนมีความตั้งใจในการเรียนกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรม กล่าวแสดงความคิดเห็น และกล้าซักถาม

ความสัมพันธ์ระหว่างกรณีศึกษากับนักเรียน

จากการสังเกตและสัมภาษณ์ความสัมพันธ์ของครูอาสาสมัครกับนักเรียนจะมีหลายลักษณะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ คือ

1. ความสัมพันธ์แบบครูกับลูกศิษย์ ซึ่งความสัมพันธ์แบบนี้ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในระหว่างที่มีการเรียนการสอน คือ เป็นลักษณะที่นักเรียนจะต้องเชื่อฟังครู ให้ความเคารพ และต้องปฏิบัติตามกฎกติกาของห้องเรียนที่ครูและนักเรียนร่วมกันวางไว้ นักเรียนสามารถซักถามครูได้เมื่อไม่เข้าใจในเนื้อหาที่เรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

“สร้างข้อตกลงนะว่า ครูนะขออยู่ 2 อย่าง เธอจะดีจะชน จะเรียนไม่รู้เรื่องยังไง 1. อย่าโกหก 2. อย่าลักขโมย ครูไม่ชอบ 2 อย่างนี้ ห้ามลักขโมยของเพื่อน ของครู ของคนอื่นทุกอย่าง ห้ามโกหก เวลาครูถามอย่าโกหก ถ้าโกหกจับได้ แม่จะยอนหลังไปกี่วันก็จะต้องโดน”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 24 ม.ค. 45)

“อย่างไม่ส่งการบ้านเนี่ย ตอนนี้เด็กจะบอกเลยว่าผมไม่ได้ทำมาครับ เพราะตอนใหม่ๆเราจะให้ยื่นทุกคนเลย และใครส่งเราจะเช็คชื่อ คนไหนมีชื่อก็จะนั่งลง แต่ที่นี้ตอนหลังไม่ต้องบอกแล้ว มาเอง ยอมรับเอง”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 22 ม.ค. 45)

“เด็กๆก็รักเขาเนะ ทั้งรักทั้งกลัว อย่างทำการบ้านเขาจะกำหนดไว้เลยว่าต้องถูกดี เด็กคนไหนที่ไม่ทำมาส่งก็จะแบมือมาหาเขาเลย”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 1, 24 ม.ค. 45)

“ถ้าถามเด็กว่าเด็กกลัวใคร เด็กจะกลัวครูอาสา กลัวทำไม เพราะเขาเอาจริงๆแกเข้มงวด แต่ถ้าถามว่าเด็กเกลียดแกไหม ไม่นะ เด็กเขาจะรู้”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 1, 25 ม.ค. 45)

“พอถึงเวลาดู เขาก็ดู เพราะเขาวางกฎเกณฑ์กับเด็กไว้ เขาจะสอนดี จริงจัง แต่เด็กก็รัก คือ ทั้งกลัวทั้งรัก”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

2. ครูเป็นกัลยาณมิตรกับเด็ก ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างครูอาสาสมัครกับนักเรียนเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนจะเป็นเหมือนเพื่อนในบางสถานการณ์ บางครั้งเป็นเหมือนญาติที่นักเรียนสามารถขอความช่วยเหลือและพูดคุยปรึกษาปัญหาได้ตลอดเวลา

“เข้าตอนเขามาส่ง บางทีเด็กไม่สบายเอาไปส่งบ้าน พาไปหาหมอและไปส่งบ้าน”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

“บางที่เราต้องถามเด็กว่ามีเงินมาเรียนวันละกี่บาท เราก็ช่วยเขาว่ามีเงินทุนมาเราก็ให้เขาก่อน เด็กบางคนดีมั่นหน้าดีจริงๆ แต่เราพอมีอะไรเราก็ต้องให้เขาก่อน”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

“ครูเขาสนใจนักเรียนมากกว่าเรื่องส่วนตัวครับ เวลานักเรียนไม่มีเงินครูเขาก็จะให้ยืม”

(สัมภาษณ์นักเรียนของกรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

“ชอบครับ เพราะครูเขาร่าเริง ใจดี”

(สัมภาษณ์นักเรียนของกรณีศึกษาที่ 1, 25 ม.ค. 45)

ตอนที่ 5 ผลของการทำวิจัยในชั้นเรียนที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครู

1. ครูมีพัฒนาแผนการสอนให้ปฏิบัติได้จริง ครูวาสนามีการเตรียมการสอนโดยการเขียนแผนการสอนทุกครั้ง แต่แผนการสอนในอดีตของครูวาสนา จะได้มาจากการคัดลอกแผนการสอนของนักวิชาการที่เขียนให้แก่สำนักพิมพ์ต่างๆ เพื่อจำหน่ายตามท้องตลาด ทำให้ครูวาสนาจัดการเรียนการสอนได้ไม่ตรงตามศักยภาพและความต้องการของนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จนเกิดมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนวิชานั้นๆ เมื่อครูวาสนาได้รับการอบรมเรื่องวิจัยในชั้นเรียน และจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองหลายๆ ครั้ง ทำให้เกิดความเข้าใจและลงมือทำวิจัยในชั้นเรียน โดยเริ่มจากวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ทำให้ครูวาสนามองเห็นความสามารถ ความชอบ ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักเรียนแต่ละคน ครูวาสนาจึงนำข้อมูลจากวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลนี้มาวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย และมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ ไม่ยึดติดรูปแบบ และมีบันทึกหลังสอน ที่ทำให้ครูสามารถบันทึกสิ่งที่ได้พบในขณะสอน อันจะส่งผลให้ครูสามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองได้ตลอดเวลา

“แผนการสอนส่วนมากจะลอกๆเขานะ เพราะมันมีหนังสือขายเยอะ จะลอก แต่ตอนนี้พอเราได้ความรู้มา เขาก็บอกว่าไม่ต้องเป็นวิชาการ เราสอนอะไรจริงๆ เราก็ต้องบันทึกตามนั้น”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 24 ม.ค. 45)

“ไม่ค่อยทำนะ เราก็สอนไปเราไม่สนใจเรื่องบันทึกหลังสอน แต่ตอนหลังมี”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

2. ครูพัฒนาสื่อการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่ตลอดเวลา จากการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยการสร้างชุดแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ และเห็นผลของการวิจัยว่าสามารถทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงขึ้น ประกอบกับประสบการณ์ในการทำงานที่ผ่านมา ครูวาสนาพบว่าการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการสอนทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนมากขึ้น ปัจจุบันครูวาสนาจึงมีการสร้างสื่อเพื่อพัฒนาทักษะวิชาคณิตศาสตร์ในรูปของเกมคณิตฯมาให้นักเรียนได้ฝึกทำอยู่เสมอๆ

จากการสังเกตพบว่า เมื่อนักเรียนว่างจากการเรียนหรือทำงานในช่วงโมงเสร็จเรียบร้อยแล้ว นักเรียนจะมานั่งเล่นกันที่หลังห้อง พร้อมทั้งหยิบเกมคณิตศาสตร์ที่ครูวาสนาสร้างขึ้น มาเล่นกันเป็นกลุ่ม โดยนักเรียนจะช่วยกันคิดและช่วยกันทำอย่างสนุกสนาน

3. ครูมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการสอน จากเดิมที่ครูวาสนาจะจัดการเรียนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง เพียงอย่างเดียว การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้น จัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อฝึกให้นักเรียนเกิดการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง แล้วนำความรู้ที่ได้มาสร้างเป็นองค์ความรู้ ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ครูนำมาใช้ เช่น การบรรยายการทำโครงงาน การศึกษาออกสถานที่ และการสอนแบบบูรณาการ

4. ครูมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองเพิ่มมากขึ้น โดยครูวาสนาจะเข้าร่วมอบรมทางวิชาการ ทุกครั้งที่มีโอกาส เพื่อเพิ่มความรู้ให้พัฒนาตนเองในสาขาวิชาต่างๆ เพื่อเรียนรู้การสร้างนวัตกรรม หรือความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียน อันจะสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับนักเรียนของตนเองได้

“กลัวอยู่กับที่ กลัวคนอื่นเขาก้าวไปข้างหน้าแล้วเรายังอยู่กับที่ อะไรแบบนี้ กลัว”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1, 23 ม.ค. 45)

“เปลี่ยนนะ เป็นในแง่ของการทำให้เราเข้าใจเด็กมากขึ้น รู้ว่าเด็กคนไหนไม่เข้าใจ ตัวเขาก็ต้องกระตือรือร้นมากขึ้น เปลี่ยนแปลงการสอนเป็นวิธีการใหม่ที่จะช่วยให้เด็กดีขึ้น ต้องมีการค้นคว้ามากขึ้น อย่างครูคนอื่นอะ ไม่มีเวลามาทำวิจัย เพราะว่าเวลารว่างเราก็ต้องตรวจงานของเด็ก กลับไปบ้านก็มีภาระทางบ้านที่ต้องดูแล อย่างวาสนานี้เขากลับไปทำที่บ้าน พอกลับไปถึงบ้านแล้วเขาจะทำงานเลย”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูกรณีศึกษาที่ 1, 24 ม.ค. 45)

5.1.2 กรณีศึกษาที่ 2 ครูนักวิจัยที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน B สอนวิชาภาษาไทยและศิลปะ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 5 ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 มีผลงานวิจัยในชั้นเรียน 10 เรื่อง

ตอนที่ 1 ภูมิหลัง

ครูอารี (นามสมมติ) อายุ 38 ปี มีพี่น้องทั้งหมด 4 คน เป็นลูกคนที่ 2 ครูอารีเติบโตมาในครอบครัวขยาย ที่ญาติพี่น้องอยู่รวมกันหมด ฐานะทางบ้านยากจน พ่อกับแม่แยกทางกันตั้งแต่ครูอารียังเป็นเด็ก แม่ของครูอารีจึงต้องรับภาระเลี้ยงดูลูกทั้ง 4 คน ตามลำพัง ด้วยการทำงาน แต่หน้าที่ทำก็ไม่ค่อยให้ผลผลิต เนื่องจากถูกนำท่วมเสียหลายทุกปี ดังนั้นแม่ของครูอารีจึงต้องไปทำงานรับจ้างที่กรุงเทพฯ ครูอารีและพี่น้องจึงต้องอาศัยอยู่กับน้ำและยาย

เมื่ออายุถึงเกณฑ์ที่ต้องเข้าเรียน ครูอารีได้เข้าศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่โรงเรียนใกล้ๆ บ้านจนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในขณะที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กำลังจะขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นั้น ครูอารีเกือบจะไม่ได้เรียนหนังสือต่อ เนื่องจากแม่และยายไม่ยอมให้เรียน แต่ด้วยความที่ครูอารีเป็นเด็กที่เรียนหนังสือเก่ง สามารถสอบได้ที่ 1 ทุกครั้ง จึงทำให้ครูอารีได้รับความเมตตาจากครูคนหนึ่งมาก และให้การช่วยเหลือทางด้านการศึกษาแก่ครูอารีมาโดยตลอด

“พี่บอกแล้วว่าฐานะของพี่นะยากจนมาก พอจบ ป.7 มันก็ไม่ต้องเสียตังค์ใช้ใหม่ การศึกษาภาคบังคับ แม่พี่ขายพี่ทุกคนก็ให้ออก ก็มีครูคนหนึ่งเนี่ย ผู้หญิงสาวเนี่ยไปบ้านพี่ทุกวันไปบอกแม่พี่ว่า ถ้าไม่ส่งอารีเนี่ยจะให้หนูใหม่ หนูจะเลี้ยงเป็นลูกบุญธรรมเลย แล้วหนูจะส่งเรียนของนะ แล้วอย่ามาเอากลับคืนนะ

เพราะว่าพี่ได้ที่ของห้องตลอดตั้งแต่ ป.1-ป.7นะ พี่ไม่สบายขาดไปเทอมหนึ่ง พี่กลับไปสอบพี่ก็ยังได้ที่ 1 เลย เพื่อนก็ไม่ได้ เขาก็ว่า เอออารีมันเรียนดี ถ้าเกิดว่าเขาได้เรียนเขาน่าจะมีอนาคตที่ดี ก็ไม่ให้ ครูชอกก็ไม่ให้ พอมาตอนหลังก็เขาเรียนไปแล้วประมาณ 2 เดือน นึกยังไงไม่รู้เปลี่ยนใจให้ไปเรียน แต่ไม่ยกให้ครูนะ แต่ว่าให้ไปเรียน ครูเขาก็บอกว่า ถ้าอย่างนั้นก็ถ้าลำบากยากเข็นก็ให้บอกครู มีอะไรสาหัสสากรรณบอกครู ครูก็จะช่วย เขาก็พอไม่มีตั้งค์ไม่มีอะไร ชุดนักเรียนก็ตัดให้พี่อย่างเนี้ย คือพี่อายุเขา คือพี่อยู่ 3 ปี มศ.1-3 ไม่เคยตัดชุดนักเรียนใหม่เลย มีเดิมให้มา และก็เพื่อนที่พอมีฐานะเขาเรียนก่อนเรา เขาก็บริจาคให้มา ก็ไม่อาย ขอให้พี่ได้เรียนอย่างเดียว ก็ครูเขาจะช่วยจนเจ็ดตลอด”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

หลังจากเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 แล้ว ครูอารีต้องการที่จะเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา แต่ยายของครูอารีไม่สนับสนุนให้เรียน เพราะเห็นว่าเป็นเด็กผู้หญิงไม่ต้องเรียนหนังสือมากก็ได้ ด้วยความรักในการเรียน ครูอารีจึงไปสอบเข้าเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่โรงเรียนประจำอำเภอด้วยตนเอง และรับจ้างตัดอ้อยทุกวันเสาร์-อาทิตย์ เพื่อนำเงินมาใช้เป็นค่าเล่าเรียน และค่าเดินทางไปโรงเรียน ยามใดที่ไม่มีอ้อยให้ตัด ครูอารีจะไปรับจ้างเข็นขี้วัวขายให้แก่ชาวนา แต่แม้ว่าครูอารีจะต้องทำงานหนักเพียงใด ผลการเรียนของครูอารีก็ยังคงเป็นลำดับที่ 1 อยู่เช่นเดิม

“พี่ก็เริ่มออกมารับจ้างทำงานทำในวัยที่เด็กอายุแค่นั้นทำได้ เราก็อายุน้อยๆ มันก็ไม่มึงงานอะไรที่จะทำได้ หนักหนามากมาย ก็งานหลักของพี่ก็รับจ้างตัดอ้อย เพราะว่าพอนามันล้มเนี้ยทำอ้อยก็ดีกว่า ซึ่งเสาร์-อาทิตย์ก็จะได้ 2 วัน วันธรรมดาเดียวจะต้องไปเรียนหนังสือ พอเสาร์-อาทิตย์ก็ไปตัดอ้อย ตัดๆให้ได้มากที่สุดเท่าที่เราจะทำได้ เพราะนั่นมันคือเงินที่เราจะส่งตัวเองเรียนได้”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

“พอไม่มีตัดอ้อยก็ไปเข็นขี้วัวขี้วัวที่เอาไปใส่ต้นไม้ พวกชาวนาเนี้ยเขาจะซื้อ เราก็ไปรับจ้างเข็นเหมือนก็ทน ได้วันละ 30 บาท ก็ไปทำ แต่เข็นขี้วอนี้จะเหนื่อย ส่วนใหญ่ชีวิตจะอยู่กับไร่อ้อย เพราะว่าเขาจะเลิกนา เพราะนาน้ำท่วมไง ก็จะมาทำไร่อ้อยแทน ตั้งแต่ ม.1 จนถึง ม.3 เลย”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

“ในช่วงนั้นะ ก็คือเรียนไปด้วยทำงานไปด้วย แต่ก็เรียนไม่ตก เพราะกลางคืนก็อ่านหนังสือเต็มที่เลย กลางวันไปทำงาน เข้าถึงเย็นเรียน กลางคืนอ่านหนังสือ ทำการบ้าน ทำงาน ก็จบมาด้วยคะแนนที่ 1 ของห้อง 3 ปี ที่เรียนมัธยม”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

ด้วยความยากจน และต้องหาเงินส่งเสียให้ตนเองได้เรียนหนังสือตั้งแต่ยังเด็กจึงเป็นแรงผลักดันให้ครูอารี มีความอดทน มานะพยายาม มีความภาคภูมิใจในตนเอง รู้จักชีวิต และเห็นคุณค่าของการศึกษา มาจนถึงปัจจุบันนี้

“พี่ก็ต่อสู้เต็มที่ รับผิดชอบตัวเอง ทั้งพี่สาวพี่ น้องพี่ ทุกคนรับผิดชอบตัวเองหมด แต่บังเอิญในตอนนั้นตามความรู้สึกของพี่ คือครูพูดอะไรออกมาเรารู้เรื่องหมดเลย พอถึงเวลาสอบก็ไม่มีอะไรยากเลย เราก็จะทำได้ในความที่เราลำบาก ยิ่งต้องกระเสือกกระสน พี่เคยถือมีดนะ ยืนอยู่หน้าไร้อ้อย ตั้งปณิธานเลยว่ากูจะต้องไปให้พ้นจาไร้อ้อย เพราะว่ามันเหนียว เราไม่ได้ตัดอ้อย เพราะว่าพ่อแม่ให้ไป แต่เราไปเพราะว่าใจเรา เราไปเราต้องทำให้ได้มากที่สุด มันจะเป็นรถกระบะ เช่นไปปะมา 15-20 คน พี่จะต้องตัดให้ได้มากที่สุดในวันนั้น มันเป็นความรู้สึกที่ภาคภูมิใจ และเราจะได้เงินเยอะ เงินเยอะหมายถึงเราจะเก็บเอาไว้เป็นทุนเอาไว้เรียนหนังสือของเรา ซึ่งไม่มีใครช่วยเรา เราต้องช่วยตัวเอง”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

จุดเริ่มต้นของการเป็นครู

การพัฒนากระบวนการคิดของครูอารี เริ่มตั้งแต่วัยเด็ก อันมีสาเหตุมาจากความยากจน และการที่ต้องต่อสู้เพื่อให้ได้เรียนหนังสือ ครูอารีมีความใฝ่ฝันว่า อยากเป็นหมอ เพื่อจะได้ไม่ต้องมีชีวิตที่ลำบาก ทั้งยังเป็นอาชีพที่มีเกียรติ จึงมีความตั้งใจในการเรียน ขยันขันแข็งในการทำงาน เพื่อหาเงินมาเป็นค่าเล่าเรียน แต่แล้วครูอารีก็ต้องเลิกล้มความคิดนี้ไป เนื่องจากการเรียนหมอนั้น จะต้องใช้เงินมาก และด้วยการเรียนที่ต้องมีความเอาใจใส่สูง ทำให้ครูอารีไม่สามารถไปทำงานรับจ้างตัดอ้อยได้อีก ครูอารีจึงเปลี่ยนมาสอบชิงทุนการศึกษาเพื่อเรียนครูแทน ซึ่งใช้เวลาในการเรียนสั้น และสามารถประกอบอาชีพได้ทันที

ดังนั้นเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้ว ครูอารีจึงสอบชิงทุนเข้าศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาชั้นต้น(ปกศ. ต้น) ที่วิทยาลัยครูกาญจนบุรี เมื่อเรียนจบแล้วจึงได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการครูที่โรงเรียนเล็กๆแห่งหนึ่งจังหวัดสุพรรณบุรี

“พี่ก็คือใจจริงเราอยากเรียน ม.4 ม.5 ความฝันของเด็กๆอะนะ อยากเป็นหมอ ไม่อยากเป็นครูหรอกไม่เห็นดีเลย ไม่ใ้แก่อะไรอย่างเนี่ยนะ แต่ว่าในศักยภาพของเราแล้ว เราทำไม่ได้ เพราะว่าฐานะทางบ้านเราไม่อำนวย คือ ถ้าพี่จะเรียน ก็ต้องต่อสู้ด้วยตนเอง ซึ่งในช่วงนั้นมันจะเรียนหนัก เราจะทำเหมือนที่เรียนมัธยมนี้ไม่ได้ ก็เลยต้องประมาณตัวเอง ว่าเราไม่ไหวนะ ก็เลยหาทางเลือกในทางที่เราเนี่ยจะเรียนได้ ก็คือไปสอบชิงทุน ซึ่งสมัยนั้นแต่ละจังหวัดเขาจะมีไอ้ทุนครูที่แบบกัณฑ์ ยากจนไปไม่ได้ เขาจะหาคนที่เข้าไปสอน เพราะว่าคนพวกนี้เขาก็จ้างเลย คือให้ทุนไปเลย พี่ก็มาสอบที่จังหวัดสุพรรณฯเนี่ย เขาก็เอา 20 คน ได้ที่ 1 เข้าไปเลยแหละ เพราะว่าเราก็คิดว่า เออ สมอของเรถ้าเราเลือกเรียนอย่างอื่นมันก็พอได้ แต่มันไปไม่ได้ในสภาพครอบครัวเรา ก็ไปเรียนครู 2 ปี ปกศ. ต้น 2 ปี ที่เมืองกาญจนฯ พอจบปุ๊บเขาก็ให้บรรจุเลย”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

ชีวิตของการเป็นครูในช่วงแรกนี้ เป็นการทำงานเพื่อใช้หนี้ที่ครูอารีกู้จากคนในหมู่บ้านไปเรียนที่วิทยาลัยครูกาญจนบุรี เมื่อใช้หนี้หมดแล้ว ครูอารีจึงเริ่มตอบแทนพระคุณแม่ ด้วยการสร้างบ้านให้กับแม่ และส่งเสียให้น้องชายอีก 2 คนได้มีโอกาสเรียนหนังสือด้วย

“ไปอยู่หนองแหนก็กู้เงินตลอดเลย สหกรณ์เป็นที่พึ่ง เพราะว่าตอนที่เรียนพี่ก็กู้เงินไปเรียน เพราะเราจะไปตัดอ้อยได้ไง สมัยที่ไปเรียน ป.ศ. เนี่ยมันไม่ได้แล้ว เพราะเราต้องไปอยู่ประจำ พี่ต้องไปเช่าหออยู่ พี่ก็กู้เงินจากคนที่อยู่ในหมู่บ้านนะ พอเราเรียนจบ 2 ปี เราก็กู้เงินที่เราได้ใช้เขาตั้งแต่เดือนแรกไปเลย ก็ใช้อยู่ 2 ปีก็หมด พอหมดหนี้ที่เราไปเรียน พี่ก็กู้ใหม่ สร้างบ้านให้แม่อยู่ ให้น้องอยู่ เพราะว่าด้วยความที่ยากจน บ้านพี่ไม่มีใครได้เรียนต่อ มีพี่คนเดียว นอกนั้นต้องมาเรียนสายนอกเอา แต่พี่ก็ให้เงินเขา พอน้องจบ ป.6 ก็มาเรียนการศึกษานอกโรงเรียน 2 คน ก็พยายามแล้วนะ จริงๆอยากจะช่วยให้ทุกคนได้ไปดีกว่านี้ แต่ในสภาพของเงินเดือนครู เราจะช่วยอะไรก็ไม่ได้มาก พี่ก็ทำดีที่สุดแล้ว เออช่วยแม่ให้มีบ้านอยู่ เพราะตอนนั้นพี่ก็อยู่กับยาย ตอนนั้นก็คือเรามีบ้านเป็นของตัวเอง มีน้องที่มีที่อยู่แน่นอน ไม่ต้องไปอาศัยใครอยู่”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

ด้วยความที่เป็นคนรักการเรียนหนังสือ ครูอาร์จึงพัฒนาความรู้ของตนเองอยู่เสมอ โดยในขณะที่เป็นครูอยู่ที่โรงเรียนบ้านหนองแหนนั้น ครูอาร์ได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจนสามารถสอบประกาศนียบัตรพิเศษครูมัธยม (พม.) ได้ภายใน 1 ปี และสมัครเรียนระดับปริญญาตรีที่มหาลัทธิสวโขทัยธรรมมาธิราช วิชาเอกภาษาไทย เป็นเวลา 2 ปี

ครูอาร์ใช้เวลาทำงานอยู่ที่โรงเรียนบ้านหนองแหนนาน 5 ปี จึงย้ายไปช่วยราชการที่โรงเรียนจระเข้สามพัน และโรงเรียนบ้านท่าพญาจักร จากนั้นจึงมาเป็นครูที่โรงเรียนวัดใหม่ลิทาวาท ทำงานอยู่ที่โรงเรียนนี้ได้ 2 ปี ครูอาร์จึงศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการนิเทศ ที่มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งสาเหตุที่ครูอาร์ศึกษาต่อปริญญาโทนั้น เพราะครูอาร์ต้องการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ตนเอง และต้องการเป็นนักศึกษาที่ได้เรียนในชั้นเรียนเหมือนคนอื่นสักครั้ง

“สอบ พม. ประกาศนียบัตรพิเศษครูมัธยม สอบด้วยตนเอง ตอนนั้นบรจแล้ว ก็อ่านหนังสือแล้วก็ไปสอบ แล้วก็สมัครเรียน สวโขทัยธรรมมาธิราช เรียนด้วยตัวเองอีกแหละ และก็ 2 ปี จบ พอจบแล้วพี่ก็เว้นไป 2 ปี พี่ไปสอบเข้าปริญญาโท ตอน พ.ศ.2533 มหาลัทธิสวโขทัย พึ่งให้เหตุผลกับอาจารย์ อาจารย์ถามว่าทำไมถึงอยากมาเรียน พี่บอกว่า พี่อยากนั่งเรียนในห้อง พี่อยากเป็นนักเรียน”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

ในการเป็นครูของครูอาร์มีปัจจัยหลายประการที่มีส่วนสนับสนุนให้ครูอาร์ได้มาเป็นครู และสามารถเป็นครูที่ประสบความสำเร็จ จนได้รับการยกย่องจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติให้เป็นครูต้นแบบสาขาวิชาภาษาไทย ในปี 2541 ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยทางลบ คือ

- สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ความยากจน ต้องต่อสู้กับภาวะความยากลำบากตั้งแต่วัยเด็ก
- ครอบครัวไม่สนับสนุนทางการศึกษา ต้องทำงานเลี้ยงชีพให้ตนเองเรียน

2. ปัจจัยทางบวก คือ

- ความประทับใจครูประถมศึกษาและครูมัธยมศึกษา ที่เคยช่วยเหลือจนสามารถเรียนหนังสือได้จบ

ปัจจุบันครูอารีเป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่โรงเรียน B ในจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

ตั้งแต่เริ่มต้นการปฏิบัติงานรับราชการครูจนกระทั่งถึงปัจจุบัน รวมเวลาราชการ 18 ปี ครูอารีได้รับการยอมรับในความสำเร็จในการประกอบอาชีพครู ดังนี้

- รางวัลชนะการประกวดประเภท การเขียนหนังสือภาพดีเด่น ตามโครงการส่งเสริมโรงเรียน ครูผู้สอน และการจัดกิจกรรมดีเด่น ปี 2539
- รางวัลชนะเลิศ การประกวด ประเภท ครูผู้สอนภาษาไทยดีเด่น ตามโครงการส่งเสริมโรงเรียน ครูผู้สอน และการจัดกิจกรรมดีเด่น ปี 2540
- รางวัลครูภาษาไทยโดยนักพัฒนา ของมูลนิธิวิธาน-คุณหญิงเบญจา แสงมะลิ ที่ 1 เขตการศึกษา 5 ปี 2541
- รางวัลครูภาษาไทยดีเด่นระดับประถมศึกษา ปี 2542
- รางวัลครูต้นแบบ สาขาวิชาภาษาไทย จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ปี 2541

ระยะของการพัฒนาตนเองที่นำไปสู่การเป็นครูนักวิจัย

ครูอารีได้ใช้ระยะเวลาในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาตนเองมาเป็นระยะเวลาเกือบ 10 ปี กว่าที่จะได้มาเป็นครือมืออาชีพที่ประสบความสำเร็จในการทำงาน ซึ่งครูอารีได้อาศัยวิธีการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง การลงมือปฏิบัติอย่างจริงจังและอย่างเป็นระบบ อันเป็นจุดเริ่มต้นของการทำวิจัยในชั้นเรียน

ระยะที่ 1 ระยะของการเรียนรู้ชีวิตของการเป็นครู ด้วยการเป็นครูเลียนแบบ และครูลองผิดลองถูก ซึ่งการเป็นครูเลียนแบบนั้นเกิดขึ้นมาจากการได้เข้าไปสัมผัสกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่ครูสามารถพัฒนา นักเรียนให้มีคุณภาพได้ด้วยการดู และเข้มงวดกับเด็ก จึงทำให้ครูอารีเกิดการเรียนรู้ว่าครูที่ดีนั้นจะต้องเป็นเช่นนี้ แต่ผลของการเป็นครูเลียนแบบไม่สามารถทำให้ครูอารีได้หัวใจของเด็กมาทั้งหมด ครูอารีจึงเริ่มเข้าสู่การเป็นครูลองผิดลองถูก เพื่อค้นหาวิธีการสอน และพัฒนานักเรียนของตนให้มีคุณภาพมากที่สุด

“เริ่มจากเป็นครูเลียนแบบก่อน อย่างที่พี่บอกนะว่าเมื่อก่อนที่ดูหุ้ดดับดับใหม่ หนึ่งพี่ก็เป็นครูเลียนแบบก่อน เพราะารู้สึกว่าพอเราเรียนมาไ้ทฤษฎีที่เรียนในห้อง พอมาถึงชีวิตจริงมันใช้ยากมากเลย มันเหมือนเรายึดจับหลักอะไรไม่ถูก เหมือนความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด เอ๊ะเราจะทำยังไง พอเจอเด็กมันทำยังไงจะเป็นยังไง มันไม่เหมือนกระดาษ ก็เอ๊ะเราจะทำยังไงให้เป็นครูที่ดีได้ เข้าโรงเรียนทดลองหลักสูตรของกรมวิชาการไป ในนั้นครูก็ดูทุกคน เราก็อ๊ะ ดูนี่มันดีนี่หว่าทำให้เด็กอยู่ในระเบียบวินัย ก็เลียนแบบเขาก็คือดูตามเขานี้แหละ ผลที่ออกมาก็คือเราได้เป็นยักษ์ เด็กมันก็ตั้งฉายาว่าพี่ยักษ์ขมุขี แล้วก็ได้ใจเด็กเฉพาะช่วงที่เขาอยู่กับเราเท่านั้น คือเหมือนกับว่าเขาสนใจ แต่จริงไม่ใช่หรอก พอผ่านเราไปก็ ไม่ให้มีความรู้อะไรติดอยู่เลย ก็เลย

ไม่ได้เรื่องเสียแล้ว ก็ไม่ตามใครแล้ว ที่นี้เอาใหม่ เอาใหม่ก็คือทำเอง มันน่าจะแบบนี้ มันน่าจะแบบนั้น ตาม
 ประสาครูชี้แจงจะนะ พี่เรียกขั้นนี้ว่า ชั้นลองผิดลองถูก พี่ก็ทำไป บางทีมันก็ได้ผลดี บางทีมันก็ไม่ได้ผลดี”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 27 ก.พ. 45)

“จากที่ชั้นเลียนแบบมาเปลี่ยนเป็นลองผิดลองถูกก็คือ เด็กมันก็เปลี่ยนรณะ ความรู้ก็ได้จริงนั้น
 แหละ แต่ว่ามันเกิดจากความกลัว พอมันเปลี่ยน มันก็ไม่จริงยั่งยืนนะ พอพ้นจุดบีบคั้น เขาอยู่กับเราเขาก็กลัว
 เราบีบคั้นเขาเหมือนกับเขาจำเป็นต้องทำ แต่เมื่อพ้นไปแล้วไม่ต้องทำก็ได้ มันก็เหมือนกับว่าผลของการเรียนรู้
 มันไม่ถาวร เราก็จะเห็นจากผลการสอนของเรานั่นแหละ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

ระยะที่ 2 ระยะของการศึกษาวิธีการวิจัยในชั้นเรียน และเริ่มลงมือทำ เพื่อให้รู้วิธีการวิเคราะห์ปัญหา
 และแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งครูอาร์ได้รู้จักวิจัยในชั้นเรียนครั้งแรกจากการศึกษาในระดับปริญญาโท
 จากนั้นจึงศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากการอ่าน และปรึกษาผู้รู้ แต่ก็ยังไม่รู้จริง และรู้แจ้งในเรื่องของการวิจัยใน
 ชั้นเรียน จึงได้เริ่มลงมือทำ แต่เป็นการลงมือปฏิบัติตามรูปแบบการวิจัยของผู้อื่น โดยไม่ได้คำนึงถึงความถนัด
 และความเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนของตนเอง นั่นคือ การพัฒนาที่ครูอาร์เรียกว่า ชั้นศึกษาแนวทาง และ
 ปฏิบัติตามแนวทางที่ได้ศึกษา

“พี่ก็เริ่มรู้แล้วว่าเราทำสะเปะสะปะ เพราะว่าเราไม่ได้วางแผน พี่ก็เลยเอาใหม่ เอาที่ 3 ก็มา คือ ศึกษา
 หาความรู้แล้วว่าทำยังไงมันถึงจะดี ก็เที่ยวอ่านหนังสือ พี่ก็ได้รู้จักครูชาติรี ก็ตอนนั้นแหละ เพราะว่า พี่ไปซื้อ
 หนังสือเกมมาอ่าน แล้วก็พี่ไม่เชื่อ คนไม่โตเด็กแล้วเด็กดี พี่ไม่เชื่อนะ เพราะว่าพี่ตีแทบตายยังไม่ดี ตอนนั้นนะ
 พี่คิดอย่างนี้ พี่ก็อ่านๆๆไป แล้วก็เอามาลองทำ ตามที่เขาว่า เขายังไงเราก็ทำอย่างนั้นแหละ ก็มันก็ได้ผล
 นะในส่วนหนึ่ง แต่มันก็ยังไม่ใช้ความถนัดของเรา มันไม่ใช่ความชำนาญ เราทำตามเขา เรียกว่าบันไดชาวบ้าน
 เขาทำไว้ให้ ก้าวสั้นก้าวยาวอะไรเราก็ไม่รู้”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 27 ก.พ. 45)

“ต่อมาลองผิดลองถูกก็เปลี่ยนได้ไง ก็เปลี่ยนได้จากผลการสอนอีกนั่นแหละ คือเราก็จะมองเห็นว่า
 เด็กเรามันไม่เป็นโล้เป็นพาย มันไม่ได้เรื่อง ได้เป็นบางเรื่อง บางเรื่องยังไม่ได้ดี ก็ต้องมามองเราก่อนที่เราสอน
 เขาไปยังไง โอ้เรามันไม่ได้เรื่องนั่นแหละ ก็มาเปลี่ยนใหม่ มาศึกษา ศึกษาที่ก็ใช้เวลา”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

ระยะที่ 3 เป็นนักวิจัยเต็มตัว มีการสร้างรูปแบบการสอนเป็นของตนเอง ซึ่งได้มาจากการทำวิจัยใน
 ชั้นเรียน โดยดูตามความเหมาะสม และศักยภาพของผู้เรียน ดังนั้นจึงเป็นระยะที่ครูอาร์เกิดความรู้จริง ศึกษา
 และทำวิจัยตลอดเวลา แต่ไม่ได้มีรูปแบบตามระเบียบวิธีวิจัย แต่จะมีลักษณะการเขียนบรรยายในรูปแบบของ
 ตนเอง และสามารถถ่ายทอดผลงานเพื่อให้ผู้อื่นนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติได้

“พี่ก็เอาประสบการณ์ส่วนหนึ่งเราเคยได้ พี่ที่เคยลองผิดลองถูกไว้และมันดี เอามาผสมกับแนวทางที่
 เราศึกษา แล้วก็มาสร้างรูปแบบการสอนของตัวเอง ซึ่งพอมมาถึงขั้นนี้แล้วมันก็จะผสมผสานที่พี่บอกไปนะ ว่าพี่

ศึกษาเด็กมาด้วยอะไรมาด้วย มันเกิดจากประสบการณ์จากที่เราได้มาทั้งหมดนะ พี่เรียกขั้นนี้ว่า ชั้นสร้างรูปแบบของตนเอง เพราะฉะนั้นทุกวันนี้พี่ก็จะมีรูปแบบการสอนของพี่ได้มาจาก ประสบการณ์ชีวิต การศึกษา การปฏิบัติจริง แล้วก็การเรียนรู้ที่ได้จากลูกศิษย์”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

“พี่สร้างรูปแบบการสอนของตัวเองได้แล้ว ก็ประมาณ 5 ปีกว่า ตอนนั้นก็คือ เอารูปแบบการสอนนี้มาใช้ แล้วก็เพิ่มเติมส่วนอื่นๆเข้าไปตามความเหมาะสม ตามศักยภาพตัวเอง”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

ตอนที่ 2 กระบวนการและผลลัพธ์ของการทำวิจัยในชั้นเรียน

ลักษณะของการทำวิจัยในชั้นเรียน

จากประสบการณ์ในการเป็นครู ทำให้ครูอาร์ได้สร้างผลงานวิจัยในชั้นเรียนหลายรูปแบบ ที่ช่วยในการพัฒนางานการจัดการเรียนการสอน และเพิ่มศักยภาพของนักเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาสาระที่ครูต้องสอน โดยครูจะวิเคราะห์เนื้อหารายวิชาที่หลักสูตรกำหนดมา หรือวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ของกลุ่มวิชา และจุดประสงค์การเรียนรู้ ป.02 นำมาบูรณาการ และสร้างเป็นแผนการสอนที่มีเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียน

“เราจะได้ว่าเราต้องสอนอะไรบ้างในแต่ละปี เพราะว่าถ้าหากว่าเราไม่วิเคราะห์ เราก็เหี่ยวไปหยิบอะไรมาสอน เอาหนังสือเขามาสอน เล่มหนึ่งก็ยึดไปเป็นคัมภีร์ตลอดเท่านั้นเอง เราจะไม่รู้ว่าจริงๆ เป้าหมายหลักการศึกษาของชาติในระดับชั้นเรานี้ เขาอยากจะให้สอนแค่ไหน เด็กควรรู้แค่ไหน มีพื้นฐานอะไรบ้างก่อนที่จะขึ้นชั้นต่อไป มันจะบอกเราหมด แต่ถ้าเราไม่วิเคราะห์ เราจะไม่รู้ ถึงรู้ก็รู้ไม่หมด เพราะฉะนั้นการวิเคราะห์ช่วยเราตรงนี้ให้เรารู้หลักสูตรตลอดแนว”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 25 ธ.ค. 44)

“พี่ทำเป็น map การวิเคราะห์หลักสูตรก็คือ การนำคำอธิบายของหลักสูตรที่อยู่ในเล่มสี่ม้วน (เล่มหลักสูตรระดับชั้นประถมศึกษา พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง 2533)) มาแตกแยกย่อยให้เห็นชัดเจน เวลาดู จะดู 3 ส่วน คือ ดูเนื้อหา ดูกิจกรรม แล้วก็ดูจุดประสงค์ ซึ่งบางคนเขาก็ทำเป็นตาราง บางคนเขาก็ทำเป็นความเรียง พี่มีความรู้สึกว่าการดูแบบนี้แล้วพี่มีความเข้าใจชัดเจน พี่จึงทำเป็นรูปนี้”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 25 ก.พ. 45)

“เขาจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้ตรงกับหลักสูตรนะ โดนเอาหลักสูตรเป็นตัวตั้งว่าเด็กในวัยนี้จะต้องรู้อย่างไร ในเมื่อเขาไม่รู้เนี่ย เราเป็นครูเขาก็ต้องหาวิธีการ”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

2. การวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรม คือ รูปแบบการจัดการเรียนการสอน

ครูอารีเริ่มทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนของตนเอง มาจากการเป็นครูที่ต้องรับภาระในการสอน 26 คาบ/สัปดาห์ ทั้งวิชาภาษาไทยและศิลปะ จึงได้คิดค้นและพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ขึ้นมาเพื่อใช้ในการแก้ปัญหา โดยเริ่มจากการนำวิชาภาษาไทยและศิลปะมาบูรณาการเข้าด้วยกัน และทดลองใช้กับเด็ก เมื่อพบว่าวิธีการสอนแบบนี้ประสบความสำเร็จ จึงพัฒนารูปแบบการสอนตนเองอย่างเป็นระบบเรื่อยมา

“ตอนแรกเลยเนี่ย ที่คิดคือ พี่เหนื่อย พี่สอนโรงเรียนเก่าสัปดาห์ละ 26 คาบ เย็นนี้ไม่ต้องอ้าปากพูดเลย แล้วเขาก็เห็นว่าเราเรียนมาเยอะ เขาก็ว่าเอาคุณต้องสอนเต็มทีเลย ป.5 ป.6 ม.1 ม.3 ซึ่งเป็นเด็กอ่อนทั้งหมด และเป็นวิชาที่ต้องพูด เพราะให้เด็กเข้าใจ มันจะยังไม่ได้ ในช่วงแรกพี่ยังจัดระเบียบตัวเองไม่ได้ แล้วศิลปะอีก ก็พี่อีกแหละ ก็เครียดมากๆเลย จะทำยังไงดีนะ ก็คิดว่าอันดับแรกเอาไทยกับศิลปะมาบูรณาการกันก่อน ก็ลดภาระมาได้หนึ่งแล้ว และตอนหลังเห็นว่ามันดี จนกระทั่ง มันก็ปรับปรุงไปเรื่อย”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 25 ธ.ค. 44)

“ภาษาไทยเป็นวิชาที่มีหลักและกฎเกณฑ์ทางภาษามาก การที่จะเรียนให้รัก และรักในภาษาไทยได้ ต้องใช้กลวิธีและสิ่งที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นและสร้างความสนใจของนักเรียนอยู่ตลอดเวลา จากประสบการณ์การทำงานของฉัน ได้พยายามศึกษาวิธีการสอนและนำนวัตกรรมมาใช้ตลอด จนประเมินผลการใช้ นำมาปรับปรุง และพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จนได้วิธีการสอน 10 ขั้นตอน เพื่อการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย”

(จากเอกสาร “ร่วมปฏิรูป...การเรียนรู้ ครูต้นแบบ”)

3. การวิจัยและพัฒนาที่เป็นโปรแกรมการพัฒนา เพื่อปรับปรุงวิธีการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น ครูอารีได้ทำการสอนวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนคำขวัญ ไปแล้วพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถเขียนคำขวัญได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนน่าจะเป็นอย่างไร ครูอารีสังเกตเห็นว่า นักเรียนส่วนใหญ่ชอบทำงานศิลปะ จึงใช้ภาพศิลปะมาเป็นสื่อ และสร้างขั้นตอนการพัฒนาทำการ การเขียนคำขวัญขึ้นมา 7 ขั้นตอน คือ 1) วาดภาพแสนสนุก 2) ประยุกต์สร้างคำมีความหมาย 3) ฝึกเรียบเรียงคำให้เหมาะสม 4) แลกเปลี่ยนติชมผลงาน 5) ฝึกบูรณาการงานหลากหลาย 6) เต็มใจสร้างสรรค์คำขวัญเพื่อเตือนใจ

“ครั้งแรกทีเดียว ฉันคิดว่า “การสอนเขียนคำขวัญ” ไม่ใช่เรื่องยาก เพียงแต่ศึกษาไปความรู้ ให้อูตัวอย่าง ให้สร้างงานเอง นักเรียนก็จะเขียนคำขวัญได้เป็นแน่แท้ เพราะวิธีนี้เคยใช้ที่โรงเรียนเก่าแล้วได้ผล แต่ปรากฏว่า หลังจากสอนไปแล้ว นักเรียนแต่งคำขวัญได้อย่างมีความหมายและถูกต้องตามหลักการเพียงแค่ 4 คนเท่านั้น จากนักเรียน 40 คน ฉันจึงต้องมองหาแนวทางใหม่ในการช่วยให้นักเรียนของฉันเขียนคำขวัญได้ดีกว่าเดิม

ฉันสังเกตพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียนของฉัน พบว่า เขาจะสนใจวิชาศิลปะ(ที่ฉันรับผิดชอบสอนอยู่ด้วย) เป็นพิเศษ จึงได้ความคิดว่า น่าจะใช้ศิลปะนี่ละ เป็นสื่อพัฒนาทักษะการเขียนคำขวัญแก่นักเรียน โดยไม่ลืมที่จะสอดแทรกทักษะการฟัง พูด และอ่านลงไปอย่างเหมาะสมกลมกลืน หลังจากออกแบบการสอนและพัฒนาไปจนครบขั้นตอน ปรากฏว่า นักเรียนเขียนคำขวัญได้ดีขึ้น...”

(ดำเนินา, จากเอกสารการวิจัยในชั้นเรียน เรื่อง สอนเขียนคำขวัญด้วยงานศิลปะ)

4. การศึกษารายกรณี เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และส่งเสริมศักยภาพของเด็กแต่ละคนให้มีความเหมาะสม เช่น การศึกษาวิธีการแก้ปัญหาให้นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เนื่องจากไม่ชอบเข้าสังคม ด้วยการตั้งจุดเด่นที่มีอยู่ภายในตัวของเด็ก ให้ปรากฏออกมาอย่างเด่นชัด

ด.ญ. กระเต (นามสมมติ) รูปร่างผอมขาว ไม่ค่อยมีเพื่อน ชอบนั่งเรียนคนเดียวอยู่หลังห้อง มีปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำทุกวิชา แต่มีความสามารถพิเศษในการร้องเพลงอีแซวได้

ครูอารีจึงกำหนดเส้นพัฒนา ด.ญ.กระเต ให้สามารถแสดงความสามารถในการแต่งกลอน และ การร้องเพลงอีแซว ของเธอออกมา...ผลงานในวิชาภาษาไทยดังนี้

กำหนดเส้นพัฒนา

1. กระเตก็มีหัวใจ ครูแสดงออกถึงความรัก ความห่วงใยที่มีต่อกระเต เพื่อสร้างสนิทสนม คั่นเคยกับกระเต

2. ให้รางวัลเพื่อเสริมแรง กระเตเป็นเด็กผู้หญิงคนเดียวในห้องที่สามารถเขียนภาษาสุพรรณฯ ให้อ่านออกเสียงเหนือได้ ครูจึงให้รางวัลเพื่อทำให้กระเตมีความมั่นใจว่าเธอมีความสามารถ และเพื่อน ๆ ยอมรับ กระเตจึงมีกำลังใจที่จะทำงานมาส่งครูอีก

3. นำผลงานแสดงโชว์แขก กระเตได้แสดงความสามารถของตนเองด้วยการร้องเพลงอีแซวโชว์ คณะครูที่มาศึกษาดูงานที่โรงเรียน และได้รับเสียงปรบมือเป็นรางวัล ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

4. สอดแทรกความรู้ด้านศิลปะภาษา เมื่อกระเตมีความภาคภูมิใจในตนเอง จึงฝึกฝนการวาดภาพ และแต่งกลอนกับครูอารีเป็นประจำ จึงทำให้กระเตสามารถพัฒนาจากการคัดลอกกลอนของคนอื่นมาเขียน มาเป็นกระเตที่สามารถแต่งกลอนได้ด้วยตนเอง

5. พัฒนานตนเองอยู่เสมอ กระเตทำงานมาส่งครูอารีทุกวัน จนทำให้กระเตเกิดความชำนาญในการแต่งกลอน และสามารถแต่งกลอนได้ภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว โดยไม่ผิดฉันทลักษณ์เลย

6. เธอคืออัจฉริยะ ปัจจุบันกระเตสามารถร้องเพลงอีแซวได้อย่างไพเราะ และแต่งกลอนสดได้ จนกลายเป็นเด็กหญิงกระเต ผู้มีความสามารถโดดเด่น เป็นคนเก่งที่เพื่อนๆ ไม่เคยมองข้าม

การกำหนดเส้นพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาเด็กเป็นรายกรณีนั้น ครูอารีจะสร้างขั้นตอนของการพัฒนาเด็กแต่ละคนขึ้นมาเอง จากการวิเคราะห์ข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคล

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า ผลงานวิจัยในชั้นเรียนของครูอารีมีหลายรูปแบบ เช่น การวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรม การวิจัยพัฒนา การศึกษารายกรณี เน้นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยมีลักษณะของการเขียนเป็นแบบบรรยายขั้นตอนที่ครูอารีได้กระทำเพื่อการแก้ไขปัญหา จนไปสู่ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการแก้ปัญหา

กระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน

การดำเนินการวิจัยเริ่มแรกจะต้องมีปัญหาที่ชัดเจน ซึ่งเป็นปัญหาที่สามารถหาคำตอบได้โดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่ต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล จนกระทั่งถึงที่เขียนรายงานผล และเผยแพร่ให้ผู้อื่นได้รับรู้และเรียนรู้ ดังนั้นกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูอารีจึงเริ่มจาก

1. การกำหนดปัญหาการวิจัย

ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูอาธีเกิดจากการให้ความสำคัญของนักเรียนในฐานะที่ครูมีหน้าที่ที่ต้องช่วยเหลือเด็กและจากประสบการณ์ทำงานในชีวิตประจำวันในระหว่างที่จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งครูอาธีจะได้ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนมาจากการวิเคราะห์ข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคล การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่ตอบสนองต่อวิธีการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอนของครู และจากการวิเคราะห์ผลงานของเด็ก โดยครูอาธีจะจดบันทึกข้อมูลที่ได้ลงในบันทึกหลังสอนหรือบันทึกส่วนตัวของครู แล้วจึงได้นำมาสร้างเป็นหัวข้อปัญหาเพื่อทำวิจัย

“มีเด็กอยู่คนหนึ่งบอกกับพี่ว่า ผมเบื่อทุกสิ่งทุกอย่าง ปัจจุบันนี้ก็ยังอยู่ เขาเบื่อจริงๆ ไม่อยากเรียนอะไรเลย เข้าไปห้องไหนมีปัญหาหมด ซึ่งเป็นคนหนึ่งที่ทำวิจัยไป อย่างที่กล่าวไปคือ พี่ให้รายงานตนเองมาก่อนและหลังจากนั้นเมื่อเวลาเราเข้าห้องเรียน เราก็จะสังเกตเห็นพฤติกรรมของเขา ซึ่งมันจะมีบางส่วนเท่านั้นแหละที่มันล่อแหลมจนเราจะต้องเข้าไปช่วยเหลือ หรือเข้าไปช่วยแก้ไขเขา”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 25 ธ.ค. 44)

“พี่จะนึกถึงพฤติกรรมก่อน วิจัยในชั้นเรียนนะ พฤติกรรมก่อน แล้วส่วนรูปแบบการสอนนี่ก็เป็นส่วนหนึ่ง แต่ถ้าจะนับในตรงที่พี่เครียด พี่ก็เอารูปแบบการสอนก่อน แต่ว่าพอรูปแบบการสอนหนึ่ง เราก็จะเริ่มมองเห็นว่ามีปัญหาตรงไหน อย่างไร ยังไงจะเอาอันไหนก่อน”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 25 ธ.ค. 44)

“การที่ใครทำอะไรขึ้นมาสักอย่างหนึ่งเนี่ยมันมีเหตุปัจจัยหลายอย่างที่เขาคิดขึ้นมา เราสังเกตจากชิ้นงาน บางทีมันไม่จริงใจ แต่เราเก็บเอาไว้ส่วนหนึ่งเป็นข้อมูล หนึ่งก็คือพี่โชคดีที่พี่จะได้สอนเขา ถึงแม้จะสัปดาห์ละชั่วโมง แต่พี่จะรู้จักพื้นฐานเขาแล้วส่วนหนึ่ง สองก็ดูจากชิ้นงานที่ได้ทำ พอเขามาพี่ก็จะให้ทำรายบุคคล ที่ว่าทำออกมาเป็นรูปแบบอะไรเนี่ยนะ แต่ว่าไม่ได้บังคับรูปแบบคือให้เขาทำอะไรก็ได้ให้รายงานตัวเองมาว่าเป็นยังไง ขอบวิชานั้น เบื่ออะไร ฯลฯ เล่าให้เราฟัง ก็ว่ากันมา นั่นคืออีกส่วนหนึ่ง แล้วอีกอันหนึ่งที่จะเป็นแหล่งที่พี่ชอบและก็ได้ดีก็คือ การเขียนบันทึกประจำวัน เพราะว่าคนเราเนี่ย ทำใหม่ๆก็ยุ่งอยู่ละมันพยายามเกิน แต่พอไปสักพัก เขียนหมดแหละ และพี่ก็พยายามบอกว่า เป็นความลับลูก ไม่มีใครรู้หรอก ครูรู้คนเดียวไม่บอกใคร ก็ว่ามันจะมีความจริงปรากฏขึ้นมาเยอะ ข้อมูลเหล่านี้จะเก็บไว้หมดเลย บางทีเขียนก็มาจดบันทึก ถ้าบางทีลืมก็ไม่ได้บันทึก แต่ถามว่ามันอยู่ในใจเราไหม อยู่ เพราะมันเป็นเรื่องที่เราสัมผัสโดยตรงและเราจะเห็นอยู่ประจำ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

“จากการสังเกตเด็กว่ามีพฤติกรรมอย่างไร และเขาก็จะแก้ปัญหา และก็ทำวิจัยในชั้นเรียน”

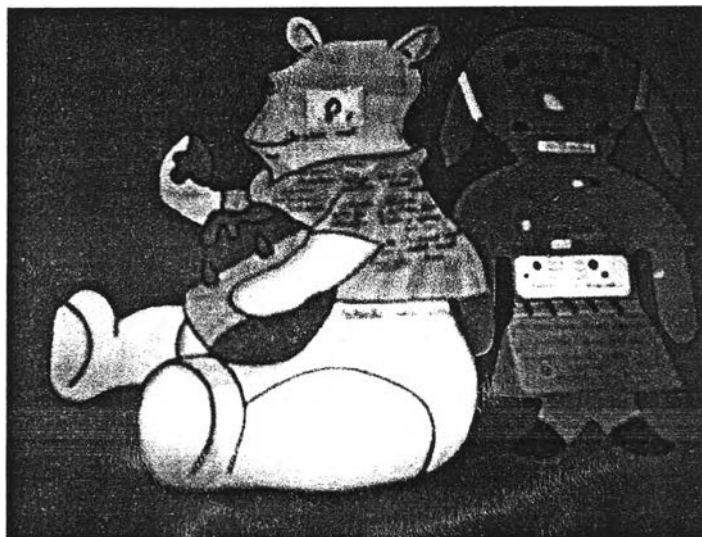
(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 27 ก.พ. 45)

“เขาก็ได้มาจากขณะที่เขาสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในชั้นเรียนที่เขาสอน ทั้งในเวลาสอนและก็นอกเวลา อย่างพฤติกรรมที่เป็นปัญหาตัวอย่างของเด็กจะเนี่ย อาจจะมีพบนอกเหนือเวลาสอน พี่ว่าน่าจะได้จากการสังเกตเป็นส่วนใหญ่”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูอารี ที่ได้มาจากการวิเคราะห์เด็กเป็นรายบุคคล เช่น วิจัยในชั้นเรียน เรื่อง ตอนคนใหม่...เลิกหายใจทั้ง เป็นการแก้ไขพฤติกรรมของเด็กที่ไม่สนใจเรียน และเล่นเป็นกบฏ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคลของครูอารี โดยการให้นักเรียนนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเอง ซึ่งนักเรียนจะมีอิสระในการออกแบบวิธีการนำเสนอข้อมูล

รูปเด็กผู้หญิง

ประวัติของฉัน

ฉันชื่อ ภรณ์ทิพย์   นามสกุล   น้อยบุตร

โรงเรียน.....ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1   เลขที่ 40   อายุ 11 ปี

ฉันเกิด วันที่ 6 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2533

วิชาที่ฉันชอบ ภาษาไทย ศิลปะ สปช.

เวลาว่าง ฉันทำขนมประดิษฐ์

ความสามารถพิเศษ เป่าขลุ่ย ร้องเพลง วาดรูป ระบายสี

คุณครูประจำชั้นชื่อ นางสาวกัลยา ดุษฎีพานิชย์

คุณครูที่ฉันชอบ คุณครูอารี   คุณครูสุรีย์   คุณครูกัลยา   คุณครูกัลยาณี

เชื้อชาติ ไทย   สัญชาติ ไทย   ศาสนา พุทธ

ฉันมีพี่น้อง 1 คน เป็นบุตรคนที่ 1

บิดาชื่อ จ.ส.ต. ชำนาญ น้อยบุตร อาชีพ ราชการตำรวจ

มารดาชื่อ นางน้ำทิพย์ น้อยบุตร อาชีพ ทำงานอยู่บ้าน

ฉันอยู่หมู่ที่ 6 ต. สระแก้ว อ.เมือง จ. สุพรรณบุรี (โรงพักสระแก้ว)

รูปสัตว์

ด.ญ. สายฝน ทองฤทธิ

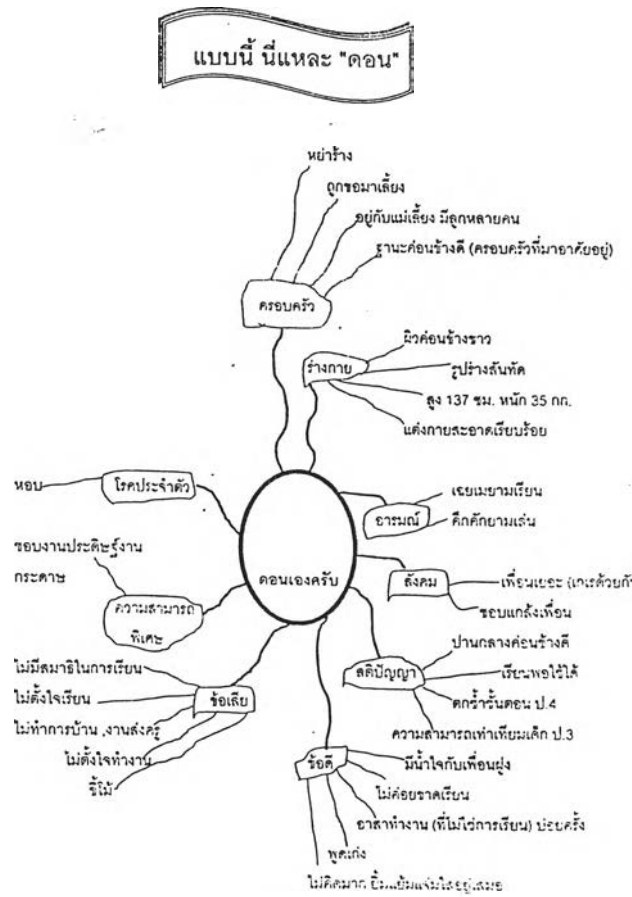
ความสามารถ : เขียนลายมือสวย

ความบกพร่อง : ทำงานไม่ตรวจทาน ไม่กล้าแสดงออก

ดาราที่ชอบ : สุวนันท์ คงยิ่ง

นักร้องที่ชื่นชอบ : จักรพรรดิ อาบครบุรี
 อาหารที่ชอบกิน : ต้มจืดทุกชนิด
 สัตว์ที่รังเกียจ : งู เต่า ปลาช่อน ปลาไหล
 วันที่ลืมตาโลก : วันเสาร์ที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2533
 บิดา : นายสายยนต์ ทองฤทธิ์
 มารดา : นางสวัสดิ์ ทองฤทธิ์
 ที่ที่ชอบไปเที่ยว : บึงฉวาก
 วิชาที่ชอบเรียน : ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์
 ที่ซุกหัวนอน : 113 หมู่ 8 ต.รั้วใหญ่ อ.เมือง จ. สุพรรณบุรี

ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคล

2. การวิเคราะห์ปัญหา

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสอนนั้น ครูอาวีจะทำการวิเคราะห์หาสาเหตุจากความจริงโดยดูจากสภาพและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนโดยภาพรวม ส่วนปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมของนักเรียน ครูอาวีจะเลือกนักเรียนที่มี

ปัญหา และเห็นว่าสมควรได้รับการแก้ปัญหา ก่อนขึ้นมาเป็นกรณีศึกษา แต่จะเลือกแก้ไขปัญหา เฉพาะปัญหาที่สามารถแก้ไขได้เท่านั้น

“เลือกปัญหาที่เรามองเห็นแนวทางที่เราจะแก้ปัญหาได้ ไม่ใช่ทุกปัญหา ทุกปัญหาเราแก้ไม่ได้ บางปัญหานั้นมันเกินกว่าที่ความสามารถของเราจะแก้ได้ เพราะฉะนั้นปัญหาที่พี่เลือก พี่มองแล้วว่าพี่น่าจะแก้ปัญหานี้ได้ในระยะเวลาที่เรามีอยู่”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 27 ก.พ. 45)

“ปัญหามีเยอะ แต่ว่าครูอาร์เขาจะหยิบยกจากความรุนแรง ถ้าเป็นปัญหาพฤติกรรม จากความรุนแรงของปัญหาเนี่ยว่า ปัญหานี้ถ้าเราไม่แก้นะ มันจะเกิดผลเสียเยอะ ทั้งตัวผู้เรียนเอง ทั้งเพื่อน ทั้งในระบบของการเรียนการสอน ถ้าเป็นปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนเนี่ย พี่ก็ว่าถ้าเจอปัญหานี้ต้องแก้เลย เพราะเราจะปล่อยทิ้งไว้ไม่ได้ เพราะส่วนใหญ่การเรียนการสอนเนี่ยเวลาแก่เราจะไม่แก้รายบุคคล แต่ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มหรือทั้งชั้นเรียน แต่พฤติกรรมผู้เรียนเนี่ยจะเรียนรู้จากความรุนแรง”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 27 ก.พ. 45)

เช่น การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูอาร์ เพื่อหารูปแบบการสอนที่นักเรียนต้องการโดยครูอาร์ทำการวิเคราะห์ปัญหาว่า ทำให้นักเรียนจึงไม่ค่อยสนใจเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมเปิดใจร่วมกันให้นักเรียนพูดแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี จึงพบว่า เหตุผลที่ได้คือ

1. ครูสอนไม่ดี สอนไม่น่าสนใจ
2. เรื่องที่ครูสอนยากเกินไป
3. เบื่อไม่อยากเรียน ไม่สนุก
4. ครูให้กิจกรรมซ้ำๆ เหมือนเดิม ไม่แปลกใหม่
5. ครูให้การบ้านมาก ไม่อยากทำ
6. ไม่ส่งการบ้าน ครูก็ไม่ว่าอะไร เลยไม่ทำ
7. ส่งการบ้านครูก็ไม่เคยตรวจให้ เลยไม่อยากส่ง
8. อุปกรณ์การเรียนไม่ครบ เลยทำไม่ได้”

(จากหนังสือเริ่มต้นง่าย ๆ กับวิจัยในชั้นเรียน แต่งโดย กรณีศึกษาที่ 2)

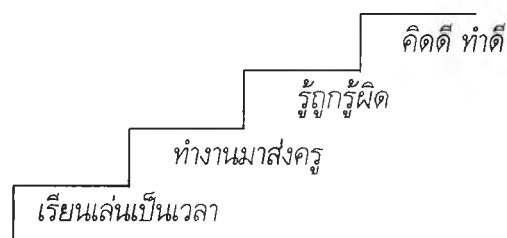
“ก็เลือกจากพฤติกรรมที่มีมากของเด็กที่จะนำมาแก้ปัญหา เช่น คนนั้นไม่สนใจเรียน เราก็จะพุ่งเป้าแล้วว่าต้องแก้ปัญหา”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

3. วิธีแก้ปัญหาและดำเนินการแก้ไขปัญหา

ครูอาร์จะเริ่มจากการกำหนดเส้นพัฒนาการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็ก จากนั้นจึงใช้วิธีการลองผิดลองถูกเป็นลักษณะของการวิจัยเชิงทดลองในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้บรรลุผลตามขั้นตอนการพัฒนาที่ครูกำหนดไว้ทีละขั้น โดยจะทดลองใช้วิธีการแก้ไขปัญหามากมาย ๆ วิธีกับนักเรียน แล้วบันทึกวิธีการที่ใช้แล้ว

ได้ผล เก็บเอาไว้จนกระทั่งเกิดเป็นขั้นตอนหรือวิธีการในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ เช่น วิจัยในชั้นเรียน เรื่อง ดอนคนใหม่...เลิกหายใจทิ้ง ครูอาร์กำหนดระดับเส้นพัฒนาไว้ 4 ชั้น คือ

วิธีการแก้ไข : ดอนขาดขวัญและกำลังใจในการเรียน ขาดความรัก ความผูกพันแห่งสายเลือด แม้ว่าทั้งพ่อและแม่บุญธรรมจะมีความรักให้เขา แต่ก็คงจะไม่เพียงพอกับที่เขาต้องการ พฤติกรรมของเขาจึงเบี่ยงเบนไปจากที่พึงประสงค์ ฉันคิดว่าความรัก ความเมตตา เอาใจใส่เขาอย่างจริงจังจะช่วยให้เขาดีขึ้นได้ ฉันจึงใช้วิธีการดังนี้

- กำหนดข้อตกลงร่วมกัน
- เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ
- ให้ความสำคัญ
- ฉันคือคนเก่ง

(จากรายงานการวิจัยในชั้นเรียน เรื่อง ดอนคนใหม่...เลิกหายใจทิ้ง)

แต่ละขั้นตอนนี้ค่อนข้าง ค่อย ๆ ดำเนินการไปพร้อมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนปกติ โดยสอดแทรกสิ่งที่ต้องการจะฝึกฝนให้เกิดขึ้นในตัวเองให้สอดคล้องกับกิจกรรมและเป็นไปอย่างกลมกลืน เพื่อให้เขารู้สึกสบายใจเหมือนถูกจับผิดอยู่ตลอดเวลา

“พี่ก็จะลอง ๆ ใส่ เหมือนหมอตราชโรคอะ ลองใส่ทริตเมนต์แบบนี้ดู ว่าได้ไหม อะไม่ได้เรื่องซะแล้ว เพราะพี่บอกแล้วนะ ยกตัวอย่างเรื่อง ไอ้กระแต ชื่อจริงเขาชื่อ สุภาพรณ เนี่ยเขาเป็นคนเข้ากับใครไม่ได้อะไอย่างนี้ เขาทำงานไม่ดีเลย พี่ก็ เอ๊ะ ระดับนี้มันน่าจะทำงานได้ดี พี่ก็ดู ไม่ได้ผลอะไรเลย เขาก็จะหน้าบึ้งอยู่อย่างนั้นแหละ ซึ่งกับบางคนได้ผล ถ้าเด็กปานกลางค่อนข้างดี ถ้าครูดูเขาจะหยุดพฤติกรรมทันที เขาก็จะแก้พฤติกรรมใหม่ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่สุภาพรณใช้ไม่ได้ พี่ก็หยุด เปลี่ยนใหม่ พี่ก็จะเขียนว่าทำแบบนี้ไม่ได้ แบบนั้นไม่ได้ ก็เปลี่ยนใหม่ เปลี่ยนเป็นเสริมแรง เปลี่ยนเป็นยกย่อง อะไรพี่ก็จะบันทึก”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 27 ก.พ. 45)

“มันจะเป็นลักษณะนี้ คือ พี่คาดหวังไว้กว้าง ๆ ว่า เด็กคนนี้น่าจะทำวิธีนี้ ใช้อย่างนี้ ๆ แก้ไข น่าจะได้ และพี่ก็ทดลองทำดู พอทำไปแล้วถ้ามันไม่ดีก็ปรับเปลี่ยนใหม่ ชัยป์ไปเรื่อย ๆ อันนี้จะดีไหม อันนี้จะดีไหม ค่อย ๆ ชัยป์และก็เขียนไป”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 25 ธ.ค. 44)

“เมื่อได้ปัญหาแล้ว เขาก็จะคิดวิธีการที่จะแก้ไขโดยในขณะที่คิดเนี่ย เขาจะไปศึกษาหาความรู้จากเอกสารบ้าง จากงานของคนอื่นบ้าง เพื่อที่จะได้วิธีการที่เป็นมาตรฐานและลองเอาวิธีการนั้นมาลองแก้ปัญหาลอง เมื่อแก้ไม่ได้เขาก็จะปรับเปลี่ยน”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ครูอารีใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเชิงคุณภาพ โดยการสังเกต พฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นระยะๆ การพูดคุยกับนักเรียน เพื่อนนักเรียน เพื่อนครู และผู้ปกครอง เพื่อดูผลของการพัฒนาที่ครูอารีได้ทดลองใช้กับนักเรียน จากนั้นจึงบันทึกพัฒนาการของนักเรียนลงในบันทึกหลังสอน หรือกระดาษที่ครูจะสามารถทำได้ในขณะนั้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการสร้างข้อสรุปจากพฤติกรรมของนักเรียนที่ปรากฏ โดยครูอารีจะไม่มีการใช้สถิติเข้ามาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล

6. การสรุปผลและเขียนรายงาน

เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการทำวิจัย โดยครูอารีจะเขียนรายงานผลการวิจัยในชั้นเรียน เมื่อสามารถแก้ปัญหามาได้อย่างประสบผลสำเร็จแล้ว ลักษณะการเขียนรายงานผลการวิจัยของครูอารี จะไม่ยึดติดกับรูปแบบ แต่เป็นการเขียนบรรยาย เพื่อเล่าถึงวิธีการที่ครูอารีได้ทำจนกระทั่งสามารถแก้ปัญหาได้สำเร็จ

“บันทึกเรื่อย ๆ วันไหนที่เราคิดว่าเด็กเราประสบความสำเร็จแล้ว เราเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นเขาได้แล้ว พี่ก็เขียนเต็มรูปแบบ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 27 ก.พ. 45)

“พี่จะหมายตาไว้ คนนี้มีปัญหานะ พี่ก็จะลองทำอย่างนั้นดูอย่างนี้ดู วันไหนที่เขาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่เราคาดหวัง วันนั้นก็คือวันที่เราเขียน พี่ก็จะดู ๆ ไป เพราะว่าการเผยแพร่บอกแล้วไงว่า ถ้าแก้ไม่สำเร็จไม่ต้องเขียน เพราะว่ามันจะไม่ได้ประโยชน์ต่อส่วนรวม แต่พี่ก็ยังคงมั่นใจว่ามันน่าจะเขียนไว้ที่ไม่สำเร็จนั้นแหละ จะรู้ได้ว่าแบบนี้มันไม่สำเร็จ คนอื่นจะได้ไม่ทำ แต่อย่างต้นกระแสดังคอมไม่ได้ไม่มีใครยอม”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

การใช้ผลการวิจัยในชั้นเรียน

1. การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยอาศัยการทำวิจัยในชั้นเรียนเข้ามาช่วยในการปรับปรุงทางด้านการสอน การพัฒนาสื่อ และอุปกรณ์ในการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการสอนและการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ มีความรักในการเรียน เพราะเรียนด้วยความสนุกสนาน เป็นการเรียนตามความสนใจ ดังนั้นนักเรียนจึงเกิดความคิดรวบยอดสามารถสร้างข้อสรุปที่เป็นองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง จากการพัฒนาการสอน “การแต่งคำประพันธ์” โดยใช้วิธีการ “การใช้ศิลปะภาษาพัฒนาทักษะการเขียน” ข้าพเจ้าได้ขอค้นพบที่น่าสนใจ ดังนี้

1. การสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นก่อนการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อและวิธีการหลากหลาย จะช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการเรียนรู้เรื่องนั้น ๆ อันจะส่งผลให้นักเรียนตั้งใจศึกษาค้นคว้าจนเกิดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง
2. การให้ความสำคัญและการยอมรับความสามารถของนักเรียนจะทำให้ได้ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง เห็นคุณค่าของตนเอง
3. การนำสื่อที่นักเรียนชอบหรือสนใจมาใช้ประกอบการเรียนการสอน จะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสุขและประสบความสำเร็จในการเรียน
4. นักเรียนมีความพึงพอใจกับกิจกรรมที่จัดให้ เพราะทุกคนได้มีโอกาสเลือกสื่อมาทำกิจกรรมได้ด้วยตนเอง
5. การจัดกิจกรรมโดยไม่เร่งรัดยึดเยียดให้นักเรียน แต่ให้นักเรียนมีโอกาสพัฒนาตนเองจากกิจกรรมสั้น ๆ แต่สม่ำเสมอในช่วงระยะเวลาพอสมควร จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างคงทน
6. การให้นักเรียนได้สัมผัสกับสื่ออย่างหลากหลาย ช่วยพัฒนาทักษะการคิดและเพิ่มพูนข้อมูลอย่างหลากหลายที่นักเรียนสามารถใช้เป็นวัตถุดิบในการแต่งคำประพันธ์ได้อย่างมีสุนทรียภาพ
7. การให้การเสริมแรงอย่างเหมาะสมและตรงความเป็นจริงจะสร้างพลังให้นักเรียนเกิดขวัญและกำลังใจในการพัฒนาตนเอง
8. การวางแผนการจัดกิจกรรมบูรณาการอย่างเหมาะสม โดยสอดแทรกกิจกรรมการแต่งคำประพันธ์ไว้ในทุกแผนการสอน จะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะเป็นประจำสม่ำเสมอ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้อย่างถาวร
9. การจัดนิทรรศการนำเสนอผลงานของนักเรียนทุกคน จะช่วยสร้างการยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่นได้
10. การยกย่องชมเชยนักเรียนที่ทำงานดี สร้างสรรค์ชิ้นงานได้โดดเด่นไม่เหมือนใคร จะช่วยให้นักเรียนภาคภูมิใจในตนเอง และพยายามสร้างสรรค์ผลงานให้ดียิ่งขึ้น
11. การจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะอย่างไม่ขาดตอน ส่งผลให้เกิดความคงทนในการเรียนรู้
12. การประเมินผลทุกชั้นการสอน ทั้งชั้นเริ่มต้น ชั้นดำเนินการและชั้นหลังการสอน ทำให้สามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมได้สอดคล้องกับปัญหาและสถานการณ์
13. ความรักและความเมตตาของครูที่มีต่อศิษย์อย่างจริงใจ เป็นสื่อการสอนที่มีค่าและมีประสิทธิภาพอย่างยิ่งต่อการจัดกิจกรรมการสอนทุกเนื้อหาวิชา

(จากหนังสือเริ่มต้นง่าย ๆ กับวิจัยในชั้นเรียน แต่งโดย กรณีศึกษาที่ 2)

“ก็เอามาใช้ในทุกวันนี้ในการเรียนการสอน สองนี้ก็ดูตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 อย่างเด็กของพี่ เขาก็จะยอมรับละว่า แต่งคำประพันธ์เก่ง ปัจจุบัน พ.ศ. 2544 เด็กพี่สามารถพัฒนาอีกขั้นคือ เขาจะแปลงเพลงได้แล้วก็รูปแบบการทำชิ้นงานสร้างสรรค์ขึ้น ก็จากรูปแบบการสอนของพี่นี่แหละ ก็พัฒนามาเรื่อย ๆ ทุกวันนี้พี่ก็ใช้ นั่นคือ ได้ผลแล้ว เมื่อมันดีก็นำเอามาใช้”

“ต่อการสอน ก็คือ ฝึ้มมีความมั่นใจในการสอนมากขึ้น ซึ่งตอนนั้นเมื่อเรามีรูปแบบมาตรฐานของพี่แล้วเนี่ย พี่ก็จะสามารถเพิ่มหรือลดในสิ่งที่ควรจะมีในรูปแบบการสอนของเราได้ ซึ่งสิ่งที่เพิ่มหรือลงซึ่งมานั้น คือสิ่งที่เพิ่มประสิทธิภาพของแผนการสอนเรา”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 25 ธ.ค. 44)

2. การพัฒนานักเรียน การวิจัยในชั้นเรียนที่มีลักษณะเป็นการศึกษารายกรณี เพื่อแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน อันจะส่งต่อการเรียนการสอนนั้น ครูอาวีจะใช้ผลที่ได้จากการวิจัย มาใช้ในการคงสภาพพฤติกรรมของนักเรียนคนนั้นๆ

“ก็เอามาใช้คงสภาพ เพราะว่าเด็กทุกคนนั้นมีปัญหา เมื่อเราแก้ปัญหาให้เขาแล้ว คงสภาพให้เขาเป็นคนดี ตั้งอกตั้งใจเรียนไปตลอดที่เรียนกับเรา”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 25 ธ.ค. 44)

“แม้ว่าวันนี้เด็กชายประสิทธิ์ เหล่ากอดี จะยังไม่ใช้เด็กเก่งที่สุดของโรงเรียน ฉันก็ไม่รู้สึกเสียใจ เพราะฉันหวังเพียงให้เขามีพฤติกรรมที่ดีขึ้นกว่าเดิม มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน เข้าเรียนด้วยความตั้งใจและเต็มใจ ฉันก็พอใจแล้ว”

(จากเอกสารรายงานการวิจัยในชั้นเรียน เรื่อง ผมชื่อ ภูมิภัทร์)

“หนึ่งปีหลังจากการถูกประกาศชื่อเป็นครูต้นแบบ ชื่อเสียงของฉันจึงเป็นที่รู้จักของครูเกือบทั่วประเทศ...ไม่ใช่เพราะครูอาวีเก่ง แต่เป็นเพราะลูกศิษย์ของฉันเก่งต่างหาก เขาสามารถแสดงศักยภาพของตนเองได้อย่างน่ารัก สมวัย เขาสามารถตอบคำถามของแขกที่มาเยี่ยมชมโรงเรียนถึงวิธีการเรียนรู้ของเขาได้ ทั้งๆที่โรงเรียนของฉันเป็นเพียงโรงเรียนประถมศึกษา ในชนบทแห่งหนึ่งเท่านั้นจึงเป็นเครื่องพิสูจน์บัพญญัตติของพระราชบัญญัติการศึกษา มาตราที่ 22 ว่า เด็กทุกคนสามารถพัฒนาได้”

(จากเอกสาร “รวมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ”)

3. การพัฒนาตนเอง จากการทำวิจัยในชั้นเรียนทำให้ครูเป็นคนที่รู้จักคิดอย่างเป็นกระบวนการ คือสอนให้เป็นคนช่างสังเกต ช่างอ่าน ช่างเขียน ช่างคิดวิเคราะห์ ช่วยให้ครูเป็นคนที่รู้จักนักเรียน รู้จุดบกพร่องของเด็ก เพื่อหาแนวทางแก้ไขและช่วยให้ครูมีตำแหน่งทางวิชาการตามต้องการ อีกทั้งยังช่วยให้ครูเกิดการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อความเป็นตัวอย่างที่ดีแก่คนอื่น

“จากเดิมเราสอนไปเข้าชามเย็นชามไม่ต้องอะไรมากมาย พอตอนหลังเรามีตรงนี้ขึ้นมานะเนี่ย มันก็ดีขึ้น แล้วก็อีกอย่างหนึ่ง มันจะเป็นตัวบ่งบอกคุณภาพ ครูมีอาชีพอย่างเนี่ย”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 27 ก.พ. 45)

“ช่วงแรกที่เขาทำวิจัย จากที่มาอยู่ด้วยกันเนี่ย ทำให้อาวีได้มีความรู้ในเรื่องของการวิจัยนี้ดีขึ้น วิจัยได้ดีขึ้น คือ แรก ๆ เขาก็คงจะไม่รู้เรื่องเหมือนผมนี่แหละ พอทำอยู่บ่อย ๆ วิจัยอยู่เรื่อย ๆ ก็ทำให้เขามีความรู้ในเรื่องของการวิจัยได้ลึกซึ้งขึ้น ดีขึ้น”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 27 ก.พ. 45)

“ครูอารีไม่ได้มุ่งหวังพัฒนาเด็กเพื่อทำผลงาน แต่ตรงนี้เมื่อเด็กประสบความสำเร็จแล้ว ทุกคนก็พยายามส่งเสริมให้เขาได้เข้าสู่มาตรฐานของครูมืออาชีพ เพราะตรงนี้นั่นจะเป็นสิ่งที่เขาได้ผลตอบแทนครอบครัวของเขาด้วย”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

4. การเผยแพร่ผลงานเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนครู การเผยแพร่ผลงานวิจัย การเขียนงานวิจัยของครูอารีทำให้อย่างประโยชน์ให้แก่เพื่อนครูที่ต้องการศึกษาหรือลงมือทำวิจัยในชั้นเรียน ได้นำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียน เหมาะกับท้องถิ่นของตน

ลักษณะการเผยแพร่ผลงานวิจัยของครูอารี สามารถแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 18 ลักษณะการเผยแพร่ผลงานวิจัยในชั้นเรียนของกรณีศึกษาที่ 2

สิ่งที่เผยแพร่	ผู้ใช้ประโยชน์	วิธีการเผยแพร่
1. ลักษณะพฤติกรรมของนักเรียนที่เป็นปัญหาต่อการเรียนการสอน และวิธีการแก้ไข ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ครูอารีใช้	1. เพื่อนครูในโรงเรียนที่สนใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน หรือการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1. ให้คำปรึกษา แนะนำ แก่เพื่อนครูที่เข้ามาขอคำปรึกษาทุกคน และเมื่อมีการประชุมเพื่อวางแผนการพัฒนาการปฏิบัติงานครูของโรงเรียน
2. รูปแบบและวิธีการของการวิเคราะห์หลักสูตร	2. สังคมครู	2. นำผลงานไปจัดแสดงตามที่ต่างๆที่ได้ไปเป็นวิทยากรบรรยาย เรื่องการวิจัยในชั้นเรียน
3. นวัตกรรมที่ครูอารีสร้างขึ้นเพื่อการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน เช่น นิตานประกอบการเรียนการสอน เพลง และคำประพันธ์ เป็นต้น		3. จัดทำรูปเล่มเอกสารจำหน่ายให้แก่ครูที่มาศึกษาดูงานของโรงเรียน

“มีครูอีกหลายคนที่เขาอาจจะมีปัญหาเหมือนเรา คิดว่าฉันมีประโยชน์ต่อทั้งตัวเองและก็เพื่อนครูด้วย ใครที่มีปัญหาล้าย ๆ เรา เขาก็เอาไปใช้ประโยชน์ได้ มันเป็นการเผยแพร่วิธีการหนึ่งของครูคนหนึ่งไปสู่เพื่อนครูอีกมากมายหลายคน เพื่อช่วยในการแก้ปัญหาเด็ก”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 25 ธ.ค. 44)

“พี่ก็มองเห็นว่า ใ้การวิจัยในชั้นเรียนเนี่ยมันช่วยในการแก้ปัญหาเด็กได้มากที่สุด จากประสบการณ์ที่มีมานี้ พี่อยากให้เพื่อนครูเขาได้เห็นว่ามันมีประโยชน์จากการทำงานของเรา เหนืออื่นใดอยากให้เขาเห็นว่าการที่เราเป็นครูเนี่ย เราได้ช่วยเหลือเด็กสักคนหนึ่งให้เขาประสบความสำเร็จ แม้ว่ามันจะไม่ยิ่งใหญ่หรือกลัเล็ก ๆ น้อยนี้มันก็เป็นความน่าภาคภูมิใจ และมันดีทั้งผู้ให้และผู้รับ เราก็เลยอยากที่จะเผยแพร่เหมือนกับว่า ถ้าเขาครัทธาเรา เขาเห็นตัวอย่างที่เราทำ มันอาจจะช่วยจุดประกายให้ครูหลาย ๆ คนเขาไป

ลองทำดูบ้าง ประโยชน์มันก็จะเกิดในวงกว้าง คือ พวกครูเขาก็จะไปช่วยแก้ปัญหาเด็กซึ่งอยู่ในห้องเรียนของเขาได้ อีกส่วนหนึ่งหลาย ๆ คนช่วยกันหลาย ๆ มือก็เราก็จะได้เด็กที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 27 ก.พ. 45)

“ผมว่า อันดับแรกประโยชน์ก็คือ ใช้เผยแพร่ เพราะผมเคยขอตัวอย่างเขาไปดู อันที่สองก็คือ ใช้พัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาเด็ก”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 27 ก.พ. 45)

“ในรูปแบบของการบรรยาย เป็นวิทยากร เวลาคนมาดูงานหรือถูกเชิญและก็เผยแพร่โดยจัดทำรูปเล่มเอกสาร”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

สรุปได้ว่า การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูอารี ก่อให้เกิดประโยชน์ในหลายด้าน คือ

1. ประโยชน์ต่อการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ
2. ประโยชน์ต่อนักเรียน ทำให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น อันจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ของนักเรียนที่ดีขึ้นด้วย
3. ประโยชน์ต่อตนเอง เสริมสร้างปัญญา นำพาไปสู่การเป็นครูมืออาชีพ
4. ประโยชน์ต่อเพื่อนครู ช่วยให้เพื่อนครู สามารถพัฒนาการสอนของตนเอง

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน

ปัจจัยที่สนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน

1. ปัจจัยภายใน

1.1 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานครู และปัญหาที่มีในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากครูอารีต้องรับผิดชอบการสอน 2 รายวิชา คือ ภาษาไทย และศิลปะ และมีนักเรียนในการดูแลหลายระดับชั้น จึงต้องการบูรณาการจัดการเรียนการสอนให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน

1.2 จากประสบการณ์ในวัยเด็ก ที่ทำให้ครูอารีประทับใจในความเอาใจใส่เด็กของครูประถมคนหนึ่ง และประทับใจรูปแบบการสอนของครูมัธยมศึกษา ที่มีวิธีการสอนภาษาไทยที่ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจง่าย ดังนั้นครูอารีจึงต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพของนักเรียนในการเรียนวิชาภาษาไทยให้ได้เต็มความสามารถของนักเรียนแต่ละคน

“ก็มีความรู้สึกประทับใจครูเดิมเนี่ยมาก ก็คิดว่าในใจนะว่า ถ้าสักวันหนึ่ง แม้อายุเราจะไม่ได้อย่างที่เรากำลังอยาก อยากรับเป็นอะไร แต่ถ้าได้เป็นครูเนี่ยนะ ก็จะทำอย่างครูอันเดิมเนี่ยแหละ ช่วยลูกศิษย์ เราอาจจะช่วยไม่ได้มากเท่าครูอันเดิม แต่ว่าเราจะทำให้ดีที่สุด เท่าที่เราเนี่ยจะทำได้ เพราะเราเคยลำบากมาก่อน ถ้าเราไม่มีครูช่วย เราอาจจะไม่มีวันนี้ ก็นั่นคนหนึ่งคนแรกครูประถม พอมัธยมก็มีครูอีกคนหนึ่ง เขาเกลียดกันทั้งโรงเรียนเลยครูคนนี้ แต่พี่ชอบเขาสอนภาษาอังกฤษ ทุกคนเรียกเขาว่ายีต แต่พี่ว่าในความเป็นเขา

เนีย เขายังมีความเอื้ออาทร และเขาจะถามพี่เรื่อย อารีมีตั้งค์ใหม่ เพราะว่าพี่ไม่เคยปิดว่า พี่ลำบากยากเข็น เพราะว่ามันพียงอยู่นั้นแหละ แชนขาลาหมด เวลาไปโรงเรียน อ้อยมันบาดและมันจะแดงให้เขาเห็น พี่ก็ไม่อาย พี่ก็บอกว่าพี่ไปตัดอ้อย แกก็จะเที่ยวไปหาทุนหาอะไรมาให้พี่ พี่ก็ซาบซึ่งน้ำใจเขาเนะ อีกคนหนึ่งก็คืออาจารย์ สร้อย แต่ว่าคนนี้ไม่ได้ให้ เจ้าของโรงเรียนรัตนศึกษา ที่อยู่ทองอะนะ เป็นเจ้าของโรงเรียนเอกชน แกก็สอนภาษาไทยที่ ตอนนั้นแกสอนอยู่โรงเรียนอู่ทอง พี่ก็ได้แนวการสอนจากแก แกชอบสอนเพลง แต่ว่าเพลงของแก แบบว่าไม่เป็นลัษณะเลย คือตัวเราชอบวิชาภาษาไทย แกก็สอนเพลง เพลงเขมร พี่ก็มันไม่สนุกแต่พี่ก็ร้อง ได้ และก็จำแม่น พอไปทำข้อสอบเนียพี่ก็ท้อทุกครั้งทีสอบภาษาไทยก็รู้สึกว่ เราที่รักครูสร้อยด้วย ชอบภาษาไทยด้วย”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

1.3 ความเป็นผู้ที่มีความเอาใจใส่ต่อเด็ก รับผิดชอบในหน้าที่ของความเป็นครู เมื่อพบว่านักเรียนมีปัญหา จึงต้องทหาทางแก้ปัญหา เพื่อช่วยเหลือนักเรียนให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น โดยไม่ได้หวังสร้างผลงานทางวิชาการ แต่จะทำด้วยใจรัก

“เขามีจิตวิญญาณของความเป็นครูสูง ทีจะแก้ไขปัญหาผู้เรียน ไม่ใช่สอนไปวันๆหนึ่งแล้วก็จบ คือ มีความรักในตัวผู้เรียน ไม่ได้รักให้เขาเป็นคนเก่ง แต่รักที่จะให้อยู่กับคนอื่นได้อย่างมีความสุข รักที่จะให้เขาเป็นคนดี นี่คือนิสัยที่ทำให้เขาคิดจะแก้ปัญหา”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

“พี่คิดว่ามันเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องช่วยเหลือผู้เรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบของเราให้ดีที่สุด ซึ่งดีที่สุดในที่นี้พี่ไม่ได้เน้นแต่การเรียน แต่เน้นทุกอย่าง ทั้งพฤติกรรม คุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ความสามารถ ช่วยเขาให้มากที่สุดเท่าที่เราจะทำได้ เมื่อเขาอยู่กับเรา”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 25 ธ.ค. 44)

“ถ้าเอาจริงๆเลยนะ ความรักความเมตตาต่อเด็กสำคัญ พียงแก้อานนท์ให้สนใจกว่านี้ไม่ได้ ไอ้คนที่กินลูกอมนี่นะ จริงๆเขาเป็นคนตั้งใจมากเลยนะ ผลงานทุกชิ้นเขาออกมาดี แต่เขามานั่งกินลูกอมในห้องเราก็ไม่สบายใจและ แต่กับห้องเด็กอ่อนสังเกตว่าเขาทำดีที่สุดแล้วที่เขาจะทำได้ กลับภูมิใจห้องนั้นมากกว่านะ เด็กอ่อนๆนี่แหละแต่เขาก็ทำเต็มศักยภาพเขาแล้ว แต่ว่าการเล่น เกเร ก็เป็นธรรมชาติของเขา มันธรรมชาติของเขาเนะ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

“ความจริงใจที่พี่ให้ มันไม่ใช่มาเพื่อจะทำวิจัย เดี่ยวจะได้มีวิจัย เดี่ยวไปเป็นวิทยากร จะได้ไปคุยกับเขาได้ พี่ไม่ได้คิดตรงนั้น แต่พี่คิดว่าเมื่อเขาอยู่กับเรา เราจะให้สิ่งที่ดีที่สุดกับเขา เท่าที่พี่จะทำได้”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 25 ธ.ค. 44)

“ถ้าแรงบันดาลใจอันดับหนึ่งก็คืออันเดิม อยากช่วยเด็ก แต่ไม่ได้อยากเขียนงาน”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

1.4 ครูอารีเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการวิจัยในชั้นเรียน มองเห็นว่าการวิจัยในชั้นเรียนมีประโยชน์ และสามารถพัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนานักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม

“รู้สึกว่ามันแลคดี มันมีประโยชน์ แล้วก็เห็นเป็นรูปธรรม”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 27 ก.พ. 45)

1.5 การสั่งสมความรู้ จากวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยอาศัยประสบการณ์ชีวิต การศึกษา ปฏิบัติจริง และการเรียนรู้ที่ได้จากลูกศิษย์ ทำให้ครูอารีมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน มองการวิจัยเป็นเรื่องไม่ยาก และพบว่ากระบวนการวิจัยทำให้ครูค้นพบคำตอบของปัญหาต่างๆได้ จนเกิดเป็นแรงจูงใจ ผ่าล้มฤทธิ์ที่มีอยู่ในตัวครู

“บัจจัยก็น่าจะเป็นแรงจูงใจใฝ่ล้มฤทธิ์ของตัวเอง และคิดอยากทำ ถ้าจะว่าโรงเรียนสนับสนุนใหม่ก็คือ เขาก็ไม่ได้คัดค้าน แต่เขาก็ไม่ได้บังคับ บอกว่า ถ้าไม่อยากทำก็ไม่ต้อง เพราะว่ารูปแบบการสอนนี้ก็ถือว่า มันคือ การวิจัยไปแล้วก็ใช่ะ ส่วนหนึ่งก็ใช่ แต่พีคิดว่า ไม่หรอก มันยังมีอีกตั้งหลายอย่างที่ยังมันเป็นเรื่องที่น่าจะเรียนรู้ อย่างเราสอนเด็กเนี่ย แล้วเด็กมันเป็นอย่างนี้ เพราะพฤติกรรมของเด็กแต่ละปี แต่ละคน มันไม่เหมือนกัน ตั้งแต่สอนที่นี้มายังไม่เคยเจอเด็กเก่งเลย เพิ่งเจอปีนี้ และจะถามว่าเราตั้งเขาได้ไหม ในเมื่อเขาเก่งเราก็พัฒนา”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

“ถ้าเอาตามทฤษฎี คือ แรงจูงใจใฝ่ล้มฤทธิ์ ที่เป็นคนทำอะไรแล้วอยากให้มันประสบความสำเร็จ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

1.6 มีพฤติกรรมที่ส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้ครูเกิดแรงจูงใจและความต้องการพัฒนางานที่ปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ โดยมีคุณลักษณะดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 19 คุณลักษณะของการเป็นครูนักวิจัยของครูอารีที่ปรากฏ

คุณลักษณะที่ปรากฏ	คำอธิบาย หรือตัวอย่างพฤติกรรม
1. ชยัน อดทน มีความพยายาม	ครูอารีมีความพยายามเพื่อให้ได้ในสิ่งที่ต้องการและเป็นสิ่งที่ได้ด้วยความภาคภูมิใจในตนเอง คือ การต่อสู้ชีวิตตั้งแต่วัยเด็ก ด้วยการงานทำให้เพื่อให้ได้เงินมาเรียนหนังสือ จนสามารถช่วยเหลือน้องและสร้างฐานะที่มั่นคงให้แก่ครอบครัวได้
2. เป็นผู้ที่มีความใฝ่รู้ รักการอ่าน	ครูอารีเป็นผู้ที่ชอบอ่านหนังสือทุกประเภท เพราะเชื่อว่าหนังสือจะเป็นแหล่งขุมทรัพย์ทางปัญญาที่สามารถพัฒนาความคิด และพัฒนางานของครูให้ดีขึ้นได้ “นำหนังสือที่เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาที่ได้อ่านแล้ว มาบริจาคให้แก่ห้องสมุดมากมาย” (สังเกตกรณีศึกษาที่ 2, 27

ตารางที่ 19 (ต่อ) คุณลักษณะของการเป็นครูนักวิจัยของครูอารีที่ปรากฏ

คุณลักษณะที่ปรากฏ	คำอธิบาย หรือตัวอย่างพฤติกรรม
<p>2. เป็นผู้ที่มีความใฝ่รู้ รักการอ่าน (ต่อ)</p>	<p>ก.พ. 45)</p> <p>“พี่คิดว่าไอ้การเรียนรู้เนี่ยมันไม่มีวันจบสิ้นหรอก มันก็มีไปเรื่อยๆ วันนี้เรารู้แค่นี้ เดี่ยวโลกเทคโนโลยีการสื่อสารสารสนเทศมันก็กว้างไกลไปอีก เพราะฉะนั้นต้องไม่หยุดที่จะศึกษาหาความรู้ทุกรูปแบบที่จะทำได้ ดูทีวี อ่านหนังสือพิมพ์ ศึกษาตำรับตำรา จุฬาคาเนี่ยนะไปลำบาก พี่ก็ยังมีมานะไปนะ พี่เป็นคนเมารถ แต่ว่าอย่างน้อยปีหนึ่งจะต้องลงไปสักทีหนึ่งว่า มันมีอะไรใหม่ๆ มั่งในวิชาชีพของเรา โดยเฉพาะในวิชาภาษาไทยที่พี่รับผิดชอบ แล้วก็สัปดาห์หนังสือแห่งชาติทุกปี จะต้องพยายามไปให้ได้ ยกเว้นมีเหตุจำเป็นจริงๆ พี่จะไปดู พี่เป็นคนชอบหนังสือเด็ก เพราะว่าพี่รู้สึกว่ามันนำมาใช้กับเด็ก แล้วเขาจะชอบ แล้วมันก็เป็นสื่อถาวรไง อยู่ได้นาน พี่ไปดูของเธอ ของใครได้ที่ 1 ชื่อทุกปี ขอให้ได้ที่ 1 มาเถอะ ของท่านชิววัน วิทยาศาสตร์ พี่ชื่อหมด เขาจะแต่งเก่ง แล้วก็ถ้ามีเวลาพี่จะหาเอามาปรับ แล้วแต่งเป็นเรื่องของเรา เพราะเรื่องของเขา ยังไงมันก็ไม่เข้ากับเด็กเรา เราก็คงพยายามนำมาปรับ แล้วก็สร้างเรื่องใหม่ แล้วเอามาสอนเด็ก แล้วพี่รู้สึกว่ามีมีความสุขที่ได้พัฒนาตัวเอง” (สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 25 ธ.ค. 44)</p> <p>“ครูอารีเป็นคนชอบอ่าน ผมว่าเขาได้จากเอกสารเป็นส่วนใหญ่ วารสาร ตำรา อะไรพวกนี้ เขาจะเป็นคนชอบอ่าน แล้วอารีเป็นคนชอบเขียนหนังสือเด็ก เขาชอบอ่านนิยาย อย่างเวลาหนังสือพิมพ์มา ผมจะเห็นเขาชอบอ่านนิยาย...ส่วนหนึ่งเขาได้ความรู้มาจากเอกสาร ตำรา หนังสือพิมพ์ อะไรก็แล้วแต่ ฯลฯ” (สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 27 ก.พ. 45)</p>
<p>3. รับผิดชอบในการทำงาน และทำงานด้วยใจที่ทุ่มเท</p>	<p>ครูอารีจะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการสอนนักเรียน โดยมีกิจกรรมที่หลากหลายและเข้าใจนักเรียน มีสื่อการสอนที่สามารถหาได้ง่ายในชีวิตประจำวัน เช่น ภาพจากนิตยสาร หนังสือพิมพ์ ฯลฯ</p> <p>“ดูแลนักเรียนทำงานและคอยให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในช่วงพักกลางวัน” (สังเกตกรณีศึกษาที่ 2, 25 ก.พ. 45)</p> <p>“ตรวจงานนักเรียนและเตรียมอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการเรียนการสอนเมื่อมีเวลาว่าง” (สังเกตกรณีศึกษาที่ 2, 27 ก.พ. 45)</p> <p>“รวบรวมผลงานนักเรียนเก็บเอาไว้ในลักษณะของแผ่นพับรวมเป็นเล่ม แล้วนำไปเป็นตัวอย่างให้ผู้อื่นดู”</p>

ตารางที่ 19 (ต่อ) คุณลักษณะของการเป็นครูนักวิจัยของครูอารีที่ปรากฏ

คุณลักษณะที่ปรากฏ	คำอธิบาย หรือตัวอย่างพฤติกรรม
3. รับผิดชอบในการทำงาน และทำงานด้วยใจที่ทุ่มเท (ต่อ)	<p>(สังเกตกรณีศึกษาที่ 2, 26 ธ.ค. 44)</p> <p>“สอนพิเศษศิลปะให้นักเรียนตามโครงการภาษาศิลป์ที่ครูอารีตั้งขึ้น โดยรับนักเรียนที่สนใจและอยากเรียนศิลปะ”</p> <p>(สังเกตกรณีศึกษาที่ 2, 27 ก.พ. 45)</p> <p>“ได้รับความไว้วางใจจากผู้บริหารให้จัดทำงานเอกสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน” (สังเกตกรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)</p>
4. มีความรัก ความเอาใจใส่ต่อนักเรียนทุกคน (ต่อ)	<p>แม้ว่าครูอารีจะไม่ใช้ครูประจำชั้นของนักเรียนห้องใดเลย แต่ครูอารีก็จะคอยดูแลเอาใจใส่นักเรียนทุกคน โดยสอบถามข่าวคราวของนักเรียนแต่ละคนจากเพื่อนครู เพื่อนนักเรียน รวมทั้งการพูดคุยกับผู้ปกครองและการไปเยี่ยมบ้านของนักเรียน ซึ่งการได้คลุกคลีอยู่กับนักเรียน ทำให้ครูอารีรู้สึกมีความสุข ได้เห็นพัฒนาการทั้งทางด้านการเรียนและพฤติกรรมของนักเรียนที่ดีขึ้น</p> <p>“พี่ตั้งใจนะ เดี่ยวเทอมหน้าพี่จะทำเต็มรูปแบบ คือไปเยี่ยมแบบว่าเป็นโครงการของห้อง คือจะไม่ให้คนทุกคนรู้สึกว่าตัวเองพอมมีปัญหาแล้วพี่ถึงไป พี่อยากให้เรา รู้สึกเป็นปกติ คือครูจะต้องไปเยี่ยมเราอะไรอย่างนี้ จะไปให้ทุกบ้านเลย ดูสิว่าจะเป็นยังไง...โครงการเยี่ยมบ้านนะ อาทิตย์นี้ไปบ้านคนนั้น อาทิตย์นั้นไปบ้านคนนี้เด็กเขาจะรู้สึกว่าครูต้องมาบ้านเราแน่ แล้วจากนั้นเราก็คุยกับผู้ปกครองเขาว่าบางที่เราสอนอยู่แต่กับลูกเขาเนี่ย เราไม่รู้ที่บ้านเขาเป็นอย่างไร” (สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 25 ก.พ. 45)</p> <p>“ครูอารีต้องไปช่วยงานที่กรุงเทพฯ 1 สัปดาห์ แต่เมื่อมีเวลาว่างวันใดก็จะกลับมาดูแลนักเรียน ในการเตรียมจัดแสดงนิทรรศการโชว์ผลงานนักเรียน” (สังเกตกรณีศึกษาที่ 2, 4 ก.พ. 45)</p> <p>“ชมนักเรียน ให้กำลังใจนักเรียนที่มีความพยายามในการทำงาน” (สังเกตกรณีศึกษาที่ 2, 25 ก.พ. 45)</p> <p>“บันทึกพฤติกรรมที่เกิดขึ้นของนักเรียนในขณะที่ครูสอนลงในบันทึกหลังสอน ทั้งนักเรียนที่มีปัญหาและไม่มีปัญหาในการเรียน” (สังเกตกรณีศึกษาที่ 2, 25 ก.พ. 45)</p>
5. เป็นกัลยาณมิตร	<p>ครูอารีเป็นมิตรที่ดีของทั้งนักเรียนและครู โดยจะให้อิสระในการเรียนรู้กับนักเรียนในศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน ให้ความสำคัญกับวิธีสอนและพัฒนาให้นักเรียนทั้งด้านวิชาการ</p>

ตารางที่ 19 (ต่อ) คุณลักษณะของการเป็นครุณักวิจัยของครูอาวีที่ปรากฏ

คุณลักษณะที่ปรากฏ	คำอธิบาย หรือตัวอย่างพฤติกรรม
5. เป็นกัลยาณมิตร (ต่อ)	และคุณธรรม ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน การเป็นที่ปรึกษา แนะนำแก่ครูทั่วไปทั้งในด้านการเรียนการสอน การทำวิจัย และการพัฒนาครู “มีครูจากโรงเรียนอื่นมาขอคำแนะนำปรึกษาเรื่องการทำโครงการ” (สังเกตกรณีศึกษาที่ 2, 27 ก.พ. 45) “บรรยายถ่ายทอดประสบการณ์การทำงานให้แก่คณะครูที่มาดูงาน” (สังเกตกรณีศึกษาที่ 2, 1 มี.ค. 45)

2. ปัจจัยภายนอก

2.1 การส่งเสริมของผู้บริหาร นโยบายของผู้บริหารที่มุ่งเน้นให้ครูทุกคนต้องเขียนแผนการสอน และทำบันทึกหลังสอน ที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับข้อค้นพบที่ครูได้จากการนำแผนการสอนนั้นๆ ไปใช้ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในขณะดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน และวิธีการแก้ไขปัญหาของครู ซึ่งวิธีการนี้มีลักษณะเป็นการส่งเสริมให้ครูผู้สอนต้องทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ครูอาวียังเป็นครูที่ได้รับการยอมรับจากผู้บริหาร ในความสามารถด้านวิชาการ จึงทำให้ครูอาวีมีกำลังใจ และเกิดความเชื่อมั่นในการพัฒนาตนเอง และพัฒนาการเรียนการสอน

2.2 การได้รับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความรู้ด้านการวิจัย ในการให้คำแนะนำ ปรึกษา และช่วยสะท้อนผลการวิจัยให้แก่ครูอาวี ทำให้ครูอาวีมีความรู้ความสามารถในการวิจัยเพิ่มมากขึ้น และภาคภูมิใจในผลงานที่ได้ทำ จึงเป็นแรงผลักดันให้ครูอาวีใช้กระบวนการวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน

“พอทำขึ้นมาเสร็จก็ยังไม่มั่นใจเท่าไร ก็เอามาให้เผยแพร่ให้คนช่วยดู พอได้ตรงนั้นล่ะ บางคนก็บอกดีจริงๆ ทำไม่เขียนกันอย่างนี้ กำลังใจมาเพียบ เออเราคงทำถูก สุดท้ายก็ทำอีก หาความรู้มาอีก แล้วก็ทำอีก ทำหลายๆครั้ง”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

“เขาได้ความรู้มากก็คือได้รู้จักคนเยอะเราสามารถที่ถามหรือหาความรู้จากเขาได้ยกตัวอย่างเช่น รู้จักอาจารย์ ชาตรี สำราญ เขาก็อาจจะแนะนำวิธีการสอนอะไรให้ หรือไปรู้จักคนที่ สกศ. ที่เขาพูดถึงอยู่เรื่อยๆ คนนี้เขาก็ให้ความรู้”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 27 ก.พ. 45)

“เห็นงานของหลายๆคน เห็นงานของอาจารย์ชาตรี เห็นงานของพี่ เห็นงานของ ดร. สุวิมล”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

“คนที่ทำให้พี่อยากจะเขียนงานก็คือ ครูชาตรี คือมีความรู้สึกถ้าเราได้เขียน คนอื่นก็จะรู้วิธีการทำงานของเรา”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

“พอที่ได้เป็นครูต้นแบบทาง สกศ. เขามีหนังสืออะไรเราจะส่งให้เรา พออ่านแล้วก็จะได้แนวคิดที่ว่า เออ เราเป็นครูทำไมเราไม่ทำวิจัยเล่า งานวิจัยในชั้นเรียน มันคืองานในหน้าที่ของเรา แล้วถามว่าที่จริงเราไม่ได้ทำหรือ ทำ แต่ไม่ได้เขียน โดยธรรมชาติของครูไทยที่เกียจเขียน ก็ลองๆดู ครั้งแรกก็ลองๆดูว่ามันจะออกมาเป็นอย่างไร คนจะยอมรับไหม ลองส่งให้อ่านแต่ละคน ผอ. สมศรีเป็นคนแรกที่ได้อ่านงานพี เรื่อง ภูมิภัทร์ ท่านก็บอกว่าเผยแพร่เยอะดีมาก โอ้โห กำลังใจมาเต็มเลย ก็เลยแสดงว่า เออ เราทำถูก”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูอารี เป็นปัจจัยที่เกิดจากภายนอก คือ ภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมีมาก โดยมีภาระงานสอนจำนวน 18 คาบ/สัปดาห์ ภาระงานอื่นๆภายในโรงเรียน คือ รับผิดชอบงานฝ่ายวิชาการ และภาระงานส่วนตัวอันมีสาเหตุมาจากการที่ครูอารีเป็นครูต้นแบบมาตั้งแต่ปี 2541 จึงได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรบรรยายในหัวข้อต่างๆ ทั้งด้านการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งครูอารีต้องเดินทางไปบรรยายในหลายจังหวัดทั่วประเทศไทย อีกทั้งยังมาภาระงานภายในโรงเรียนที่ต้องรับผิดชอบอีกมาก นอกเหนือจากงานสอน

“ถ้ามีปัญหาก็คือ เวลา เวลาที่จะทำ เราทำงานเยอะ คนเป็นครูนี้แหละ คือมันไม่ได้สอนอย่างเดียว อย่างพื้นที่นะ เดียวมาแล้ว งานโรงเรียน เขาจะประเมินภายนอกภายในต้องดูแล มันจะมีงานหลายๆอย่างเข้ามา แล้วเราต้องช่วยกันเป็นระบบ เราจะไม่ม้างานสอนอย่างเดียว เพราะฉะนั้นก็เวลานี้แหละ ที่น่าจะเป็นปัญหา ส่วนพวกวิธีการ พวกนวัตกรรมนี้ไม่น่ามีปัญหา เพราะว่าเราสามารถช่วยตัวเองได้ ถ้าเราคิดจะทำจริงๆ แต่ถ้าเวลาในการทำเนี่ย ค่อนข้างลำบากสักนิดหนึ่งสำหรับครู”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 25 ธ.ค. 44)

“พี่บอกแล้วว่าพี่เป็นคนไม่ค่อยมีเวลา เพราะฉะนั้นคือถ้ามีโอกาสก็คือทำ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

ตอนที่ 4 สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอน

การจัดชั้นเรียน

ห้องเรียนของครูอารีมีลักษณะโปร่งสบาย อากาศถ่ายเทได้สะดวก เป็นห้องขนาดกว้างยาวประมาณ 9×6 เมื่อก้าวเข้าไปในห้องเรียนจะไม่พบโต๊ะเรียน มีเพียงโต๊ะญี่ปุ่นที่สามารถพับเก็บได้ตั้งพิงไว้ที่มุมห้องเท่านั้น เมื่อถึงเวลาเรียน นักเรียนจึงจะนำโต๊ะญี่ปุ่นออกมามอง แล้วนั่งเรียนกันเป็นกลุ่ม เพื่อให้เกิดความสะดวกในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน โดยนักเรียนสามารถเลือกวิธีการทำงานตามความถนัดและความสนใจของตนได้อย่างมีอิสระ

การจัดห้องเรียนของครูอารี จะมีจุดเน้นอยู่ 3 ประการ คือ 1) ต้องมีมุมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ในขณะที่นักเรียนกำลังทำกิจกรรม 2) ต้องมีที่จัดแสดงผลงานนักเรียน และ 3) ต้องมีที่เก็บอุปกรณ์ที่

ต้องใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยและศิลปะ เช่น ละคร ดนตรี และ สิ่งพิมพ์ต่างๆที่ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน

“กิจกรรมและวิชาที่พี่สอนมันเหมาะสมที่จัดแบบนี้ คือต้องสะดวก ต้องเคลื่อนไหวง่าย บางทีจะลุกจะนั่ง จะเดิน จะยืน จะนอนก็ได้ แต่ถ้าเกิดมีโต๊ะมีเก้าอี้มาแล้ว เด็กเยอะๆเนี่ย มันจะต้องตายตัว มันจะขยับไม่ค่อยจะได้มาก อย่างเก่งก็คือจากโต๊ะเดี่ยวก็ไปเป็นโต๊ะกลุ่ม พอจะไปเป็นตัวยูเข้าก็จะมีปัญหาแล้ว ถึงจะต้องมีเด็กส่วนหนึ่งที่จะต้องหันหลังมองกระดาน ก็กลายเป็นว่าเดี๋ยวนี้จะต้องลำบากอย่างนั้นอย่างนี้ พี่ก็เลยขอแต่แรกเลยว่ามาต้องเป็นโต๊ะญี่ปุ่น สะดวก อย่างวันนี้จะเล่นกิจกรรมก็หุบโต๊ะเก็บ หอ้งก็จะกว้าง เป็นความต้องการของพี่ แล้วก็อุปกรณ์อะไรที่ใช้ พี่ก็ยังไม่วายเยอะอะนะ ก็ให้เป็นกลุ่ม พอเป็นกลุ่มเนี่ยมันอยู่บนโต๊ะเดี่ยวสบาย 4 คน 1 ชุดอะไรอย่างนี้ก็จะ 8 โต๊ะ เดี่ยวนี้เด็กเยอะก็เพิ่มมาเป็น 10 ตัว ก็แค่ 10 ชุด”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 25 ก.พ. 45)

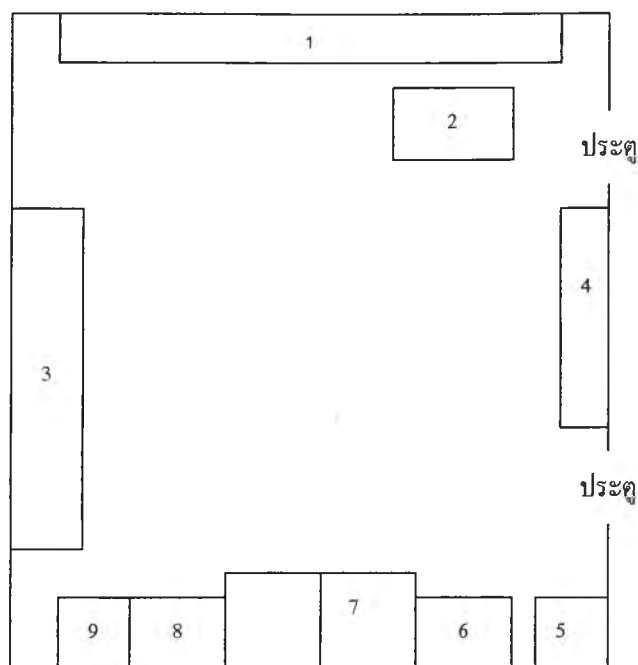
“ก็อยากจะให้ ถ้าพูดจริงๆพี่ก็ไม่ได้เน้นหรอกนะว่ามุนั้นจะต้องเป็น สอน. สปช. แต่พี่คิดว่าถ้าเขามาแล้วต้องดูสบายตา คือบรรยากาศน่ารัก ซอบนะ แต่จริงๆพี่เป็นคนรักไม่ค่อยเรียบร้อย ต้องมองดูสบายตา แล้วก็ต้องมีที่ๆจะโชว์ผลงานของเขา ก็ยอมลงทุนซื้อตุ้มนะเนี่ยให้โชว์ผลงานของนักเรียน แล้วก็ต้องมีแหล่งให้เด็กค้นคว้าหาความรู้ได้ ตรงนั้นเน้น แล้วก็ข้อสำคัญของพี่ก็คือ ต้องมีที่เก็บอุปกรณ์ เพราะว่าเวลาทำงานศิลปะเนี่ยมันใช้อุปกรณ์เยอะ ทั้งสี ทั้งกระดาษ และก็พวกสิ่งพิมพ์”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 25 ก.พ. 45)

“หากจะมองหาความสวยงามเลิศหรูในห้องเรียนของฉัน คงพบได้น้อยนัก เพราะฉันไม่นิยมการตกแต่งห้องเรียนด้วยแผ่นยาง กระดาษ หรือแผ่นโปสเตอร์สำเร็จรูป ห้องเรียนของฉันเป็นเพียงห้องสี่เหลี่ยมโล่งๆ โต๊ะเรียนไม่มี เพราะเราใช้โต๊ะญี่ปุ่นที่สามารถเก็บได้ เมื่อมีกิจกรรมกลุ่มที่ต้องการความสะดวก และคล่องตัวในการเคลื่อนไหว นักเรียนมีอิสระในการเลือกวิธีการทำงานตามความถนัดและความสนใจ มีมุมหนังสือให้ศึกษาค้นคว้าได้ทันทีที่ต้องการ มีวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานอย่างครบถ้วนไว้บริการนักเรียนอย่างเพียงพอ และทั่วถึง รอบๆห้องมีป้าย...ขนาดใหญ่หลายป้าย เพื่อให้นักเรียนฝึกฝนการจัดแสดงผลงานของกลุ่มตามเนื้อหาของบทเรียน สิ่งที่ว่าโชว์ไว้ตามมุมต่างๆ คือ ผลงานที่เต็มไปด้วยจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนทุกคน”

(เยี่ยมห้องครูต้นแบบ, จากเอกสารร่วมปฏิรูป...การเรียนรู้อุปกรณ์ต้นแบบ)

ดังนั้น การจัดห้องเรียนของครูอาร์จึงสามารถสะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครูอาร์ได้อย่างชัดเจน คือ เป็นการเรียนการสอนที่เน้นการทำกิจกรรม เพื่อให้เด็กเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยลงมือปฏิบัติ

หมายเหตุ : 1. กระจกหน้าต่าง 2. โต๊ะครู 3. ตู้โชว์ผลงานนักเรียน 4. ตู้เก็บผลงานครู 5. ตู้เก็บเอกสาร 6. ตู้ใส่หนังสืออ่านเพิ่มเติม
7. ชั้นวางผลงานนักเรียน 8. ตู้ใส่หนังสืออ่านเพิ่มเติม 9. ชั้นเก็บเอกสาร

แผนภาพที่ 10 การจัดชั้นเรียนของกรณีศึกษาที่ 2

การเตรียมการสอน

การเตรียมการสอนของครูอารี คือ การทำแผนการสอน โดยในการกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนในแผนการสอนของครู มีแนวทางในการกำหนด คือ

1. การวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อศึกษาเนื้อหา กิจกรรม และจุดประสงค์ของหลักสูตรของการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย และนำไปใช้ในการกำหนดแนวทางการสอนอย่างกว้าง ๆ

2. การวิเคราะห์ผู้เรียน โดยการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้การสังเกตสอบถาม ทดสอบความรู้ด้านความรู้ความเข้าใจในการเขียน ความสามารถในการเขียน เจตคติ ความสนใจ รูปแบบการสอนที่ต้องการ ฯลฯ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องเหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละคน

3. การวิเคราะห์ท้องถิ่น เพื่อนำมาเป็นสื่อในการสอนนักเรียนด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น อันจะส่งผลให้นักเรียนเกิดความตระหนักในคุณค่าบ้านเกิดและร่วมมืออนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านในท้องถิ่นให้คงอยู่

4. การวิเคราะห์ตนเอง เพื่อให้ทราบจุดเด่นจุดด้อย แล้วปรับปรุงพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพเพียงพอสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

“แผนการสอน คือ แนวทางที่จะพาครูให้ดำเนินกิจกรรมนำผู้เรียนไปสู่จุดหมายปลายทาง คือ บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นจึงให้ความสำคัญกับการทำแผนการสอนมากเป็นพิเศษ เพราะภาชิตโบราณกล่าวไว้ว่า “วางแผนดีมีชัยไปกว่าครึ่ง” ฉะนั้นศึกษาหลักสูตร ศึกษาผู้เรียน ศึกษาท้องถิ่น

และไม่ลืมที่จะศึกษาตัวเองว่าเรามีความสามารถหรือถนัดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบใด เมื่อศึกษาจนครบสมบูรณ์แล้ว จึงนำทั้งหมดมาเข้าด้วยกัน ออกแบบการสอนภาษาไทยโดยใช้ศิลปะภาษาขึ้น”

(จากเอกสารร่วมปฏิรูป...การเรียนรู้อุปกรณ์แบบ)

“การเตรียมการสอนที่เห็น ๆ ก็มีแผนการสอน แต่อื่น ๆ นี้ไม่รู้ แต่ว่าตรงแผนการสอนของเขานี้จะครอบคลุมหมด เขามีการเตรียมการที่ดี”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 27 ก.พ. 45)

“เราแทบจะไม่ได้มีการเตรียมตัวก่อนทำไหวหรืออก แต่อาจจะเตรียมก่อนล่วงหน้าสักชั่วโมง เขาเป็นคนที่ว่าจับอะไรมาสอนก็ได้ เขาจับอะไรมาก็เป็นเรื่องราวได้ บางทีไม่ต้องเตรียมการสอน แต่พอเขาดูหลักสูตรฉบับ เขาสามารถที่จะโยงสิ่งที่เขามีอยู่ในภาวะเดี่ยวนั้นให้เกิดเป็นสื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

“เขาเหมือนกับว่ามีวิธีการเป็นสื่อที่ใช้ได้ เพราะว่าสื่อของเรามีหลายอย่างที่เห็นว่าจะเห็นว่าสื่อที่เขาจะใช้จะใช้วิธีการเป็นหลัก แล้วเขาก็เอาสื่ออุปกรณ์อื่น ๆ เข้ามาผสมผสาน ถึงแม้ว่าเขาจะไม่ได้มีสื่อวัสดุอุปกรณ์เป็นชิ้นเป็นอัน แต่เขาสามารถถ่ายทอดให้เด็กรู้ได้ ชักจูงใจให้เด็กเกิดองค์ความรู้ได้ด้วยวิธีการ”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

“ก็เตรียมการ อันดับหนึ่งที่ต้องวิเคราะห์หลักสูตรก่อน เพราะว่ามันหัวใจ ถ้าไม่อย่างนั้นเราก็จะเตลิดเปิดเปิงไม่รู้จะสอนอะไรไปทางไหน อย่างหนังสือเรียนเขาก็ให้มา เราก็สามารถใช้เป็นแนวทางได้ แต่ว่ามันก็ยังมีความรู้อื่น ๆ อีกตั้งเยอะ ซึ่งหลักสูตรเขาได้กำหนดไว้กว้าง ซึ่งถ้าหากเรายึดหนังสือเรียนอย่างเดียวมันก็จะได้น้อยเดียวล่ะ อย่างตามหนังสือบอกก็จะมี 10 บท เรื่องนั้น เรื่องโน้น แต่พอไปเปิดหลักสูตรเขาบอกเรื่องเล่า เช่น อ่านเรื่องเล่า หรือว่าเรื่องที่เป็นปัญหาในชีวิตประจำวัน ถ้าเราเอาแค่นั้นหนังสือเราได้แค่เรื่องซึ่งแต่งมาตั้งนานแล้ว ซึ่งในปัจจุบันมันมีมากกว่านั้น พี่ก็คิดว่า ตรงนี้เราสามารถที่จะแตกออกไปจากหลักสูตรให้มันกว้าง คือไม่ได้ว่าเปลี่ยนหลักสูตรเลย แต่ว่าเราเอาคำของหลักสูตรมาขยายให้กว้าง และก็ตรงกับสถานการณ์ปัจจุบันด้วย

อันดับสอง พี่ก็วิเคราะห์ผู้เรียน เพราะเขาคือคนที่ที่จะสอน เพราะฉะนั้นเราต้องรู้จักเขา บางปีเด็กเก่งสอนสบาย บางปีเด็กอ่อนมาก พี่สอนความรู้ ๒.5 ให้เขาไม่ได้ เราต้องลดชั้นลงมา ไม่งั้นเขาจะไม่ได้อะไรเลย เพราะความรู้ ๒.5 มันก็หนักเกินไป ก็ไปดูเขาก่อนว่าเขาชอบยังไง อ่อนนี้อ่อนขนาดไหน อะไรที่เราพอที่จะช่วยพัฒนาเขาได้ เช่นบางคนอาจจะมีความสามารถพิเศษอะไรบางอย่าง เราก็จะดูเขา

เสร็จแล้วพี่ก็จะวิเคราะห์ห้องถิ่น เพราะว่าอันนี้มันก็คือส่วนหนึ่งที่สำคัญเหมือนกันในการที่เราจะจัดหลักสูตรหรือแผนการสอนขึ้นเพื่อพัฒนาเด็กเหล่านั้น พี่ก็จะไม่ทำให้เขาแปลกแยกไปจากความเป็นคนสุพรรณฯ ยังไงเราต้องรักและภูมิใจในความเป็นสุพรรณฯ ก่อนแล้วค่อยออกไปสู่สากลว่า กรุงเทพฯ เขาไปทางไหน ต่างประเทศเขาไปทางไหน อะไรแบบนี้ ก็ค่อย ๆ พัฒนาไป

พอจากอันนี้แล้วพี่ก็มาดูตัวเอง วิเคราะห์ตัวเอง เพราะมันคือสิ่งสำคัญเหมือนการในการที่เราจะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอะไรสักอย่าง คงไม่ใช่ว่า พอเห็นคนอื่นเขาจัดดีแล้ว พี่ก็จะตามเพราะการสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ส่วนหนึ่งต้องมาจากตัวเรา เราถนัดแล้วเราจึงทำ

สรุปที่วิเคราะห์นั้นแหละ 4 อย่าง หลักสูตร, ผู้เรียน, ท่องถิ่น และกวีตัวพ้อง จึงได้ออกแบบการสอน”
(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 25 ก.พ. 45)

เมื่อวิเคราะห์ทั้ง 4 ด้านแล้ว ครูอารีจึงนำข้อมูลทั้งหมดมาเป็นแนวทางในการออกแบบการสอน พัฒนาทักษะการเขียน โดยมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ 4 ทักษะในวิชาภาษาไทย เข้ากับวิชาศิลปะ ตั้งชื่อแผนตามวิธีการ สื่อการสอนที่ใช้คือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ “การใช้ศิลปะภาษาพัฒนาทักษะการเขียน” ซึ่งประกอบด้วยชุดของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีทั้งหมด 20 แผน ดังนี้

1. แผนการสอนที่ 1 เรื่อง ลูกผู้ชายลายมือนั้นคือยศ	จำนวน	9 คาบ
2. แผนการสอนที่ 2 เรื่อง หนูพึ่งทำได้	จำนวน	9 คาบ
3. แผนการสอนที่ 3 เรื่อง ตะเพียนเขียนรายงาน	จำนวน	9 คาบ
4. แผนการสอนที่ 4 เรื่อง ประโยคมหาสนุก	จำนวน	9 คาบ
5. แผนการสอนที่ 5 เรื่อง ลูกพี่กรรมกรรุดตอน	จำนวน	9 คาบ
6. แผนการสอนที่ 6 เรื่อง จดหมายของเจ้าหนู	จำนวน	9 คาบ
7. แผนการสอนที่ 7 เรื่อง อักษรย่อพาเพลิน	จำนวน	9 คาบ
8. แผนการสอนที่ 8 เรื่อง คำไทยใช้สนุก	จำนวน	21 คาบ
9. แผนการสอนที่ 9 เรื่อง เจ้าชอคคนชื่อ	จำนวน	9 คาบ
10. แผนการสอนที่ 10 เรื่อง หนูพอย่อไม่เป็น	จำนวน	9 คาบ
11. แผนการสอนที่ 11 เรื่อง ลายแทงของแมงป่อง	จำนวน	9 คาบ
12. แผนการสอนที่ 12 เรื่อง น่องปอจอมเป็น	จำนวน	9 คาบ
13. แผนการสอนที่ 13 เรื่อง สนุกกับร้อยกรอง	จำนวน	9 คาบ
14. แผนการสอนที่ 14 เรื่อง คำขวัญของปัญญา	จำนวน	9 คาบ
15. แผนการสอนที่ 15 เรื่อง ลูกจันทร์นักบันทึก	จำนวน	9 คาบ
16. แผนการสอนที่ 16 เรื่อง อาการโสนน่อง	จำนวน	9 คาบ
17. แผนการสอนที่ 17 เรื่อง สวมหมวกสวยช่วยฝึกคิด	จำนวน	9 คาบ
18. แผนการสอนที่ 18 เรื่อง บ้านนี้มีงาน	จำนวน	9 คาบ
19. แผนการสอนที่ 19 เรื่อง โฆษณาพาเพลิน	จำนวน	9 คาบ
20. แผนการสอนที่ 20 เรื่อง ภาษาศิลป์สร้างจินตนาการ	จำนวน	9 คาบ

จากการวิเคราะห์แผนการสอนของครูอารีพบว่า ในแผนการสอนจะประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกรณีศึกษาที่ 2

องค์ประกอบ	เนื้อหาในแต่ละองค์ประกอบ
ส่วนที่ 1 คำชี้แจงในการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> - บอกข้อดีที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนเมื่อได้ใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน - จำนวนเล่มทั้งหมดของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีการกำหนดเรื่องและงบประมาณไว้อย่างชัดเจน - วิธีการนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้
ส่วนที่ 2 แผนผังการวิเคราะห์หลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6	<ul style="list-style-type: none"> - แผนผังการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน โดยมีการเชื่อมโยงเนื้อหาในแต่ละทักษะกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร - ผังการวิเคราะห์ประเด็นการเรียนรู้ - ผังการวางแผนการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ
ส่วนที่ 3 แผนการสอน	<ul style="list-style-type: none"> - สารสำคัญ - จุดประสงค์การเรียนรู้ - คุณธรรมที่ต้องการเน้น - เนื้อหา - การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ - สื่อการเรียนการสอน - การวัดและประเมินผล - บันทึกหลังการสอน
ส่วนที่ 4 ภาคผนวก	<ul style="list-style-type: none"> - ใบความรู้และแบบฝึกทักษะ - หนังสือประกอบการเรียน (ครูสร้างขึ้นเอง) - แบบบันทึกการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน - แบบการประเมินผลพฤติกรรมนักเรียน
ส่วนที่ 5 ตัวอย่างผลงานนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - ผลงานนักเรียนที่ปรากฏ เมื่อครูดำเนินการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ชุดนี้แล้ว ซึ่งครูจะนำมาใส่ไว้เมื่อเสร็จสิ้นการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

(ดูตัวอย่างแผนการสอนจากภาคผนวก ช)

สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเป็นสื่อการเรียนการสอนประกอบเนื้อหาการเรียนรู้ที่ครูได้จากการศึกษาผู้เรียน และการค้นคว้าวิจัย ซึ่งครูอาจจะเรียกว่าเป็นนวัตกรรม “ศิลปะภาษา” ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. หนังสือประกอบการเรียนทักษะการเขียนภาษาไทย
2. เพลงประกอบการเรียนการสอนภาษาไทยด้านทักษะการเขียน

3. ใบความรู้ด้านการเขียนภาษาไทย

4. สื่อเบ็ดเตล็ดอื่นๆ ได้แก่ ผลงานด้านศิลปะทั้งของนักเรียนเอง ของเพื่อนนักเรียน หรือรุ่นพี่ หรือจากสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาเชื่อมโยงสัมพันธ์กับบทเรียนนั้น ๆ บทประพันธ์ด้านงานเขียน นิทาน บทร้อยกรองหรือบทเพลงทั้งที่เป็นของนักเรียนเอง ของเพื่อนนักเรียน ของรุ่นพี่ หรือวรรณกรรมและงานเขียนของนักเขียนที่ปรากฏตามสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับบทเรียน

เช่น แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 “การใช้ศิลปะภาษาพัฒนาทักษะการเขียนจดหมาย เรื่อง จดหมายของเจ้าหนู” สื่อการเรียนการสอน ได้แก่

1. เพลง “จดหมายจากโสภากา”
2. หนังสือประกอบการเรียนเรื่อง “จดหมายของเจ้าหนู”
3. ตัวอย่างจดหมายที่เขียนไม่มีวรรคตอน
4. แบบฝึกการเขียนจดหมาย
5. กระดาษสี่ชนิดต่าง ๆ
6. คัตเตอร์ กรรไกร
7. สีสำหรับระบายตกแต่งผลงาน

ตัวอย่างสื่อการเรียนการสอนที่ครูอาวีสร้างขึ้น

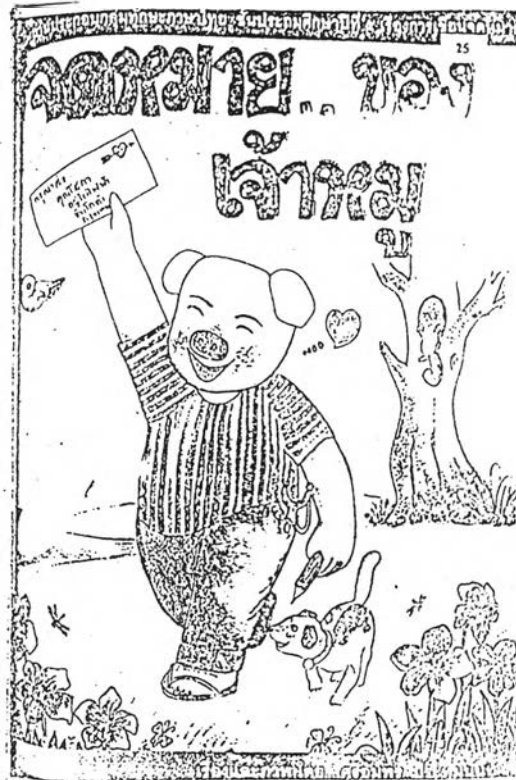

46

<p>คำร้อง : ศรีฉัตร ประทุมณี</p> <p>ที่แนบมา 1 ใบจนทนายโจงโลกา พี่จันจนทนายโจงโลกาไป เห็นจดหมายจนทนายโจงโลกา คำร้องฉบับนี้เขาเรียนกับสาวสวย พี่จันมาใหม่ของโยนาคัดเลือง นักร้องเรานี้ชื่อลูกศิษย์</p>	<p>ทำนอง : เพลงจนทนายโจงโลกา</p> <p>ไปรอพี่โจงโลกาไปให้ใคร แบบพี่โจงโลกาไปรอพี่โจงโลกา คำร้องจากจนทนายโจงโลกา ต่างจากจนทนายโจงโลกาไปรอพี่โจงโลกา หรือคือจนทนายโจงโลกาไปรอพี่โจงโลกา มีคนเดียวไปรอพี่โจงโลกา</p>
---	---

*****

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับนักเรียน ครูอาร์มีหลักในการจัด คือ

1. นักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ คือ นักเรียนเป็นผู้กำหนดและดำเนินกิจกรรมการเรียน ครูมีฐานะเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ เป็นผู้วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเป็นผู้ดูแลการทำกิจกรรมของนักเรียน เน้นการลงมือปฏิบัติ บูรณาการความรู้ให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กันในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะการบูรณาการทักษะวิชาภาษาไทยเข้ากับวิชาศิลปะ และสอดแทรกการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ นักเรียนอยู่เสมอ ซึ่งครูอาร์มีเน้นในเรื่องของการมีน้ำใจและการมีทัศนคติที่ดีต่อครูผู้สอน

“การที่พี่เปิดโอกาส บางคนเขาก็ว่าเปิดให้เด็กเลือกหลักสูตรเองเลย เสนออะไรก็ได้ พี่ว่าเด็กโรงเรียนที่มันไม่ได้หรอก ลองไปให้มันเสนอสิว่าจะเรียนอะไร มันไประเบิดกันหมดเลย คือไอ้ที่มันดึงกลับมาไม่ได้นะ เพราะฉะนั้นพี่จะไม่ถามว่า ลูกอยากเรียนอะไร แบบกว้าง แต่จะถามว่าถ้าจะเรียนภาษาไทย ให้สนุกตามที่เธอชอบ เธอจะให้ครูสอนแบบไหน ให้เขาบอกวิธีการมา เขาก็จะบอกว่าให้กลับบ้านน้อย ๆ เนื้อหาน้อย ๆ ให้เล่นเยอะ ๆ ให้ได้ร้องเพลงบ้าง ให้ได้สนุก คือสิ่งเหล่านี้ คือสิ่งที่เด็กนำเสนอมา ศิลปะนะ ให้สอน แต่ภาษาไทยนะให้สอนน้อย ๆ ถามว่าถ้าเราสอนจริง ๆ แล้วเนื้อหามันอยู่ตรงไหนล่ะ มันอยู่ที่ไหนที่ไหนล่ะ พี่ก็บอกว่าเอาคนละครึ่งทางนะลูกนะ ครูจะตามใจลูกคืออยากร้องเพลงก็จะได้ร้อง อยากเล่นก็จะได้เล่น อยากออกไปเรียนนอกห้องจะได้เรียน อยากทำศิลปะจะได้ทำ แต่ครูต้องขอใส่ความรู้ไปบ้างนะ ไม่งั้นเดี๋ยวลูกไปเรียนกับคนอื่นก็ไม่ทันเขาสี ก็บอกเขา เขาก็เข้าใจ ที่นี้ก็จะแทรกที่ละน้อย เหมือนที่เราเห็นเนี่ย บางที เอ๊ะมันวิชาอะไรกันแน่ จริง ๆ แล้วเรียนมันบูรณาการกันทั้งไทย ทั้งศิลป์ ไอ้ความต้องการที่เขาเสนอมา พี่ก็เอามาใส่ไว้ในรูปแบบการสอนของพี่ โดยเอาไอ้ความต้องการของเขาใส่ในการสอนของพี่ เช่นชอบศิลปะ พี่ก็ผูกสัมพันธ์ศิลปะภาษา เอาศิลปะมาใส่ แต่มันไม่ใช่ศิลปะล้วน ๆ ต้องมีภาษาเข้าไปด้วย ไม่งั้นมันจะไม่มีความรู้ด้านภาษาไทย มันก็จะเกิดปัญหา คือมันไม่สามารถที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้

เพราะฉะนั้นการเปิดโอกาสของพี่ก็ขึ้นอยู่กับตรงนั้นะ พี่เปิดโอกาสตรงนี้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ พี่เปิดโอกาสให้เขาเลือกที่จะสร้างสรรค์ชิ้นงานตามความถนัดและความสนใจ โดยเอาความรู้ที่ได้จากที่เรียนนะไปทำ”
(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 25 ก.พ. 45)

“เขาใช้ภาษาศิลปะช่วย ศิลปะนะนะ ในการบูรณาการกับวิชาภาษาไทยทำให้การเรียนการสอนภาษาไทยดูน่าสนใจยิ่งขึ้น”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 27 ก.พ. 45)

“ก็ให้เด็กทำงานด้วย ร่วมกับครู ก็จะสนทนาเอาคำกลอนมาให้เด็กเรียนต่อ จะสอนให้เด็กแต่งกลอนบรรยายภาพเป็นกลอน”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 27 ก.พ. 45)

“วิธีการสอนของเขา เขาก็ใช้วิธีหลากหลาย ยกตัวอย่างเช่น บางครั้งก็เคยไปนั่งอยู่หน้าห้องเพื่ออยากจรรู้ว่าเขาสอนอย่างไร เราจะจำลองเขามาสอนบ้าง บางครั้งเขาก็สอนแบบบรรยาย แต่ส่วนมากจะเน้นการปฏิบัติ”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

“ก็วิธีการสอนของเรา อย่างคุณธรรมที่ก็จะสอดแทรกตลอด ใส่ไปตลอดทุกครั้งทีสอน ถ้าสังเกตทีจะเป็นคนพูดมาก ก็จะพูดไปเรื่อย ส่วนความรู้ก็คือเราก็ใส่ในแผน ใ้อ้ทีจะให้คงทนถาวรก็คือการบูรณาการ”
(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 27 ก.พ. 45)

“มีน้ำใจ ไม่เห็นแก่ตัว มีความรู้เหมาะสมกับวัย จุดมุ่งหวังของพี่อยากให้มีตรงนั้น เพราะว่าคนเห็นแก่ตัวอยู่ในโลกนี้ลำบาก อยากให้เขามีน้ำใจนะ เอาดีขึ้นมาก่อนแล้วก็มีความรู้เหมาะสมกับวัย คักยภาพถ้าอ่อนก็อ่อนแหละ แต่ต้องให้มีความรู้เพิ่มขึ้นมาบ้าง ถ้าเก่งก็เสริมให้เต็มทีเท่าที่พี่เนี่ยจะทำได้ และอีกข้อหนึ่งมันไม่เด่นชัดหรอก แต่พี่ก็พยายามทำ พี่ไม่ได้เขียนลงไปในวัตถุประสงค์ แต่จะพยายามดูให้เขามีทัศนคติที่ดีกับครูผู้สอนทุกคน เพราะว่าเด็กบางทีก็พี่ให้เขียน บางคนก็เขียนด่าครูมาอย่างเนี่ย ให้พี่รู้แล้วเพราะมาถึงพี่เนี่ยพี่ก็จะบอกว่าครูทุกคนเขาหวังดีต่อเธอทั้งนั้นแหละ แล้วพอมายู่ชั้นเดียวกัน เดียวก็เจออีกคนหนึ่งเขาก็มาด่าให้เราฟังอีก เพราะพี่รู้ว่าในความดู ความเข้มงวดของเขา เขาก็หวังดีต่อเด็กทั้งนั้นแหละ แต่เด็กเขาจะไม่ค่อยเข้าใจ เขาจะกล้าเล่าให้พี่ฟัง เพราะเขาเหมือนมองว่าเราเป็นเพื่อนเขา เป็นคนที่เข้าใจเขาอะไรก็ตามแต่อะนะ ก็จะพยายามใส่ตรงนี้”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 27 ก.พ. 45)

2. การเรียนรู้จากชุมชน โดยพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ ในเนื้อหาวิชาที่นักเรียนต้องการและครูอาาริเห็นว่ามิประโยชน์ในการช่วยเพิ่มพูนทักษะการนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ในชีวิตจริง

“ฉันไม่เคยจำกัดให้นักเรียนเรียนรู้เพียงในห้องแคบ ๆ กว้างยาว 9 x 6 ตารางเมตร นั่งฟังครูบรรยายอยู่อย่างนั้นเป็นปี ๆ จึงจะได้ขึ้นชั้น เราเรียนกันตรงไหนก็ได้ เพราะวิชาภาษาไทยมีอยู่ทุกที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา...ฉันเรียกห้องเรียนของฉันว่า “ห้องเรียนชีวิต” เพราะที่นี้คือสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของนักเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพ

อยู่ที่นี้ ฉันจึงพานักเรียนออกมาเรียนรู้ภาษาไทยในชีวิตของเขา เรามีแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ...เรามีครูจากทั่วสารทิศทั้งคนไทย และคนต่างประเทศที่แวะเวียนมาท่องเที่ยว แล้วช่วยสอนให้ลูกศิษย์ของ ฉันได้เรียนรู้การโฆษณา การสัมภาษณ์ การพูดแนะนำตนเอง ฯลฯ ในสถานการณ์จริง”

(เยี่ยมห้องครูต้นแบบ, จากเอกสารร่วมปฏิรูป...การเรียนรู้กับครูต้นแบบ)

“พาเด็กไปเที่ยวตามวัด ไปดูสำรวจว่าขายอะไร อย่างที่หน้าวัดนี้ แม่ค้าขายอะไร เธอสนใจเรื่องนี้ เรื่องค้าขายอะไรไหม เขาก็ตั้งคำถาม จดมาแล้ว ก็มาผูกเป็นเรื่อง แต่งกลอน”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

“ครูเคยพาออกไปเรียนที่วัดบ้าง ก็ให้ไปคุยกับแม่ค้า ดูว่าเขาขายอะไรกัน แล้วก็มาเขียนส่งครู”

(สัมภาษณ์นักเรียนของกรณีศึกษาที่ 2, 29 ก.พ. 45)

3. ให้ความสำคัญกับหลักสูตรท้องถิ่น โดยการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้กับนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนเกิดความผูกพันกับท้องถิ่น และได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์

“วิทยากรข้างนอก เป็นพวกชาวบ้านที่อยู่ใกล้ ๆ มันมีอยู่คนหนึ่ง เขาถนัดเพลงอีแซวในหมู่บ้าน เป็นผู้ปกครองนักเรียนที่นี่ แล้วเขาก็ไปหามา”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 27 ก.พ. 45)

“สอนให้นักเรียนได้ปฏิบัติ สอนโดยใช้วิทยากร อย่างเช่น เพลงอีแซว เขาก็เคยเอาวิทยากรมา บรรยาย”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 27 ก.พ. 45)

“ปัจจุบันนี้มันโลกยุคใหม่แล้ว จะหาคนมาร้องเพลงอีแซว แม่ขวัญจิตมาเล่นยังไม่มีใครไปดูเลย คนนี้ไปดูนะน้อยมาก ไปทางอื่น ไปดูชื่อของ ไปอะไรกัน แต่แม่ขวัญจิตเล่นน้อยคนดูน้อย น้อยจนพี่รู้สึก สงสารว่าเนี่ยวัฒนธรรมไทยมันจะสูญหายไปแล้วนะ งานสงกรานต์เนี่ยประชาสัมพันธ์กันลงมีการมีแม่ขวัญจิตมา เล่น พวกเขาก็เฉย ๆ ทั้ง ๆ ที่เมื่อก่อนตรงนี้คือดินแดน ที่มาถามเด็กพี่เนี่ยทั้งห้องร้องได้ 2 คน แล้วที่ร้อง ได้เพราะแม่บังคับให้ไปเรียน มีคนหนึ่ง บ้านเขาเป็นญาติกันก็ไปเรียน ร้องให้หน้าตบสนิทเลย นั่นคือเขาไม่ ชอบเลย แต่รูปแบบการสอนของพี่สามารถทำให้เด็กชอบได้ เรียนรู้ได้ และก็เล่นเพลงอีแซวโชว์แขกได้”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 25 ธ.ค. 45)

จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูอารี เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ เห็นความสำคัญของผู้เรียน ยึดถือการสร้างองค์ความรู้ ให้เกิดกับผู้เรียน ดังนั้น ครูอารีจึงได้สรุปวิธีการ สนับสนุนเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเอาไว้เป็น 7 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การชี้ให้เห็นความสำคัญ เป็นการสร้างความตระหนักให้นักเรียนเห็นความสำคัญของ สิ่งที่กำลังจะเรียน โดยการใช้ของจริง เกม เพลง นิทาน สิ่งพิมพ์ การพาไปพบเห็น หรือสัมผัสกับ สถานการณ์จริง และการใช้คำถาม เช่น นักเรียนคิดว่า ค่าประพันธ์มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันหรือไม่ ถ้า เราพูดว่าค่าความกล้าไม่ชัดเจนจะเกิดผลเสียอย่างไร ถ้าเราเป็นนักอ่านตัวยง จะเกิดผลดีอย่างไร

ขั้นตอนที่ 2 ผูกพันศิลปะ เพื่อช่วยสร้างวุฒิภาวะทางอารมณ์ให้กับนักเรียน ทำให้นักเรียน เรียนรู้ อย่างมีความสุข ซึ่งครูอารีได้ใช้ศิลปะมาเป็นสื่อในการพัฒนาทักษะการเขียน เพื่อทำให้ความยากในการเรียน เนื้อหาภาษาไทยลดลง โดยครูอารีนำศิลปะมาประยุกต์ใช้ทุกขั้นตอนการสอน ทั้งการนำเข้าสู่บทเรียน การ ดำเนินกิจกรรม การสรุปบทเรียน และการวัดและประเมินผล

ขั้นตอนที่ 3 ฝึกทักษะให้ซึมซาบ โดยการให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในเนื้อหาความรู้ นั้น ๆ ซึ่งครู อารีจะร่วมจัดกิจกรรมกับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมฝึกฝนทักษะและความชำนาญ

ขั้นตอนที่ 4 เน้นศักยภาพส่วนบุคคล คือ การจัดกิจกรรมโดยการคำนึงถึงความสามารถของ นักเรียนแต่ละคน ซึ่งครูอารีจะทำการทดสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียนตั้งแต่ชั่วโมงแรก ด้วยการ ใช้แบบทดสอบ แบบการรายงานของตนเอง การสังเกต และการสัมภาษณ์ จนสามารถแบ่งกลุ่มนักเรียนออกได้ เป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มเก่ง กลุ่มกลาง กลุ่มอ่อน และกลุ่มพิเศษ ซึ่งครูอารีจะให้ความสนใจแก่เด็กแต่ละกลุ่ม

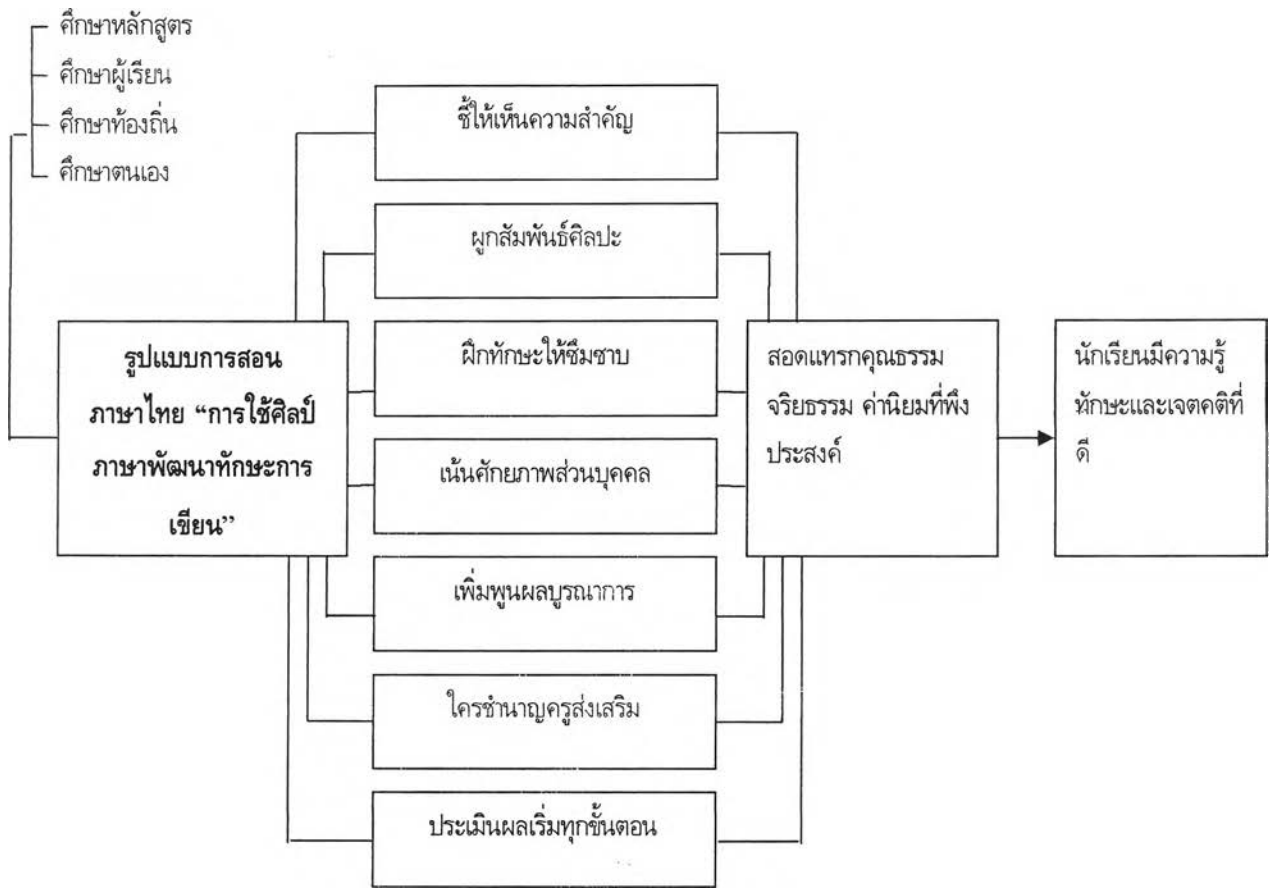
ขั้นตอนที่ 5 เพิ่มพูนผลบูรณาการ ครูอารีจะทำการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ในรูปแบบที่ครูอารี คิดขึ้นมาเองนั่นคือ การบูรณาการทักษะทั้ง 4 ทักษะของวิชาภาษาไทย คือ การฟัง พูด อ่าน เขียน เข้ากับวิชา ศิลปะ และนอกจากการเชื่อมโยงวิชาแล้ว ยังสอดแทรกการพัฒนาพุทธพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย เข้าไป ด้วยทุกครั้ง เพื่อให้นักเรียนได้รับการขัดเกลาทั้งทางด้านวิชาการและคุณธรรม

ขั้นตอนที่ 6 ใ้ครูชานาญครูส่งเสริม เน้นการสร้าง ความเชื่อมั่นในตนเองให้เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยครูอารี มีความเชื่อมั่นว่า ถ้านักเรียนได้รับการยอมรับในเบื้องต้นแล้ว ก็จะมีความต้องการในครั้งต่อ ๆ ไป จึงทำให้นักเรียนเกิดความพยายามในการสร้างสรรค์ผลงาน และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ วิธีการที่ครูอารีใช้ในการ ส่งเสริมนักเรียน คือ ให้นักเรียนนำผลงานของตนเองมานำเสนอหน้าชั้น จัดแสดงผลงานของนักเรียนทุกคน เขียนติชมอย่างสร้างสรรค์ นำผลงานนักเรียนออกสู่สาธารณชน และ เด็กได้นำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริง

ขั้นตอนที่ 7 ประเมินผลเรียนทุกขั้นตอน การประเมินผลการเรียน การสอนของครูอารี จะใช้วิธีที่ หลากหลาย เช่น การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การสัมภาษณ์ การทดสอบ การตรวจแบบฝึกหัด และดู พัฒนาการของการทำงาน ของนักเรียน ซึ่งการประเมินผลนั้นครูอารีจะประเมินผลอยู่ตลอดเวลา และทุก ขั้นตอนของการสอน

การจัดการเรียนการสอนของครูอารีในทุกแผนการสอนจะดำเนินไปตามขั้นตอนทั้ง 7 ขั้นตอนนี้ แต่จะมีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนขั้นตอนได้ตามความเหมาะสมของกิจกรรม เวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม และความสนใจของนักเรียน

ดังนั้น รูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครูอารีสามารถสรุปได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 11 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนของกรณีศึกษาที่ 2

ความสัมพันธ์ระหว่างกรณีศึกษากับนักเรียน

ความสัมพันธ์ของครูอารีกับนักเรียน เป็นความสัมพันธ์แบบผสมผสาน ทั้งความเป็นแม่ และความเป็นเพื่อนของเด็กในเวลาเดียวกัน ครูอารีจะเป็นเพื่อนกับเด็กในฐานะเพื่อนร่วมเรียนรู้ ร่วมกันวางแผนการเรียนการสอน และเป็นแม่ในฐานะ ผู้ให้การอบรมสั่งสอน ปลูกฝังคุณธรรมให้กับเด็ก พฤติกรรมเหล่านี้จะทำให้บรรยากาศการเรียนรู้ของนักเรียนดีขึ้น เพราะช่วงว่างระหว่างสถานะภาพของครูกับนักเรียนไม่มี นักเรียนจึงเห็นครูเป็นเสมือนคนใกล้ชิด ที่สามารถพูดคุย และปรึกษาปัญหาได้ทุกเรื่อง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อครู คือทำให้ครูเข้าใจปัญหาของนักเรียนได้อย่างแท้จริง จนสามารถแก้ปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้องและรู้วิธีการพัฒนานักเรียนแต่ละคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ครูอารีมีความเป็น “กัลยาณมิตร” ที่นักเรียนได้เข้าไปนั่งอยู่ในหัวใจของครู และครูก็เข้าไปนั่งอยู่ในหัวใจของนักเรียนด้วยเช่นกัน

“ครูเขาดี ใจดี เขาจะเรียกพวกหนูว่าคุณนาย บางทีก็เรียกว่าลูก”

(สัมภาษณ์นักเรียนของกรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

“ครูเขาใจดี รักเด็กทุกคน พุดดี ให้คำปรึกษาแนะนำอะไรที่ดี ๆ ว่าอะไรควร ๆ ไม่ควร ใ้หนัด เรียนกับครูอารี รู้สึกเป็นคนประหยัด รู้ว่าอะไรควรใช้ ไม่ควรใช้ เมื่อก่อนไม่เป็นแบบนี้หรอก ครูเอาใจใส่ได้ดี”

(สัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนของกรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

“ความจริงที่ว่าเป็นคนดีมาก ๆ เลย แต่ว่าไม่มีเด็กเกลียดที่ นี่เป็นความรู้สึกที่ตนเองวัดนะ ไม่เคยถาม เคยให้เขียนลูกเกลียดใครมากที่สุด ในรายชื่อเหล่านั้นไม่เคยมีชื่อเราอยู่เลย แต่ที่เป็นคนดี บอกเลยว่าดี เพราะว่าพี่จัดว่า อันดับแรกเด็กควรมีวินัยก่อนนะ ถ้าไม่มีวินัย เราจะทำอะไรอย่างอื่นยากมาก แล้วเด็กที่นี้จะมีปัญหา เรื่องคุณธรรม จริยธรรม เพราะว่าพ่อแม่เขา สภาพสังคมของเขา ค่อนข้างจะเหมือนสลัมนั่นแหละ แล้วมีสารพัดรูปแบบอยู่... พี่ต้องสอนควบคู่กันไป ไม่ใช่ว่า เตรียมการมาแล้วพวกเขาต้องทำตามนี้ตลอด คือถ้าพฤติกรรมยังไม่ดี พี่ต้องอบรมก่อน เพราะฉะนั้นที่เป็นคนค่อนข้างดี”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 25 ธ.ค. 44)

“เป็นหลายอย่าง อย่างแรกก็คือ ให้ความสำคัญแค่นี้ในฐานะที่ว่า เป็นเพื่อนกับเขาด้วย เพื่อนที่เล่นด้วย ในเวลาเรียน เป็นพี่ที่จะสอนให้น้องดี และก็เป็นที่แม่ได้ ในบางขณะที่นักเรียนเขาต้องการความช่วยเหลือ”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

“เด็กเขาให้ความสนใจกับวิชาที่อาร์สอนดี ในภาพรวมเวลาที่อาร์สอน เด็กเขาจะชอบ”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 27 ก.พ. 45)

ตอนที่ 5 ผลของการทำวิจัยในชั้นเรียนที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครู

1. ครูมีการพัฒนาแผนการสอนให้สามารถนำไปใช้ได้จริงและมีการจัดทำแผนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยวิเคราะห์หลักสูตรหรือการวางแผนการสอนอย่างกว้างๆล่วงหน้าตลอดภาคการศึกษา จากนั้นในช่วงแรกของการเปิดภาคเรียน ครูจะทำการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อดูความสามารถ ศักยภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคล ความชอบ ความสนใจ และความถนัด วิเคราะห์ความสามารถของตัวเอง และหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่นักเรียนอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งวิธีการเหล่านี้ ครูอาร์ได้มาจากประสบการณ์การทำงาน แบบลองผิดลองถูก และการทำวิจัยในชั้นเรียน อันมีสาเหตุมาจากความไม่สนใจเรียนของนักเรียน

2. ครูมีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนของตนเองจากการสอนให้นักเรียนท่องจำ มาเป็นการสอนโดยให้ครูและนักเรียนได้ร่วมกันเรียนรู้ นักเรียนสามารถอาศัยความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ และความถนัด เน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ ใช้หลากหลายวิธีสอน หลากหลายแหล่งความรู้ และมีความหลากหลายในการวัดและประเมินผล ดังแสดงได้ในตารางที่ 10 ซึ่งสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นมาจากประสบการณ์ทำงาน ความต้องการพัฒนานักเรียนของครูเอง และการได้รับคำแนะนำและเห็นตัวอย่างการปฏิบัติงานของครูชาติรี

“เจอครูชาติรี พี่ส่งงานให้ดู คือ ถ้าเด็กทำไม่ดีพี่ก็จะไม่ให้มันผ่าน และพี่ก็จะทำเอง อาจารย์เขาก็ถูกใส่งานของพี่ พี่ก็โมโหมากเลย เพราะงานพี่เบอร์หนึ่งแล้วนะ เด็กเก่งที่สุดในโรงเรียนเลย แล้วอาจารย์จะมาถูกใส่งานของหนูได้ยังไง เขาก็ถามพี่ว่า ใครตีกรอบ ก็หนูนะสิ เด็กมันดีไม่ตรงหรอก แล้วใครเขียนลายมือ หนูนะสิ เด็กมันเขียนไม่สวย เขาก็บอกว่านั่นแหละ ถูกตรงนั่นแหละ ถูกตรงที่เด็กมันไม่มีปัญญาทำอะไร ครูมันทำ

แทนที่นั่น พี่ก็โมโห ก็บอกเขาว่า หนูไม่เชื่อหรอกว่าถ้าเปิดโอกาสให้เด็กทำ เด็กมันจะทำได้ เด็กอะไรมันจะไม่เก่งกว่าครู แล้วเขาก็ย้อนถามพี่กลับว่า แล้วเธอเคยเปิดโอกาสให้เด็กทำหรือยัง พี่ก็บอกว่ายัง”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 27 ก.พ. 45)

3. กระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนทำให้ครูปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นกัลยาณมิตรเพื่อช่วยเหลือศิษย์ โดยอาศัยการศึกษาวิจัยรายกรณี ซึ่งต้องใช้ความใกล้ชิด ดูแลเอาใจใส่นักเรียนทุกคนอย่างทั่วถึง ครูต้องเป็นผู้ร่วมเรียนรู้กับลูกศิษย์ เผื่อสังเกตพฤติกรรมและเจตบันที่กันอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การทำวิจัยในชั้นเรียน จะทำให้ครูสามารถมองเห็นปัญหาและศักยภาพที่แท้จริงภายในตัวนักเรียน จึงทำให้ครูสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนา นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและด้วยความเป็นกัลยาณมิตร ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมด้านความเป็นกัลยาณมิตรกับนักเรียน คือ ครูมีความต้องการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน สามารถสร้างผลงานที่แสดงถึงศักยภาพที่แท้จริงของนักเรียนออกมาได้

4. ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการคิดของครูให้มีการคิดอย่างเป็นเหตุ-ผล และมีการทำงานอย่างเป็นระบบ โดยใช้การเขียนรายงานการวิจัย ซึ่งเป็นการบันทึกผลการปฏิบัติงานของครูอย่างเป็นระบบ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการเรียนการสอนและคุณภาพการศึกษา ช่วยให้เกิดการจัดระบบความคิดของครู เมื่อครูมีความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องแล้ว ผลประโยชน์ที่ครูจะได้รับ คือ ครูสามารถนำข้อค้นพบ สารต่างๆ มาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีระบบมากยิ่งขึ้น

“ถ้าถามว่าทำไมพี่ลุกขึ้นมาทำวิจัย พี่ก็ทำตั้งนานแล้วนะ แต่พี่ไม่ได้เขียน เพราะว่าเด็กที่อยู่กับเราพี่จะแก้ปัญหาให้เขาเสมอ ถ้าหากว่าเราทำได้...เมื่อก่อนนี่ก็ แต่ไม่ได้เขียน และวิธีการที่เราทำเนี่ย มันก็ไม่ค่อยจะเป็นระบบเท่าไร เพราะว่ามันเกิดจากการที่แบบลองผิดลองถูกพูดง่าย ๆ ว่าอยากทำก็ทำอะไรอย่างนี้ มันจะไม่เป็นระบบ มันจะไม่เป็นวิธีการ เพราะฉะนั้นผลที่เกิดขึ้นเนี่ย มันก็จะไม่ชัดเจน แต่พอเราลุกขึ้นมาทำ มันเขียนแล้วมันเห็นผลชัดเจน”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 27 ก.พ. 45)

ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมาเขียนรายงานการวิจัย เนื่องจากการได้เห็นตัวอย่างของเพื่อนครูที่ทำการเผยแพร่ผลงานวิจัย และการได้รับกำลังใจจากการสะท้อนผลงานวิจัยของเพื่อนครู

“จริงๆ วิจัยในชั้นเรียน อารีทำมานานแล้ว และประสบความสำเร็จด้วยโดยเฉพาะวิจัยรายบุคคล แต่ อารีไม่รู้ และก็ไม่ได้เรียบเรียงเป็นขั้นตอน คือเขาใฝ่ใจที่จะพัฒนาเรื่องนี้ เขาก็ทำเรื่องนี้ไป ในขณะที่เขาก็ทำเรื่องอื่นด้วย จนกระทั่งว่าพี่เองก็ไม่ว่าทำวิจัยในชั้นเรียน แต่พี่นำเสนอตรงนี้ออกมาก่อน พอนำเสนอปีนี้ศรีอัมพรเขาชอบใจเลย ว่าพี่เนี่ยเยี่ยมมากเลย เขาก็หันกลับมามองตัวเขา ซึ่งพอหันกลับมามองปีนี้เนี่ย คือสิ่งที่เขาทำตั้งนานแล้ว แต่เขาไม่ได้เรียบเรียงและนำเสนอโดยส่วนรวม เพราะฉะนั้นตรงนี้พี่ถึงยอมรับว่า เขาเป็นคนยอมรับนะ ยอมรับที่จะดูงานของคนอื่น แล้วมาปรับปรุง”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

“เมื่อก่อนนี้แก้ ไม่ได้เขียน และวิธีการที่เราทำเนี่ย มันก็ไม่ค่อยเป็นระบบเท่าไร เพราะว่ามันเกิดจากการที่แบบลองผิดลองถูก พุดง่ายๆว่าอยากทำก็ทำอะไรอย่างนี้ มันจะไม่เป็นระบบ มันจะไม่เป็นวิธีการ เพราะฉะนั้นผลที่เกิดขึ้นเนี่ย มันก็จะไม่ชัดเจน แต่พอเรารู้ขึ้นมาทำ มันเขียนแล้วมันเห็นผลชัด”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 25 ก.พ. 45)

5. ครูเกิดการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา และใฝ่หาความรู้เพิ่มเติม เนื่องจากครูอารีเป็นครูต้นแบบที่ได้รับรองคุณภาพว่ามีความสามารถในการพัฒนาผู้เรียน โดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้แก่ครูทั่วประเทศ จึงเป็นเหตุให้ครูอารีไม่อาจหยุดพัฒนาตนเองได้ เพราะต้องเป็นแบบอย่างให้แก่ครูทั่วไป

“พี่มีความรู้สึกว่าคุณจะยอมรับกันที่มีผลงานมากกว่า พี่เป็นครูต้นแบบที่ภูมิใจมาก แต่ว่าคนที่มาฟังเราเป็นวิทยากรเขาก็ว่าถ้าเก่งจริง แน่จริงทำไมไม่ได้อาจารย์ 3 ละ คือมันมองตรงนั้นว่ามันเก่งจะตายทำไมไม่ได้อาจารย์ 3 ตรงนี้ก็เลยรู้สึกว่าคุณจะทำ มันจะได้ไหม ไอ้ที่ผ่านมาก็เราไม่มีเวลาทำ แล้วถ้าเราจะทำดูซิ มันจะได้ไหม ซึ่งตอนนี้ก็ดูอยู่เหมือนกันว่าวิธีสอนบ้างอย่างอย่างเราเนี่ยซึ่งเราสอนไม่เหมือนใคร ก็คงต้องรอดูกันต่อไป แต่ถ้าถามก็คือเราไม่ยอมให้คนมองความเป็นครูดีว่าได้แต่ดีแต่ไม่มีปัญญาที่จะสร้างอะไรให้กับตัวเอง พี่ก็ลองๆทำมันดู เพราะถ้าพี่เร่งรัดพี่ก็บอกแล้วว่ามันต้องเสร็จตั้งแต่ปี 38 นี้ละอะ 45 พี่ก็ทำไปจนแหละทดลองมาไม่รู้กี่รอบแล้ว ก็เออมันก็ได้ผล ที่เธอถามว่าคิดว่ามีชัย พี่ก็ว่ามันดีแล้วแหละ ถ้ามันจะไม่ดีก็คือไม่ดีที่ตัวพี่นั่นแหละที่ไม่ค่อยจะมีเวลาทุ่มเทให้กับการสอนอย่างเต็มที่อย่างที่ใจต้องการ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)

“ถ้าเขาศรัทธาเรา เขาเห็นตัวอย่างที่เราทำ มันอาจจะช่วยจุดประกายให้ครูหลายๆคนเขาไปลองทำดูบ้าง... มันจะเป็นตัวบ่งบอกคุณภาพครูมืออาชีพอย่างหนึ่ง พี่ก็พยายามอธิบาย เนี่ยนะ ใครทำวิจัยนะ เป็นครูมืออาชีพ เขาก็อยากเป็นกัน”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 25 ก.พ. 45)

5.1.3 กรณีศึกษาที่ 3 ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน A สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 เป็นผู้ที่มีความสนใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน

ตอนที่ 1 ภูมิหลัง

ครูกรุณา (นามสมมุติ) เป็นชาวจังหวัดอุตรดิตถ์ตั้งแต่กำเนิด มีพี่น้อง 3 คน เป็นลูกคนที่ 2 ครูกรุณาเติบโตมาในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี พ่อประกอบอาชีพรับราชการตำรวจ ส่วนแม่ประกอบอาชีพรับราชการครู

ในด้านการศึกษา ครูกรุณาเข้ารับการศึกษาครั้งแรกในระดับอนุบาลที่โรงเรียนประจำอำเภอ จนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จึงย้ายไปศึกษาต่อที่โรงเรียนในต่างอำเภอ ซึ่งการเรียนของครูกรุณาในช่วงนี้จะได้รับการดูแลเป็นพิเศษจากแม่ซึ่งเป็นครูสอนอยู่ในโรงเรียนนั้นด้วย

ส่วนการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ครูกรุณาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่โรงเรียนสตรีประจำจังหวัด โดยการเรียนรู้ในช่วงนี้ครูกรุณาต้องย้ายโรงเรียนบ่อย เนื่องจากอยู่ใกล้บ้าน การเดินทางไม่สะดวก จึงทำให้การเรียนรู้ของครูกรุณาเป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่อง

“หลังจากนั้นพอมายู่ ม.1 ก็มาเรียนอยู่ที่โรงเรียนจิระศาสตร์ได้ปีหนึ่ง พอดีคุณแม่เห็นว่าไปไกล เพราะตอนนั้นบ้านอยู่ที่หัวรอ ตอนนั้นคุณแม่แต่งงานแล้วก็เลยแยกมาอยู่ที่บ้านหัวรอ ต้องจ้างรถสามล้อไปเรียน คุณแม่เป็นห่วงเพราะว่าคนเดียวอะนะ ต้องไปลงรถแถวๆสวนพุทราอะไรแบบนี้ ก็เลยย้ายมาเข้าโรงเรียนจอมฯตอนม.2”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3, 29 ม.ค. 45)

“ช่วงเรียนมัธยมต้องย้ายโรงเรียนบ่อย เพราะเรียนไกลบ้าน การเรียนช่วงนั้นก็ไม่ใช่ค่อยดี ซึ่งตอนนั้นการเดินทางมันไม่สะดวกเหมือนสมัยนี้ ใครจะไปไหนก็ต้องจ้างสามล้อหรือถ้าใกล้ๆก็เดินไป”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3, 21 ธ.ค. 44)

เมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้ว ครูกรุณาจึงไปสอบเข้าเรียนที่วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา ในสาขาสังคมศึกษา เป็นเวลา 2 ปี

จุดเริ่มต้นของการเป็นครู

ครอบครัวของครูกรุณาเป็นครอบครัวแบบไทยสมัยโบราณ ที่มีค่านิยมให้ลูกหลานรับราชการ โดยผู้ชายจะส่งเสริมให้รับราชการทหาร ส่วนผู้หญิงต้องรับราชการครู ดังนั้นครูกรุณาจึงได้รับการปลูกฝังความเป็นครูมาตั้งแต่เด็ก

“คุณตาเนียเป็นศึกษาจังหวัดเก่า คุณตาก็จะให้ลูกทุกคนที่เป็นพวกคุณแม่ คุณน้า คุณป้า ถ้าเป็นผู้หญิงก็เป็นครู เป็นครูหมดเลย แล้วคุณตาท่านเป็นท่านขุนสมัยเก่า ก็จะมีภรรยาหลายคน มีลูกเยอะ ลูกทุกคนเป็นครูหมด และส่วนผู้ชายก็เป็นทหารหมด เมื่อคุณแม่เป็นครู ลูกผู้หญิงของคุณแม่ซึ่งก็คือ ครูกับพี่สาว ก็ต้องเป็นครูด้วย ส่วนลูกชาย พอดีคุณพ่อเป็นตำรวจ ก็เป็นตำรวจ เพราะฉะนั้นจะผูกพันทางด้านอาชีพครูมาตั้งแต่สมัยดั้งเดิม”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 29 ม.ค. 45)

แม้ว่าจะได้รับการปลูกฝังให้เป็นครู แต่ด้วยความที่ครูกรุณาไม่ฝืนที่อยากจะเป็นพยาบาลจึงได้ไปสอบเข้าเรียนพยาบาลของกองทัพอากาศ เมื่อสอบเข้าเรียนไม่ผ่าน ครูกรุณาจึงถูกแม่ขอร้องให้ไปเรียนครู

“ตอนนั้นมีความรู้สึกอึดอัดมากที่สุดเลย คือตอนนั้นอยากจะเรียนมากเลยนาฏศิลป์ ขอบ และยังอยากจะเรียนพยาบาลด้วย ตอนนั้นชอบเครื่องแบบทหารอากาศ แต่พอดีเป็นคนขอมมาก ไปสมัครวัดส่วนสูงได้ แต่น้ำหนักไม่ถึง ตอนนั้นเสียใจมาก แล้วคุณแม่ก็เลยบอกว่ามาเรียนครูเถอะ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 29 ม.ค. 45)

ครูกรุณาบรรจุเข้ารับราชการครูครั้งแรกที่โรงเรียนเล็กๆแห่งหนึ่งในอำเภอภาษีจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นโรงเรียนที่ค่อนข้างทุรกันดาร เดินทางเข้าไปลำบาก ครูทุกคนต่างให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้ครูกรุณามีความผูกพันกับเพื่อนครู และมีความสุขในการทำงาน จึงทำให้ครูกรุณาเริ่มมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู

“ถ้าเปรียบเทียบกับคณะ อยู่ตรงจุดนั้นดีที่สุดเลย เป็นโรงเรียนที่บ้านนอก อยู่กลางทุ่ง แล้วตอนนั้นมีครูอยู่แค่ 7 คน...ครูหอมที่เป็นครูใหญ่ บ้านแกจะอยู่ที่ตลาด โรงเรียนจะอยู่กลางทุ่ง เรียกได้ว่าออกจากสถานีรถไฟไปจะเป็นทุ่งเลย เข้าๆครูหอมจะมารอแล้ว ตอนนั้นจะมีครูสาวอายุ 3 คน ครูหอมแกจะรอที่สถานีรถไฟเพื่อไปด้วยกันทุกเช้า ตอนเย็นแกก็มาส่ง เพราะแกห่วงไง...ถ้าวันไหนแกไม่มาเราต้องไปหาแกที่บ้าน แล้วก็นั่งรอกัน ไปพร้อมกัน พอตกกลางวันข้าวก็กินไม่ต้องซื้อ หลวงพ่อที่วัดจะเอาข้าวใส่กะละมังมาให้กิน ร้านก๋วยเตี๋ยวก็มี นั่งทานข้าวกันกลางทุ่งเลย มีความผูกพันมาก”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 29 ม.ค. 45)

“มีความผูกพันในอาชีพของครูด้วย เพราะเราเริ่มต้นในจุดที่ดีด้วย สำคัญนะ สำคัญมาก แต่ถ้าเราไปบรรจุที่อื่น ที่อยู่ไกล สิ่งแวดล้อมไม่ดีนี่ก็แย่”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 29 ม.ค. 45)

หลังจากนั้น ครูกรุณาต้องการที่จะย้ายมาเป็นครูที่โรงเรียนในอำเภอเมือง เนื่องจากสามีของครูกรุณาต้องไปทำงานที่กรุงเทพฯ แต่ไม่สามารถย้ายมาได้ในขณะนั้น จึงได้ไปเป็นครูอยู่ที่โรงเรียนนครหลวง จนกระทั่งเมื่อครูกรุณามีอายุราชการมากขึ้น ประกอบกับมีโรคประจำตัวและมีลูกเล็กๆอีก 2 คนที่ต้องเข้าโรงเรียน ครูกรุณาจึงได้ขอย้ายมาเป็นครูที่โรงเรียนในอำเภอเมือง และได้เป็นครูอยู่ที่โรงเรียน A จนถึงปัจจุบัน

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่สนับสนุน และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน

ปัจจัยที่สนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน

1. ปัจจัยภายใน

1.1 ความต้องการที่จะช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียน ทั้งในเรื่องของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและด้านการปรับพฤติกรรม โดยเน้นการให้ความรัก ความอบอุ่น ความคุ้นเคย สนับสนุนกับเด็ก

“เป็นคนที่มีความรู้สึกอยู่แล้วว่าเด็กเขาคือลูกเรา อย่างที่เคยบอกผู้ปกครองของเด็กว่า กลางวันนี่ตั้งแต่เข้าชั้นเรียนก็คือลูก ยังบอกพวกเขาเลยว่าแต่พอตอนเย็นทางฝ่ายพ่อแม่ต้องรับไปนะ ยังบอกพวกเขาเลยว่า เธอมาอยู่กับครูเนีย ครูก็คือ พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย เรานะ และในห้องเรียนก็คือบ้านของเราเพราะฉะนั้นเวลาหนูอยู่ หนูต้องการให้บ้านรักใหม่ ให้บ้านสะอาดใหม่...ในจุดนี้คือจะเน้นให้เขาได้ถือว่ามีนี่คือครอบครัว มาอยู่ด้วยกัน คือมาอยู่กับแบบครอบครัว คือให้เขามีการรักเรียนบ้าง ไม่ใช่เขามาถึง กลัวครู ครูนี่จ้องจะตี ครูนี่จ้องจะดู ไม่ใช่อย่างนั้น คือมาถึงให้เขารู้สึกอยากจะมาโรงเรียน”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3, 29 ม.ค. 45)

“ครูเขาจะดูเวลาที่เราไม่ทำงาน หรือไปจู้จี้จ้านกับเขา ครูเขาจะสอนให้เรามาโรงเรียน ถ้าไม่มาโรงเรียนก็จะเป็นคนโง่”

(สัมภาษณ์นักเรียนของกรณีศึกษาที่ 3, 30 ม.ค. 45)

“เขาก็คงอยากจะพัฒนาเด็กแหละนะ ในเรื่องของการเรียน เพราะเด็กที่นี้เป็นเด็กอ่อนและสอนยาก มีพฤติกรรมที่ไม่ค่อยดี ครูกรุณาเขาก็จะคอยสอน คอยดูแล บางทีก็เห็นมีขนมมีอะไรมาฝากเด็กเป็นประจำ”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 3, 30 ม.ค. 45)

“กรณีการ เขาจะเป็นเด็กพูดไม่ชัด ลิ่นเขาสั้นๆ อย่างเพื่อนเขาพูดชัดทำยังไงให้กรณีการเขาพูดชัดก็เลยฝึกเขา พูดคุยกับเขาทางอ้อม ก็เรียกว่าดีขึ้นแต่ไม่ถึงกับดีขึ้นถึง 100% แต่ทำให้เขารู้สึกว่าดีขึ้น แต่คงไม่ได้ 100% เพราะเป็นการฝึกธรรมชาติของเขา เพราะอย่างนั้นเราจะเห็นเด็กคนนั้นคนนี้เป็นอย่างนี้ นั่นแหละคือจุดที่เราเริ่มสนใจ ว่าเด็กคนนี้นะเราน่าจะต้องทำการวิจัย”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3, 29 ม.ค. 45)

1.2 เนื่องจากครูกรุณาเป็นคนที่ชอบอ่านหนังสือ ชอบพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนครู และได้เข้ารับการอบรมบ้างเป็นบางครั้ง จึงทำให้ครูกรุณาได้รู้จักคำว่า “วิจัยในชั้นเรียน” ดังนั้น ครูกรุณาจึงอยากศึกษาค้นคว้าว่า วิจัยในชั้นเรียนจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนและการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างไร

“เพิ่งจะเริ่มศึกษาทำจริงจัง จากสถานศึกษาที่ จากการทำหนังสือ แต่การที่เราอ่านหนังสือบางครั้งก็ทำให้เรางงเหมือนกันนะ และที่นี้ก็ได้จากการที่เราฟังเพื่อนครูที่เขาไปอบรม และบางครั้งเราก็ไปอบรมเองอย่างนี้ก็ทำให้เราเข้าใจยิ่งขึ้น แต่ใหม่ๆก็ทำหึ่งเหมือนกัน ไม่รู้จะทำยังไงวิจัยในชั้นเรียน มันทำหึ่งมีความรู้สึกทำไมเราต้องทำด้วย ในเมื่อจุดนี้เราทำอยู่แล้ว แต่พอเราฟังรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง คือมันจำเป็น มันเป็นจุดจำเป็นที่เราจำเป็นจะต้องทำ เพราะว่ามันละเอียด เป็นระบบ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3, 29 ม.ค. 45)

“ครูกรุณาเขาจะเป็นคนที่ว่ามีใครแนะนำอะไรก็จะนำไปปฏิบัติ ไปทดลองปฏิบัติ คือ เขาจะลองทำ”

(สัมภาษณ์ผู้บริหาร, 28 ม.ค. 45)

1.3 มีทัศนคติที่ดีต่อการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งครูกรุณามองว่า การวิจัยในชั้นเรียน นอกจากจะช่วยแก้ปัญหา พัฒนานักเรียนแล้ว ยังช่วยให้เกิดการพัฒนาแก่ตัวครูอีกด้วย

“อันนี้สำคัญเลย จุดนี้สำคัญเลย พัฒนาในตัวเด็กและตัวเราด้วยนะ เพราะว่าเด็กสมัยนี้ อย่างสังเกต ถ้าคนในกรุงเทพฯ เราจะพูดกันง่ายๆคือ โทรทัศน์นี่คือคนที่เลี้ยงลูก ใช่ไหม? พ่อแม่ไปทำงาน ลูกก็อยู่ที่บ้าน นั่นแหละ โทรทัศน์นี่คือพ่อแม่ เด็กก็จะอยู่กับโทรทัศน์ตลอดเวลาเลย จะไม่ไปไหน ก็เหมือนหยั่งกับเด็กที่นี้เขาจะได้อะไรแปลกๆใหม่ๆจากโทรทัศน์ บางทีมีคำพูดมาแปลกๆใหม่ๆ เราก็ต้องรู้ด้วยนะ อย่างเช่น สมัยปัจจุบันมีคำผวน คำอะไรเข้ามา เราก็ต้องไปกับเขาด้วย ต้องทันสมัยกับเขาด้วย”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3, 29 ม.ค. 45)

“เกิดการพัฒนา แทนที่จะอยู่แบบเรื่อยเฉื่อยๆ แบบครูสมัยก่อน จะมีหน้าที่ตรวจงานเด็ก เอาเธอคัด ลี เธอเขียน แต่ตอนนี้มีวิจัยเราจะต้องทำงานจุดนี้ให้มันเสร็จๆไป เป็น step ไป มันก็มีความรู้สึกสนุก คือ เรามี งานของเราอยู่ตลอดเวลา สม่่าเสมอ และพอดีเป็นคนที่ว่า เป็นคนอยู่ไม่สุขด้วย และชอบอ่านหนังสือด้วย”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3, 29 ม.ค. 45)

2. ปัจจัยภายนอก

ผู้บริหารมีนโยบายในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน โดยตั้งชื่อโครงการ ว่า “ตั้งคณะกรรมการห้องเรียนให้ผู้ปกครองมาช่วยจัดการเรียนรู้ใน-นอกห้องเรียน” และมอบหมายให้ห้องเรียน ที่ครูกรุณาเป็นครูประจำชั้น เป็นห้องที่ดำเนินโครงการนำร่อง ครูกรุณาจะต้องทำการสำรวจอาชีพของ ผู้ปกครองนักเรียนทุกคน แล้วจะการประชุมผู้ปกครองเพื่อร่วมพูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เกี่ยวกับข้อมูลของนักเรียนแต่ละคน ทำให้ครูได้มีโอกาส และแนวทางการจัดการเรียนการสอน ซึ่งโครงการนั้น แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารต้องการสนับสนุนให้ครูกรุณาได้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคล อันเป็น จุดเริ่มต้นของการทำวิจัยในชั้นเรียน

“ตอนนี้พี่ก็ทำอยู่เรื่องหนึ่งนะ เดียววันที่ 8 นี้ประชุมผู้ปกครอง ผอ. ให้โครงการมาเกี่ยวกับเรื่องพบปะ ผู้ปกครองที่ห้องเขาให้เป็นแกนนำของโรงเรียนที่นี่”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3, 29 ม.ค. 45)

“พบเพื่อที่เราจะได้รู้ว่าผู้ปกครองเขามีความต้องการอะไรเกี่ยวกับเรื่องการเรียนการสอน ในจุดนี้ สำคัญว่าที่เราสอนลูกเขาไป เขาเป็นยังไงบ้าง เขาจะมีข้อเสนอแนะอะไรไหม และมีอีกจุดหนึ่งก็คือ อยากรู้ว่าเขา ช่วยเราสอน ถ้าเขาว่า”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3, 30 ม.ค. 45)

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูกรุณา เกิดจากปัจจัยภายในตัวครูเอง คือ ครูยังไม่พร้อมที่จะทำวิจัยในชั้นเรียน และขาดความสามารถในการเขียน

“เราไม่เข้าใจว่าเราเริ่มต้นยังไงดี เขียนยังไงดี คำว่าวิจัยรู้สึกว่ามันโอ้โฮ วิจัยมันเป็นเรื่องวิชาการนะ วิชาการมากมาย”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3, 29 ม.ค. 45)

“ถ้าพูดถึงจะให้แบบเป็นกิจจะลักษณะอะไรนี่จะเป็นไปตามธรรมชาติ คือ ตอนนี่ครูต้องพัฒนา เรายัง พัฒนา แต่ไม่ใช่ว่าพัฒนาตามเบาะเลย จะไม่แบบว่าเขาให้ทำผลงานเราก็อ้อ คือ ยื้อไปกับเขาแบบนี้จะไม่ทำ เรา ต้องดูตัวเองก่อนว่าเราพร้อมมั๊ย”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3, 21 ธ.ค. 45)

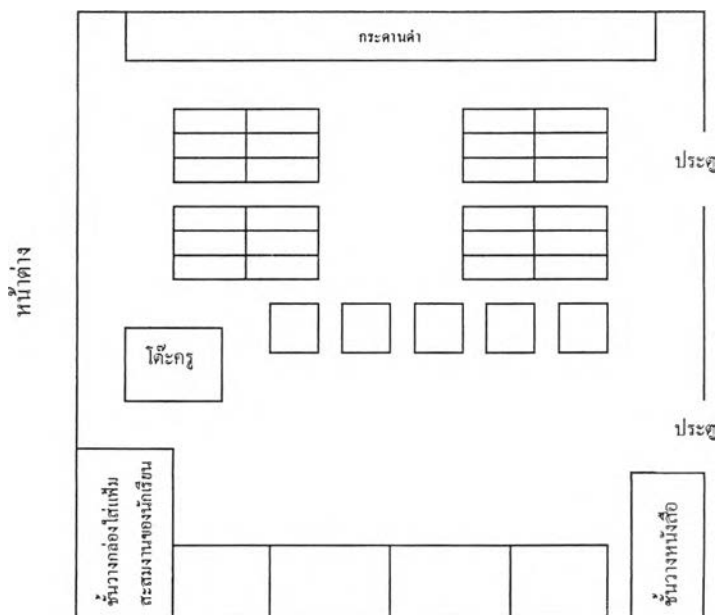
ตอนที่ 3 สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอน

การจัดชั้นเรียน

ครูครูณาเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 มีนักเรียนในความดูแลจำนวน 30 คน โดยรับผิดชอบงานสอนทุกวิชา เป็นจำนวน 18 คาบ/สัปดาห์ และมีภาระงานอื่นของโรงเรียน คือ งานสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ลักษณะการจัดชั้นเรียน นักเรียนนั่งเดี่ยวประจำโต๊ะของตนเอง แต่จะจัดโต๊ะหันหน้าเข้าหากันเป็นกลุ่มๆละ 6 คน เพื่อให้เกิดความสะดวกในการทำงานกลุ่ม และนักเรียนสามารถช่วยเหลือกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันได้ในขณะที่ครูสอน โดยในแต่ละกลุ่มครูครูณาจะจัดให้มีทั้งเด็กเก่ง เด็กปานกลาง และเด็กอ่อน นั่งอยู่ในกลุ่มเดียวกัน โต๊ะครูจะอยู่ด้านหลังของโต๊ะนักเรียน ตั้งหันหน้าออกนอกห้อง นักเรียนสามารถลุกเดินมาปรึกษาครูได้สะดวก ด้านหลังห้องจะมีโต๊ะญี่ปุ่นวางเรียงกันอยู่ 4 ตัว เพื่อให้นักเรียนสามารถมานั่งทำงานหรืออ่านหนังสือหลังห้องได้ ส่วนมุมห้องด้านหลังจะเป็นชั้นวางหนังสือแบบเรียน หนังสืออ่านเพิ่มเติม และหนังสือการ์ตูน ที่นักเรียนสามารถหยิบมาอ่านได้เมื่อมีเวลาว่าง ส่วนอีกมุมหนึ่งเป็นที่วางกล่องใส่เพิ่มสะสมงานของนักเรียน

ผนังรอบๆห้องจะถูกตกแต่งด้วยโปสเตอร์สำเร็จรูปที่ให้ความรู้เกี่ยวกับวิชาต่างๆ เช่น ภาษาไทยเรื่องคำควบกล้า สูตรคูณคณิตศาสตร์ ความรู้เรื่องผักผลไม้ และการเขียนเดือนและวันเป็นภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ยังมีแผ่นป้ายข้อตกลงในการใช้ห้องเรียนติดไว้บนผนังด้านข้างของห้อง เพื่อเตือนให้นักเรียนเคารพในกติกาของห้องเรียนที่ครูและนักเรียนตั้งเป็นข้อตกลงร่วมกัน ซึ่งเมื่อใดที่นักเรียนทำผิดกติกา ครูวาสนาจะชี้ไปที่แผ่นป้าย แล้วให้นักเรียนอ่าน

ตอนเช้านักเรียนทุกคนจะต้องช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียนก่อนจะเริ่มเรียนวิชาของวัน และก่อนจะกลับบ้านทุกคนก็ต้องสำรวจความสะอาดภายในห้องเรียนอีกครั้งหนึ่ง

แผนภาพที่ 12 การจัดชั้นเรียนของกรณีศึกษาที่ 3

การเตรียมการสอน

ในช่วงแรกของการสอนหนังสือ ครูกรุณาจะเตรียมการสอนด้วยการทำแผนการสอน แต่เมื่อได้ทำการสอนนักเรียนไปสักระยะหนึ่งครูกรุณา พบว่า ไม่สามารถดำเนินการสอนตามแผนการสอนได้ เนื่องจากความไม่พร้อมของนักเรียน ดังนั้นในปัจจุบันนี้วิธีเตรียมการสอนของครูกรุณา จึงเป็นการเตรียมหาอุปกรณ์ในการเรียน เอกสารประกอบการสอนให้แก่นักเรียน โดยการเตรียมการสอนแต่ละครั้งครูกรุณาจะใช้เวลาที่บ้านในช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ เพื่อกำหนดกิจกรรมการสอน และเตรียมเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละวิชา บางครั้งครูกรุณาจะใช้เวลาในช่วงวันหยุด หรือช่วงปิดเทอมในการเดินเลือกซื้อหาหนังสือที่มีเนื้อหาน่าสนใจ และเหมาะสมกับสภาพนักเรียนและนำมาสอนนักเรียน

“เตรียมการสอนเราก็จะดูเนื้อหา แต่ส่วนมากจะไม่ดูบทเรียน เป็นคนที่ไม่ชอบตามหนังสือเรียน เป็นคนชอบหนังสือประเภทเสริม จะมีหนังสือเสริมพวกนี้ จะไม่ตามที่เขาแจก หนังสือเสริมนี้เราต้องนำมาประกอบอย่างภาษาไทยวันนี้ แทนที่เราจะเอาตามในบทเรียน เราก็เอาหนังสือเสริมมาสอนเด็ก ซึ่งมันก็เหมือนกันแหละ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3, 29 ม.ค. 45)

“แผนการสอนนี้ ถ้าจะพูดกันจริงๆนะ คือเหมือนกับเราโกหกตัวเองนะ คือเขียนแล้วเราไม่ได้แบบนั้น แต่ก็ทำ เขียนแผนการสอน ทำเป็นวิชา ปี่ละวิชา คือถ้าพูดกันตรงๆก็คือทำตาม อย่างเช่น ผอ. บอกว่านี่ครูจะต้องทำแผนการสอนนะ แต่เวลาสอนไม่ได้สอนตามแผนเราสอนตามเนื้อหาที่เราเตรียมแล้วก็เด็กพร้อมอย่างเมื่อวานนี้เรื่องเลขเกี่ยวกับเรื่องอาหาร ถ้าเราสอนตามแผน มันก็จะเป็นไปตามแบบนั้น เราก็จะสอนตามแบบของเราให้เขาเข้าใจ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3, 29 ม.ค. 45)

“เตรียมพวกเอกสาร อุปกรณ์ต่างๆ แต่ส่วนมากจะเป็นคนง่ายๆนะ จะไม่เตรียมประเภทประดิษฐ์ประดิษฐ์อะไร เป็นคนง่ายๆ แบบธรรมชาติอะไรอย่างนั้น”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3, 29 ม.ค. 45)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของครูกรุณา สามารถแบ่งได้ดังนี้

1. ครูเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ โดยครูกรุณาจะสอนทุกรายวิชา สำหรับห้องที่เป็นครูประจำชั้น ซึ่งครูกรุณาจะสอนแยกเป็นรายวิชา เช่น ช่วงเช้าสอนวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และช่วงบ่ายสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในการสอนแต่ละครั้งครูจะพยายามให้นักเรียนทำกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียน และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ เช่น จากการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ครูจะให้นักเรียนออกไปเขียนคำบนกระดานตามที่ครูบอก จากนั้นครูสรุปความรู้ให้นักเรียนฟัง แล้วอ่านเรื่องให้นักเรียนฟังเพื่อให้นักเรียนจดลงในสมุด แล้วตอบคำถามจากเรื่องที่ได้อ่าน เมื่อดำเนินกิจกรรมเรียบร้อยแล้ว ครูจะให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้เรียนเป็นแผนผังความคิด

“จัดแบบผสมผสานทั้งเก่าทั้งใหม่เข้าด้วยกัน เพราะว่าจะเอาแบบใหม่เลยนี่คิดว่าจะไม่ไหวที่เด็กๆจะรับได้ และก็สำหรับตัวเองก็คงจะพัฒนาไม่ทัน ก็เลยใช้ทั้งเก่าและใหม่”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3, 29 ม.ค. 45)

“เก่าก็จะเน้นอย่าง อ่านออก เขียนได้ เน้นการอ่านการเขียนสำคัญที่สุด เพราะว่าถ้าเด็กอ่านไม่ออกอย่างอื่นก็ทำไม่ได้ แล้วส่วนมากจะสอนแบบสกดคำเก่าๆ อย่างที่เคยเรียนมาแบบนี้ แล้วเด็กจะจำได้คล่องอย่าง อะ อา อี อี ตอนอ่านจะเน้นจุดนี้ด้วย”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3, 29 ม.ค. 45)

“ส่วนมากจะเป็นภาษาไทยที่บอกจุด วิชาอื่นก็เรียนในหนังสือ แล้วก็ให้ทำเป็นภาพแผนผังขยายออกมาอ่านเข้าใจง่ายดี ได้วาดรูป ได้คิดด้วย”

(สัมภาษณ์นักเรียนของกรณีศึกษาที่ 3, 30 ม.ค. 45)

2. การสอนโดยโครงงาน ครูจะให้นักเรียนเลือกหัวข้อเรื่องที่นักเรียนสนใจจะทำโครงงาน โดยให้เริ่มจากการทำโครงงานง่ายๆ ที่มีเนื้อหาอยู่ในหนังสือเรียนก่อน เพื่อมีให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่า การทำโครงงานไม่ใช่เรื่องยาก

“บางครั้งมีการให้ทำโครงงานบ้าง แต่เป็นโครงงานเล็กๆ ไม่ใช่โครงงานเหมือนคนอื่นเขา ที่จะต้องออกไปนอกสถานที่ หรืออะไรแบบนั้น เพราะว่าเด็กของเรายังไม่คุ้นเคยกับการให้ศึกษาค้นคว้าเอา ก็เลยเป็นโครงงานที่มีเนื้อหาจากสิ่งที่เราสอน แต่เด็กเขาจะเลือกเรื่องกันเอาว่าอยากทำเรื่องอะไร ก็ให้คำปรึกษาบ้าง เพราะให้เขาศึกษาเอาหมดก็เป็นไปไม่ได้”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3, 18 ธ.ค. 44)

3. การสอนโดยใช้สิ่งแวดล้อมเป็นสื่อ ภายในบริเวณโรงเรียน B จะมีพื้นที่เป็นเรือนเพาะชำอยู่ ซึ่งครูกรุณาเป็นผู้ดูแลต้นไม้ต่างๆ จึงได้นำนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลเรือนเพาะชำ และจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในลักษณะบูรณาการให้แก่กันนักเรียน ซึ่งจากการสังเกตพบว่านักเรียนส่วนใหญ่จะชอบการเรียน

แบบนี้เป็นพิเศษเพราะได้ความรู้จากการเล่น และการดูแลต้นไม้ ซึ่งครูจะแบ่งส่วนของเรือนเพาะชำให้นักเรียน แต่ละกลุ่มเป็นผู้ดูแล

“เป็นคนที่ชอบต้นไม้ ชอบทำนู่นทำนี่กับต้นไม้ แล้วก็เลยอยากปลูกฝังให้เด็กเขารักต้นไม้ด้วย ที่นี้โรงเรียนเนี่ยมีเรือนเพาะชำอยู่ ก็เลยพาเด็กลงไปเรียนที่นั่นบ้างเป็นบางครั้ง ก็จะสอนที่นั่นเลย อย่างเช่น เรียนคณิตศาสตร์ ก็ให้เรารู้จักการนับจำนวนต้นกล้าที่เราให้เขาปลูก สบข. ก็สอนให้รู้จักการดูแลต้นไม้ การเจริญเติบโต การสร้างอาหารของต้นไม้ รดน้ำ ใส่ปุ๋ย อะไรแบบนี้ สังเกตดูเด็กเขาก็ชอบนะ ก็เลยทำมาตลอด”
(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3, 18 ธ.ค. 44)

“ครูเขาจะสอนให้ทำเลข เกษตร ภาษาไทย สบข. อังกฤษ กพอ. บางครั้งก็ทำงานเป็นกลุ่ม ครูเขาจะพาไปปลูกผัก บางทีก็ไปเอาต้นไม้ที่วัด”

(สัมภาษณ์นักเรียนของกรณีศึกษาที่ 3, 30 ม.ค. 45)

“ครูกรุณา จะจัดการเรียนการสอนดี จะทดลองชำต้นไม้ ปลูกต้นไม้ ดูความเจริญเติบโตของต้นไม้”

(สัมภาษณ์ผู้บริหาร, 29 ม.ค. 45)

ตัวอย่างผลงานนักเรียนที่ได้จากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สิ่งแวดล้อมเป็นสื่อ

กรเพาะชำ	สำรวจพัฒนา	สภาพ
15-16 พย 44	ได้ไปทัศนศึกษาสถานที่แรกที่เริ่มเพาะชำ	ครั้งที่ 1
21 พย 44	ได้รวบรวมเพื่อนมาช่วยจัดกระถาง	
26 พย 44	ได้แบ่งปุ๋ยและมีส่วนผสมคือ ขี้เถ้า/ ดิน ไร่/ ไร่	
กรกบ=พรวน		
3 ธ.ค 44	ได้ไปตัดกิ่งนางพญาซ้อนที่วัดกันเพื่อน ๆ แล้วก็นำมา	
	ใส่ ซอ โหมน แล้ว ตกไว้ซัก 3-5 นาที แล้วจึงนำมาจุ่ม	
	ไว้ใน กุ้ง ปุ๋ย ที่ผสมไว้ ใน กุ้ง ด้า แล้วทิ้งไว้ 1-5 วัน	
	แล้วจึงเอาผ้าออก เพื่จะได้รู้ว่า มีรากงอก และ ก	
รดน้ำ		

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละครั้ง ครูกรุณาจะใช้วิธีการประเมินผล โดยการสังเกต พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน เพื่อดูความสนใจ และความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่ครูสอน แต่ครูกรุณาจะไม่มี การบันทึกสิ่งที่สังเกตเห็นเอาไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

“คือเป็นคนที่ชอบสังเกต แล้วสังเกตนี้ก็สำคัญที่สุดนะ ส่วนทางด้าน การทดสอบจะเป็นคนไม่ค่อยชอบเท่าไร เพราะว่าการทดสอบนี้บางทีเด็กอาจจะลอกมา บางทีเด็กอาจจะตอบไม่ตรงตามแบบอย่างของเขา อย่างเพื่อนตอบอย่างนั้นะ เขาก็ทำตามเพื่อนของเขา จะเป็นคนไม่ชอบแบบนี้ ชอบสังเกตเลย สังเกตแล้วจะเห็นเด็กเลยว่าเป็นอย่างนั้นอย่างนี้”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3, 29 ม.ค. 45)

ความสัมพันธ์ของกรณีศึกษากับนักเรียน

ครูกรุณา จะเป็นคนที่มีบุคลิกภาพยิ้มแย้ม แจ่มใส ใจดี พูดจาไพเราะจึงทำให้เด็กกล้าเข้ามาหา มาคลุกคลี และให้ความไว้วางใจ ที่จะพูดหรือบอกครูได้ทุกเรื่อง ดังนั้นความสัมพันธ์ของครูกรุณากับนักเรียนจึงเป็นความสัมพันธ์แบบแม่กับลูก

“จะคิดเสมอว่าเขาเป็นลูกเป็นหลานเรา ไม่งั้นเราก็ก้อไม่ให้เขาหรอก ถ้าไม่ใช่ลูกไม่ใช่หลานกัน แล้วเวลาไปไหน บางทีคนอื่นก็ชอบให้เดิน...นะ แต่ไม่ ถ้าพูดถึงเราจะเดินไปเรียนอะไรที่ไหนก็ตาม อย่างเช่นเดินไปเรียน วัด ไปรถไฟ อะไรอย่างนี้ จะเดินเป็นกลุ่ม ไปกันแบบธรรมชาติ แต่ในกลุ่มอันนี้เราจะแบ่งให้เขาได้รับผิดชอบ บางทีเดินๆไปก็จะมาและ มาแย่งกันจูงมือ ผอ. ยังเคยแซวเลยว่า แม่ลูกจะพากันเดินไปไหน”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3, 29 ม.ค. 45)

“เขาเข้าถึงเด็กดี เด็กก็เข้ามาหาเขาดี มีการพูดคุยกัน บางทีที่เดินผ่านไปเขาก็คุยกับเด็ก เด็กก็เข้ามาคุยกับเขา มีปัญหาอะไรก็ปรึกษากัน บางทีผู้ปกครองเขาก็มาหา”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 3, 1 ก.พ. 45)

5.1.4 กรณีศึกษาที่ 4 ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน B สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 เป็นผู้ที่มีความสนใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน

ตอนที่ 1 ภูมิหลัง

ครูเมตตา (นามสมมติ) มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรี มีพี่น้อง 4 คน เป็นลูกคนโต ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง พ่อและแม่ประกอบอาชีพรับราชการครู ดังนั้นครูเมตตาจึงได้คลุกคลีอยู่กับอาชีพครูมาตั้งแต่เด็ก

การศึกษาของครูเมตตาเริ่มต้นในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ที่โรงเรียน B ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ครูเมตตาทำงานอยู่ในปัจจุบัน โดยแม่ของครูเมตตาจะสนับสนุนให้ลูกเรียนโรงเรียนใกล้บ้าน เพราะในช่วงนั้นแม่ของครูเมตตารับราชการครูอยู่ที่โรงเรียน B และอาศัยบ้านพักครู จึงไม่อยากจะให้ลูกต้องลำบากในการเดินทาง

หลังจากเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 7 แล้ว ครูเมตตาได้สอบเข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-5 ที่โรงเรียนสวนกุหลาบ ซึ่งเป็นโรงเรียนประจำจังหวัด ในขณะที่เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ครูเมตตาไม่ชอบเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เนื่องจากเป็นวิชาที่ทำความเข้าใจไม่ได้ แต่เหตุการณ์นี้ก็เป็นประสบการณ์ที่ทำให้ครู

เมตตา ได้พบเห็นวิธีการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูวิชานาฏศิลป์ที่สามารถทำให้นักเรียนที่ไม่ชอบการเรียนนาฏศิลป์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

“เมื่อก่อนยังมีความคิดเลย มีวิชาหนึ่งที่ไม่ชอบ พวกเพื่อนว่า แต่เขาบังคับให้เรียนตั้งแต่ ม.ศ.1-3 เด็กทุกคนต้องเรียน ยังบอกแม่เลยว่า ย้ายไปอยู่โรงเรียนอื่นได้ไหมที่ไม่มีพวกนี้ ถึงขั้นนั้นเลยแหละ คือเราไม่ชอบ เราก็อึดใจใจ และทำได้ไม่ค่อยดี จนกระทั่งเขาบังคับก็เลยเชิญด้วยการเปลี่ยนวิธีการสอนใหม่นะ แรกๆเขาจะบังคับ เพราะว่ารุ่นพี่ๆที่เขาบอกว่าโหดกว่านี้ ให้อุ่นหลังๆนี้จางไปแล้ว คือจะบังคับหมดทุกอย่างเลย ให้ได้เนียบด้วยนะ ไม่ใช่ได้เฉยๆ แล้วหลังๆเขาเปลี่ยนใหม่ เขาบอกว่าตั้งหัวหน้ากลุ่ม เอาคนเก่งมาสอนคนที่ไม่ค่อยคล่อง แล้วเวลาสอบเขาก็บอกว่า เขาอ้างว่าจะให้คะแนนเป็นกลุ่ม ถ้ากลุ่มไหนทำได้ดีทั้งกลุ่มก็เอาคะแนนเยอะๆไป ก็รู้สึกว่ามันเข้าท่ากว่าครูมานั่งบอกเรา ให้เพื่อนบอก ในที่สุดเราก็ทำได้”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4, 4 มี.ค. 45)

เมื่อขึ้นชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นช่วงที่ต้องเลือกเรียนระหว่างสายวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ ซึ่งครูเมตตาได้เลือกเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เพราะครูและเพื่อนสนับสนุนให้เรียน เนื่องจากครูเมตตา มีผลการเรียนดี แต่เมื่อเรียนไปได้สักระยะหนึ่ง ครูเมตตาจึงค้นพบว่า ตนเองมีความถนัดทางด้านศิลปศาสตร์มากกว่า ดังนั้นเมื่อต้องสอบเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัย ครูเมตตาจึงเลือกเรียนในคณะสังคมศาสตร์ วิชาเอกประวัติศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก

ครูเมตตา มีความสนใจที่จะทำการศึกษาและทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อประโยชน์ที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน และหาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพความพร้อมของนักเรียน ซึ่งครูเมตตาจะต้องดำเนินการสอนตามทิศทางของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (มปภ.) โดยเน้นให้นักเรียนศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. เพื่อทำผลงานทางวิชาการ ในการขอเลื่อนตำแหน่งเป็นอาจารย์ 3

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน

ปัจจัยที่สนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน

1. ปัจจัยภายใน

1.1 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (มปภ.) ทำให้นักเรียนเกิดปัญหาด้านการอ่าน เพราะนักเรียนชั้น ป.1 เป็นชั้นที่ต้องเริ่มฝึกให้เด็กอ่าน ออก เขียนได้ โดยครูต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถฝึกให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และคัดอย่างเป็นระบบ

“พอตีมันเป็นช่วงเขา พวก มปก. มีเล่มออกมาให้ได้อ่าน เขาเรียกว่า มปก. สอนแบบมุ่งประสบการณ์พิเศษ คือ จะไม่ใช่หนังสือเรียน หนังสือเรียนจะไปใช้แค่เทอม 1 และเทอมที่ 2 เขาจะมีหนังสือเป็นเล่ม เป็นหนังสืออ่านของเด็ก แจกให้เด็กจะมีวิธีการศึกษา 5 ชั้น ชั้นที่ 5 นี้ครูจะเหนื่อยมากเลย เพราะต้องคิดแบบฝึกอะไร เพราะเขาไม่มีให้ เราสอนตามวิธีเขา และเราก็ใช้ความสามารถของเราไป คิดแบบฝึกสอนอย่างไรให้เด็กอ่านได้”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4, 4 มี.ค. 45)

“ในเมื่อเขาบอกให้เราลองของใหม่ เราก็ลอง พอเราลองไปแล้วก็มีผู้ปกครองคนหนึ่งบอกครู ลูกเขาอ่านสระอา อ่านไม่ออกเลย เพราะว่ามีวิธีการที่เขาให้เด็กทำเนี่ยนะ เด็กจะไม่ได้รู้สระไปก่อน เด็กจะเห็นคำเห็นเป็นเรื่อง วิธีการสอนเขียนก็คือ เขียนให้เด็กดูเฉยๆ เด็กก็จำวิธีการ ซึ่งไม่ได้เน้นย้ำอะไรมาก ไอ้คนแก่งมันก็ O.K. นะ มันได้ ได้คนไม่แก่งมันก็คงรู้สึกอยู่สภาพนั้น เราก็ต้องมาปรับหาวิธีแก้ของเรา”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4, 5 มี.ค. 45)

“เราต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบของเราด้วย เพราะว่าผู้ปกครองบอกว่า ลูกเขายังอ่านไม่ได้ แม้แต่คำที่คิดว่าง่ายๆ แต่เขายังอ่านไม่ได้ เราก็มาเริ่มมองตัวเราเองว่า มันจะเป็นจริงอย่างเขาว่าไหม หรือมันจะเป็นจริงๆ เราก็ต้องกลับมามองตัวเราเอง และเราก็ถึงจะเริ่มศึกษาค้นคว้า และทดลองทำ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4, 6 มี.ค. 45)

1.2 จากการผ่านประสบการณ์การเป็นนักเรียนที่ทำให้ครูเมตตาเกิดความประทับใจในการสอนของครูคนหนึ่งที่มีวิธีการสอนทำให้นักเรียนในความดูแลมีความกระตือรือร้น และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ครูเมตตาจึงเกิดมีความประทับใจและเกิดความคิดที่จะพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

1.3 เกิดจากความภาคภูมิใจในผลงานที่ได้ทำ เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียน

“อันดับแรกก็คือ ทำแล้วภูมิใจนะ คือ เราพูดได้เลยว่าเราไม่ได้ใช้หนังสือ แต่เด็กที่มันใฝ่รู้ใฝ่เรียนมันจะเอาหนังสือไปอ่านเอง แล้วมันจะมาบอกเราว่า เรื่องนี้หนูรู้แล้ว ตัวละครคนนี้หนูก็รู้ว่าอยู่ในเรื่องนี้ เขาจะรู้แล้วเขาจะเอามาบอก ซึ่งเราไม่ต้องไปบอกว่าจะ เธอต้องไปอ่านนะ เธอไม่อ่านไม่ได้ ไม่เคยพูดเลย เราก็ใช้ของเราเนี่ย เด็กก็จะมาอ่านให้เราฟัง เมื่อมีเวลาเยอะ เขาจะอ่านเรื่องนั้นเรื่องนี้ให้เราฟัง เราก็ไม่สนใจว่าเด็กจะอ่านของเราหรือเปล่า เพราะว่าเราบังคับให้อ่านอยู่แล้วจากในชั่วโมง อันนั้นก็คือการเพิ่มเติม เด็กก็เลยชอบใจ ครูชมว่าดี ว่าอะไร เราก็มานึกในใจว่า เออเราไม่เคยสอนมันเลย เราก็ถามว่า ทำไมเธออ่านเรื่องนี้ละ เขาก็บอกว่าก็หนูไปหัดอ่านที่บ้าน มันไม่พูดนะว่าอ่านได้จากเรา แต่จริงๆเรารู้แล้วลึกลึกละ เขาอ่านได้เพราะเรา อันนี้แหละ มันภูมิใจ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4, 4 มี.ค. 45)

1.4 ความต้องการความก้าวหน้าในอาชีพการงาน คือ เป็นครูสายผู้สอนที่มีตำแหน่งทางวิชาการระดับอาจารย์ 3

“มันก็เหมือนกับเป็นผลงานอย่างหนึ่ง เพราะว่าเดี๋ยวนี้เขาบอกว่าผลงานวิจัยมันก็น่าจะได้เสนอหรือขอตำแหน่งอาจารย์ 3 ได้”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4, 6 มี.ค. 45)

2. ปัจจัยภายนอก

2.1 นโยบายของผู้บริหารที่ส่งเสริมให้ครูทุกคนพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาศักยภาพของนักเรียน โดยการทำบันทึกหลังสอน ลงในแผนการสอนทุกแผน เพื่อบันทึกปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พฤติกรรมของนักเรียน และผลที่ได้รับจากการนำแผนการสอนนั้นๆ ไปใช้ ซึ่งนโยบายปฏิบัติงานของครูในลักษณะนี้ เป็นการส่งเสริมให้ครูได้วิจัยในชั้นเรียน และมีลักษณะของการทำวิจัยที่ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอนตามปกติของครู

2.2 การได้รับคำแนะนำและความช่วยเหลือจากเพื่อนครูที่มีความสามารถด้านการวิจัยและการจัดการเรียนการสอนในการพัฒนาสื่อนวัตกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน จึงทำให้ครูเมตตาเกิดความพยายามและต้องการพัฒนาตนเอง พัฒนานักเรียน และพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้นเรื่อยๆ

“ครูอารี (กรณีศึกษาที่ 2) เคยให้คะแนน เขาบอกว่าได้แค่นี้ก็คิดแล้วใช้ในการสอนได้นะ ไม่มีปัญหาเราก็ไม่พอใจ และเราก็ลองพูดขึ้นมาว่า เนี่ยดูซิว่า ถ้าเต็ม 10 คะแนนพี่จะได้สักเท่าไร เขาบอกอย่างนั้นหนูให้พี่ 8 คะแนน ซึ่ง 8 คะแนนมันก็ O.K. นะ แต่เราคิดว่าไอ้ 2 คะแนนมันหายไปไหน แล้วพี่จะส่วนนี้ได้อย่างไร เขาก็ยกตัวอย่างเรื่องที่เขาเคยเขียน ซึ่งเราก็อ่าน เขาก็มาหนึ่งก็ว่า น่าจะทำได้ ก็พยายามทำ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4, 4 มี.ค. 45)

“พี่เห็นว่าเขาจะคอยถามผู้รู้ขอคำปรึกษา ยึดครูต้นแบบ หรือคนที่น่าจะให้ความรู้เขาได้”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4, 7 มี.ค. 45)

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูเมตตา เกิดจากปัจจัยภายในตัวครูเอง คือ ขาดความรู้ความสามารถด้านทักษะกระบวนการวิจัย การสร้างนวัตกรรม และขาดความสามารถในการเขียนรายงานผลการวิจัย จึงก่อให้เกิดความไม่เชื่อมั่นในการเริ่มต้นทำวิจัยในชั้นเรียน นอกจากนี้ยังมีปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรคในการทำวิจัยในชั้นเรียน คือ การไม่มีเวลา และมีภาระงานมาก โดยครูเมตตามีภาระงานสอนจำนวน 18 คาบ/สัปดาห์ และมีภาระงานอื่นภายในโรงเรียน คือ งานด้านธุรการ-การเงิน

“ไม่ว่าจะเป็นงานวิจัยหรือโครงการมันก็ต้องใช้เวลา ไม่ใช่ในวันนี้ทำเดี๋ยวนี้ได้ มันก็เหมือนเขียนแผนนั้นแหละ เรื่องหนึ่งเราทำได้ทีไหนวันเดียว แต่เราทำนี่ก็คือ ค่อยๆทำไป เราคิดว่าเราไม่ต้องรีบร้อน”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4, 4 มี.ค. 45)

“คิดเหมือนกันแหละว่าจะทำวิจัย แต่ยังไม่มีความรู้ทำ คือคิดว่าสิ่งที่ทำอยู่ตรงหน้า มันยังไม่ประสบความสำเร็จเลย แล้วเราจะไปโดดหยาบอีกอย่างหนึ่งขึ้นมาทำในเวลาเดียวกัน แล้วจะให้มันดีได้ ทั้งสองอย่างมันเป็นไปไม่ได้ ก็เลยคิดว่า ถ้าเราทำในจุดนี้ได้แล้วเขายังไม่ล้มเลิกการวิจัยไปนะ เราก็คงจะลุกขึ้นมาทำ เหมือน

อย่างที่เขามีสั้นงานอะไรให้ดู หลายคนก็ออกมาเป็นรูปงานวิจัย แต่เรายังไม่ได้ศึกษา เขาก็บอกว่า ใ้อสิ่งที่เราทำกับเด็กในห้องเรียน มันก็คืองานวิจัยอย่างหนึ่ง แต่เพียงแต่ว่า เรายังไม่ได้ลุกขึ้นมาเขียนให้มันเป็นรูปแบบ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4, 5 มี.ค. 45)

“ก็คิดว่าต้องให้พร้อมกว่านี้ ถ้าคิดจะทำเป็นรูปแบบนะ แต่ที่ทำๆอยู่ปัจจุบันนี้ก็มียู่เหมือนกันที่แก้ปัญหาเด็ก เด็กคนนี้ควรจะอะไรยังไงก็ทำบ้าง แต่ไม่เคยออกลุกขึ้นมาเขียน”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4, 6 มี.ค. 45)

“นี่ก็เริ่มอ่านมาหลายเรื่อง ก็มองดูเหมือนจะไม่ยากเลย แต่ต้องอาศัยการมีหัวทางด้านภาษาหน่อย คือ เขียนแล้วคนอยากอ่าน ถ้าเขียนไม่น่าอ่านคงไม่มีใครอ่านหรอก”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4, 4 มี.ค. 45)

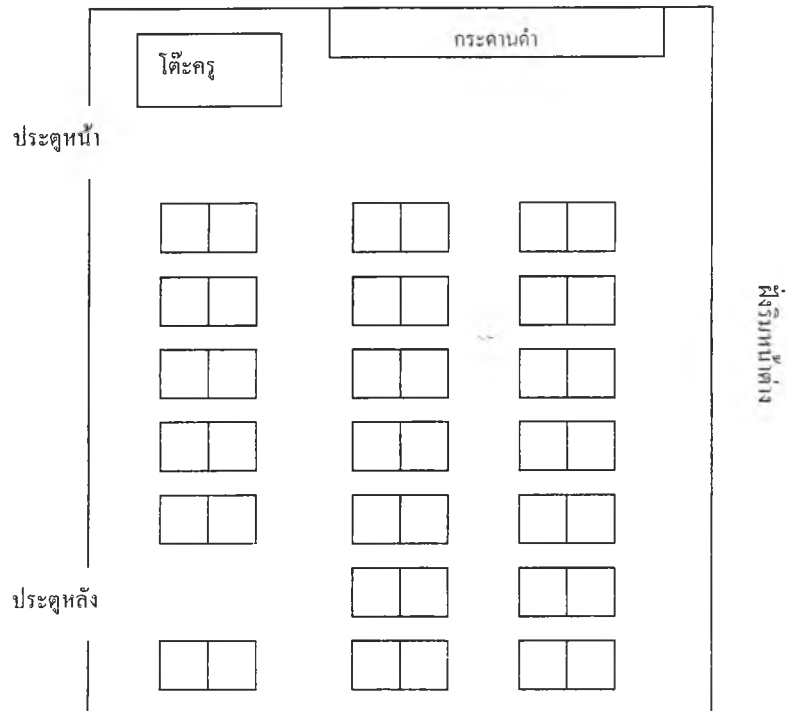
ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอน

การจัดชั้นเรียน

ครูเมตตาเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1 มีนักเรียนในความดูแลจำนวน 38 คน โดยสอนวิชาคณิตศาสตร์และวิชาภาษาไทย ลักษณะการจัดชั้นเรียน นักเรียนจะนั่งเดี่ยวประจำโต๊ะของตนเอง และนั่งกันเป็นคู่ โดยหันหน้าเข้าหากะดาน เวลาทำงานกลุ่มนักเรียนจะออกไปนั่งทำงานที่ระเบียงหน้าต่าง โดยนั่งทำกับพื้น ส่วนโต๊ะครูจะอยู่ด้านหลังชั้นเรียนริมกำแพง ด้านที่เป็นประตูทางเข้า จะเป็นชั้นวางเอกสารและผลงานนักเรียน

ภายในห้องเรียนไม่สามารถจัดเป็นมุมเสริมความรู้ให้แก่นักเรียนได้ เนื่องจากมีนักเรียนเป็นจำนวนมาก แต่ครูเมตตาจะตกแต่งห้องด้วยโปสเตอร์สำเร็จรูป ที่มีเนื้อหาทางวิชาการเกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์ สปช. และภาษาไทย เป็นต้น พื้นที่หน้าต่างเรียนบริเวณโต๊ะกระดานดำจะเป็นที่วางหนังสือเรียนเมื่อนักเรียนต้องการจะส่งงานให้ครูตรวจ

แผนภาพที่ 13 การจัดชั้นเรียนของกรณีศึกษาที่ 4

การเตรียมการสอน

การเตรียมการสอนของครูเมตตา เริ่มจากการศึกษาหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) เพื่อกำหนดแนวทางในการสอน จากนั้นจึงจัดทำแผนการสอนและกำหนดการสอน

“ฉันมีหลักสูตรอยู่ ว่าเด็กต้องรู้อะไรบ้าง เขาจะมีเรื่องที่เด็กควรที่จะอ่าน เรื่อง ตัวเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4, 26 ธ.ค. 44)

“อันดับแรกก็ไปศึกษาหลักสูตรก่อนว่าเขต้องการให้เราสอนเนื้อหาอะไรบ้าง แล้วก็คัดเรื่อง คิดแบบฝึก คิดได้ก็เอามาเขียน แรกๆก็ใช้วิธีเขียน เขียนเสร็จก็ถ่ายเอกสารแล้วเอามาใช้ ใช้เสร็จก็มีประเมินผล ทดสอบแล้วในปัจจุบันนี้เขาก็ให้ประเมินให้เรียบร้อยก่อน แล้วถึงส่ง คือหมายถึง ทำให้เรียบร้อยเลย เพราะเราจะได้เห็นว่ สิ่งที่เราว่ามา เราทำจริงไหม”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4, 6 มี.ค. 45)

แผนการสอนของครูเมตตาจะแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ แนวการจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมของนักเรียน และแนวการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะ เก่ง ดี มีสุข

แนวการจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมของนักเรียน ครูเมตตาจะใช้จัดการเรียนการสอนในช่วงแรก เนื่องจากครูเมตตาเห็นว่า นักเรียนที่จะมาเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ยังเป็นเด็กเล็กที่ไม่คุ้นเคยกับการเรียนเนื้อหาวิชาการ จึงต้องมีการปูพื้นฐานความรู้ให้แก่เด็กเรียนก่อน โดยสาระในแผนการสอนจะเป็นการ

ฝึกทักษะง่ายๆให้แก่นักเรียน เช่น การฝึกนับเลขง่ายๆ การฝึกการใช้ช้อนมือ และการลากเส้น ฝึกวาดภาพระบายสี เป็นต้น

“เด็ก ป.1 เริ่มแรกก็จะไม่ค่อยรู้อะไรมาก เราก็พยายามแนะนำก็จะมีแบบแผนเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อม แต่เราใช้วิธีเหมือนกับบูรณาการกับภาษาไทยกับคณิตศาสตร์เข้าด้วยกัน ก็จะดูเนื้อหาจากหนังสือคู่มือคณิตศาสตร์และภาษาไทย หลักสูตรปี 2521 คือ ไปดูเอาแนวเขามา บางอย่างที่เราหยิบขึ้นมาได้ เราก็เอามารวมกัน สอนได้ทั้งภาษาไทยและกัคณิตศาสตร์ แต่มันจะไม่ใช่เนื้อหาอะไรมาก เช่น การแนะนำตัว หรือทักษะการพูด หรือว่าจำนวน มันสอดแทรกเข้ากันได้ ก็คือทำเป็นแผนเลย แล้วก็เตรียมความพร้อมก่อนประมาณสักเดือน หรือสองเดือน ได้ทั้ง 2 วิชา”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4, 5 มี.ค. 45)

เมื่อจบขั้นตอนการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนแล้ว ครูเมตตาจึงเข้าสู่การจัดการเรียนการสอนตามแนวการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะ เก่ง ดี มีสุข ซึ่งจะเน้นหนักไปทางด้านวิชาการ มีลักษณะเป็นแบบฝึกทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเป็นแผนการสอนที่มีความเป็นเอกลักษณ์ เนื่องจากเป็นแผนการสอนที่ครูเมตตาเขียนขึ้นมาเอง ทั้งในส่วนของเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และวิธีการประเมินผล เป็นแผนการสอนที่ครูเมตตาคิดขึ้นมา แล้วนำไปทดลองใช้ มีการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เหมาะสมกับนักเรียนอยู่เสมอๆ

“ก็ยึดตามที่เราทดลองใช้มาแล้ว คิดขึ้นมา ทดลองใช้ แล้วก็มาปรับปรุงแก้ไข บางอย่างต้องแก้ บางอย่างต้องทิ้ง บางอย่างต้องคิดใหม่ แต่จะคงรูปแบบไว้ ก็คือเอารูปแบบที่เราคิดไว้ตั้งแต่ที่แรก แต่ทำให้มันสมบูรณ์ขึ้น พุดง่ายๆคือสมบูรณ์ในส่วนที่เรายังขาด เช่น อย่างเดิมเราไม่เคยมีแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน เราก็พยายามทำให้ในรูปแบบที่ง่ายสำหรับเราทำ แต่ไม่ได้คิดว่าจะเป็นข้อมูลไปในเชิงอะไรแบบนั้น ไม่ถึงขนาดนั้น ก็แค่ดูว่า ก่อนเรียนได้แค่ไหน หลังเรียนพัฒนาขึ้นแค่ไหน ก็แค่นั้น จบ ไม่ได้เป็นรูปแบบอะไรมาก”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4, 5 มี.ค. 45)

“ดูจากงานที่เขาไปถ่ายเอกสารแล้วมาให้เด็กทำ แสดงว่าเขาไปคิดค้นวิธีใหม่ๆมาสอนเด็ก และก็ไม่มีลอกแบบใคร เพราะไม่เคยเห็นใครทำ”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 4, 4 มี.ค. 45)

“แผนการสอนของครูเมตตา เป็นแนวปฏิรูปการศึกษา ที่ต้องการให้เด็กเรียนรู้และปฏิบัติด้วยตนเอง”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 4, 8 มี.ค. 45)

ครูเมตตาจะไม่ใช้หนังสือแบบเรียนในการสอน แต่จะใช้เนื้อหาจากที่ครูแต่งขึ้นมาเอง โดยครูเมตตาจะเน้นการสอดแทรกความรู้ และคติสอนใจให้แก่นักเรียนด้วย เช่น แผนการสอน เรื่อง ลูกชื่อนี้สีน้ำตาล เป็นแผนการสอนที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องของสระอะ

ในการกำหนดกิจกรรมการสอนในแผนการสอน ครูเมตตาจะนำเอาปัญหาที่เกิดจากการสอนในวันที่ผ่านมา มาร่วมกำหนดกิจกรรมด้วย และเมื่อสิ้นสุดการใช้แผนการสอนแต่ละแผนการสอนแล้ว โดยจะบันทึก

เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน ขั้นตอนการจัดกิจกรรม และข้อคิดเห็นเพิ่มเติมของครูจากการจัดกิจกรรมตามแผนการสอนนั้นๆ นอกจากนี้ครูยังได้นำผลงานนักเรียนที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนนั้นๆ มาใส่ไว้ตอนท้ายของแผนการสอนอีกด้วย

“บันทึกหลังสอนจะแยกออกมาเป็นเล่มต่างหาก ทำไม่เหมือนคนอื่นเขา ในนั้นก็จะมี สรุปผลการสอน ก็จะบอกตั้งแต่ว่า ก่อนเรียน เด็กทำแบบทดสอบ แล้วก็สามารถแบ่งเด็กออกได้เป็นกลุ่มเก่ง ปานกลาง อ่อน บอกชื่อไปเลยว่าสามารถทำอะไรได้ ในแต่ละกลุ่ม และก็เล่าถึงขั้นตอนว่า ชื่อนำเราทำอะไร ขั้นตอน ขั้นสรุป และก็มาประเมินผลอีกทีหนึ่ง เพื่อดูว่าเด็กเนียพัฒนาจากการประเมินการก่อนเรียน พัฒนามากขึ้นมากหรือน้อยแค่ไหน และที่เหลือก็จะเป็นหนังสืออ้างอิง ค่ะเนนสอบ การทำงาน การส่งงาน แบบบันทึกการสังเกต แบบบันทึกประเมินผล และก็อื่นๆ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4, 4 มี.ค. 45)

ครูเมตตาจะใช้เวลาในช่วงปิดเทอมในการเตรียมแต่งเนื้อเรื่องที่จะสอน แบบฝึกหัดที่จะให้นักเรียนทำ และกิจกรรมการเรียนการสอน แต่จะใช้เวลาในตอนกลางคืนที่บ้าน เพื่อเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้แก่ นักเรียน นั่นคือ การเตรียมเอกสารแบบฝึกหัด และนำไปถ่ายเอกสารเตรียมไว้แจกนักเรียน

“ปิดเทอมก็ต้องนั่งคิดของอันต่อไป อันที่ยังมาไม่ถึง ช่างหน้า คือเตรียม หรือไม่ก็งานเก่า ที่เราทำเพื่อใช้เนีย บางทีมันยังไม่เป็นรูปแบบ คือเราก็เตรียมไว้ อย่างสำหรับเรื่องนี้เราได้ข้อมูลเท่านี้ที่เราจะต้องทำ เราก็เตรียมไว้ แล้วก็มาจัดการทำให้มันเป็นรูปเล่มให้เรียบร้อย”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4, 5 มี.ค. 45)

“เตรียมไว้ล่วงหน้า ทุกเรื่องเลย ตั้งแต่เรื่องแบบฝึก ข้อมูลเราต้องพร้อม ถ้าไม่พร้อมบางทีก็สะดุดวันนี้จะทำอะไรดี ถ้าเราทำไม่ทันจริงๆนะ เราก็ต้องแก้ปัญหา อาจจะทบทวนของเก่า อะไรอย่างนี้ เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าไปก่อน”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4, 6 มี.ค. 45)

(ดูตัวอย่างแผนการสอนในภาคผนวก ฎ และฏ)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

จากการสังเกตและสัมภาษณ์ พบว่า ลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูเมตตา มีดังนี้

1. ครูเป็นศูนย์กลางในการสอน โดยใช้วิธีการสอนแบบให้นักเรียนอ่าน ท่องจำ และคัดคำในวิชาภาษาไทย เพื่อเป็นการฝึกทักษะด้านการอ่าน และการสะกดคำของนักเรียน โดยครูเมตตาจะเน้นการเขียนหนังสือด้วยลายมือที่สวยงาม มีความสะอาดเรียบร้อย และเป็นระเบียบ ส่วนในวิชาคณิตศาสตร์ ครูเมตตาจะสอนแบบบรรยาย เพื่ออธิบายทักษะพื้นฐานในการคิดคำนวณ เช่น การบวก ลบ เป็นต้น แต่จะเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองโดยการให้ฝึกทำแบบฝึกหัดอย่างสม่ำเสมอ

“ครูอ่านบทร้อยกรอง จำจื๊ผลไม้ (ภาคผนวก) ให้นักเรียนฟังแล้วฝึกท่องจำ”

(รายละเอียดกิจกรรม, จากแนวการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ เก่ง ดี มีสุข เรื่อง ลูกคะฉิ่นน้ำตากล)

“เขาจะให้ทำคัตไทย อ่านหนังสือ แล้วก็ให้การบ้านดี ถ้าบางครั้งมันเล่นเพลิน เขาก็จะบอก เฝ้าทำ เฝ้าจู้ คอยตักเตือนดี”

(สัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนของกรณีศึกษาที่ 4, 5 มี.ค. 45)

“ให้เรียนเลข แล้วก็สอนบวกเลข เลขเราก็สอนมีการยืม แล้วก็มีการทด”

(สัมภาษณ์นักเรียนของกรณีศึกษาที่ 4, 4 มี.ค. 45)

“ครูเขาก็บอกให้ไปหัดอ่านที่บ้าน แล้วก็มาอ่านให้ครูฟัง”

(สัมภาษณ์นักเรียนของกรณีศึกษาที่ 4, 5 มี.ค. 45)

2. สอนโดยใช้วิธีการที่หลากหลายวิธี เน้นให้นักเรียนได้เป็นผู้ลงมือปฏิบัติ เพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนให้เกิดความสนุกสนาน โดยวิธีการสอนของครู ในการจัดกิจกรรมจะได้จากการทดลองหลายๆครั้ง เมื่อพบว่าวิธีใดที่นักเรียนชอบและสนใจเป็นพิเศษ ครูเมตตาที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมบ่อย เช่น ปริศนาคำทาย การให้นักเรียนออกมาเขียนคำบนกระดาน และการทำงานกลุ่ม เป็นต้น

“เช่น วิชาศิลปะ เราก็มีภาพ และก็ให้เด็กฝึกระบายสี หรือบางทีเรามีเรื่องให้อ่าน หรือเล่าให้ฟัง และให้เด็กคิดออกมาเป็นภาพ และเราก็จะแนะนำว่า ในภาพควรจะมีอะไร ควรจะระบายสีออกมาในรูปไหน อะไรอย่างนี้ สำหรับวิชาศิลปะ ง่ายสำหรับเด็ก ก็ถ้าเป็นพวกจรรยา เราก็จะใช้เรื่องในบทเรียน มันก็ต้องสอดแทรก คติธรรม หรือข้อคิดที่เด็กสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เอามาเรียบเรียง และสุดท้ายเราก็ให้เด็กสรุปออกมา แล้วให้นักเรียนนำไปใช้ ถ้าพวกเขาทำอะไรก็มี แต่ถ้าจะให้ได้จริงๆตามนั้น มันจะไม่ได้ธรรมดาในการอ่าน ทำได้ แต่ไม่ดี”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4, 5 มี.ค. 45)

“เวลาสอนภาษาไทย ก็ให้คัด ก.ไก่ ถึง ฮ.นกยูง แล้วก็คัดเดือน บางทีก็วาดรูป แต่งประโยค บางทีก็ให้หาคำวลี ให้เขียนคำจากรูป ทาบปัญหา บางทีก็ทำเป็นกลุ่ม บางทีก็ไม่เป็นกลุ่ม เป็นกลุ่มสมมติครูบอกให้กลุ่มหนึ่ง 4 คน พอได้ครบแล้วก็ไปหาคุณครู แล้วคุณครูก็ให้หาคำที่มีสระอี หรือมี ห. นำให้ช่วยกันเขียน”

(สัมภาษณ์นักเรียนของกรณีศึกษาที่ 4, 4 มี.ค. 45)

“เขาจะให้เด็กออกมาเล่าเรื่องหน้าห้อง บางครั้งให้เด็กมาเขียนกระดานดำ โดยยืนนั่งมองเขา ส่วนใหญ่เขาจะเขียนคำอะไร เขาจะให้เด็กมาทำหน้าที่ด้วย ให้เด็กได้ร่วมกิจกรรมด้วย”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 4, 7 มี.ค. 45)

“หลายๆลักษณะให้เด็กแสดงความคิดเห็นบ้าง คิดเอาบ้างข้อ แต่ก็มีส่วนแบบเก่าผสมกันไป”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 4, 5 มี.ค. 45)

นอกจากนี้ครูเมตตาจะใช้วิธีการตั้งให้นักเรียนตั้งใจทำงาน ด้วยวิธีการให้รางวัล ซึ่งเป็นสิ่งของเล็กๆน้อยๆ เช่น ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความตื่นตัว และตั้งใจทำงานทุกครั้ง

“คือเด็กคนไหนเก่ง เราก็ช่วย ด้วยวิธีการว่า น่าจะเขียนประโยคให้ยาวๆนะ โดยเราทำตัวอย่างก่อน บอกสีได้ไหม บอกขนาด บอกจำนวน บอกอะไรได้ไหม ถ้าเด็กเก่งเขาก็จะได้ประโยคยาว แล้วเราก็มีรางวัลล่อใจ แล้วก็อาจจะชม ก็มีสมุด ดินสอ ไม้บรรทัด ฯลฯ ก็ให้รางวัล สมมติเขียนตามคำบอก ได้คะแนนเต็มเลย เต็มก็คนก็ให้ มี บางที่ได้เป็น 10 คน เราก็ให้”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4, 5 มี.ค. 45)

“ก็เหมือนช่วยๆให้เขาทำงานให้มันดี แล้วถ้าเกิดว่าเราทำบ่อยๆ มันน่าจะเป็นการฝึกวิสัยเขา เพราะเขาไม่รู้ว่าจะวันใดวันหนึ่งครูจะให้รางวัลหรือเปล่า ไม่ใช่เราให้ทุกวัน อย่างพอเราถึงเรื่องนี้ เห็นเด็กรู้สึกจะแผ่วๆ มันไม่ค่อยสนใจ แทนที่ทำได้ แต่ว่าทำมาคนเดียว คือมันไม่เต็มความสามารถเขาหรอก เราก็ช่วยด้วยการว่า ถ้าให้รางวัลนะ คราวต่อไปเขาก็คิด ว่า คราวต่อไปครูจะให้เมื่อไหร่ ถ้าเราทำทุกวันเนี่ย เราก็มีโอกาสได้”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4, 6 มี.ค. 45)

บรรยากาศในการเรียนการสอนของครูเมตตา นักเรียนจะมีความตั้งใจในการเรียน มีความกระตือรือร้นในการทำงาน กล้ายกมือตอบคำถาม และกล้าซักถาม

ความสัมพันธ์ระหว่างกรณีศึกษากับนักเรียน

ความสัมพันธ์ระหว่างครูเมตตาและนักเรียนมีลักษณะดังนี้

1. ความสัมพันธ์แบบครูกับลูกศิษย์ เป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่นักเรียนต้องเชื่อฟังและให้ความเคารพกับครู ครูจะเอาใจใส่ในการทำงานของนักเรียน เน้นให้นักเรียนทำงานส่งครูครบทุกชิ้น และทันเวลา มีการติดตามนักเรียนจากการพบและพูดคุยกับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหา

“ปกติเด็กไม่เคยเข้ามาใกล้ เขากลัว ยอมรับว่าเด็กไม่ค่อยกล้าเขามาอยู่หรอก แต่ว่าไม่ใช่ว่าพฤติกรรมเขาเปลี่ยนไปนะ เราก็พูดคุยกับเด็ก เพราะปกติเป็นคนตลก พูดอะไรบางทีเด็กก็หัวเราะซ้ำ มันไม่เข้าใจ เราก็อธิบายเป็นตลก เป็นสนุกสนาน”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4, 6 มี.ค. 45)

“สมมติว่าเด็กคนนั้นะ วันนั้นคือจะบอกว่า เนี่ยพรทพไม่สนใจเรียนนะ ไม่ต้องห่วงพี่ เดี่ยวหนูไปบอกพ่อแม่มัน เพราะเคยบอกแล้วและพ่อแม่เขาก็จัดการให้ ก็แสดงว่า เขาติดต่อกับผู้ปกครองตลอด รายงานผู้ปกครองในเวลาที่เด็กมีปัญหา”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 4, 7 มี.ค. 45)

“เขาก็จะคอยย้ำพวกเลข ภาษาไทย บอกให้ผู้ปกครองช่วยสอนเสริมก็จะสัตาตารางไปเป็นลือคๆ ที่พูดถึงการเรียนของลูก เขาก็ว่าบางครั้งลูกเราทำงานไวไป บางครั้งก็ช้าไป”

(สัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนของกรณีศึกษาที่ 4, 5 มี.ค. 45)

“ครูเขาก็ช่วยสอน ช่วยบอกให้อ่าน ช่วยเขียน เวลาเขาไม่สนใจก็เรียกไปอ่าน เรียกไปสอน”

(สัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนของกรณีศึกษาที่ 4, 6 มี.ค. 45)

“ใครไม่ทำอะไร ครูเขาจะเขียนจดหมายใส่สมุดจดการบ้านไปบอกพ่อแม่ พ่อแม่ก็ว่า และก็เตือน”

(สัมภาษณ์นักเรียนของกรณีศึกษาที่ 4, 4 มี.ค. 45)

2. ความสัมพันธ์แบบเพื่อน โดยครูเมตตาจะให้ความเป็นกันเองกับนักเรียนในบางครั้ง ดูแลเอาใจใส่ให้ความรัก แก่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ทำให้นักเรียนกล้าเข้าหาครู และปรึกษา พูดคุยกับครูได้ทุกเรื่อง

“แต่ระยะหลังนี้เด็กมันจะเข้ามาหา บางคนมาเดินจูงมือ บางคนมาถือกระเป๋า บางคนครูไปหรือยังอะไรอย่างเนี้ย อยู่ตามโรงอาหาร เขาจะเข้ามาใกล้ บางคนเขาก็อยากมาคุยนะ มีคนหนึ่งบอกว่า ครูขา หนูเป็นลูกครูได้ไหม ก็บอกว่า ไม่ได้ เตียวพ่อแม่เธอก็ไม่มีลูกสิ เธอจะมาเป็นลูกครูได้ไง เขาก็บอกว่า แม่หนูมีน้องอีกคน ให้น้องหนูจะเป็นลูกเขา เราก็บอกไม่ได้ อีก 2-3 วันต่อ ครูขา หนูขอเป็นหลานครูได้ไหมคะ เปลี่ยนแล้วไอ้คนนั้นแหละ ก็อะ หลานก็หลาน เขาก็ดีใจนะ”

(สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4, 6 มี.ค. 45)

“กับเด็กก็ไปได้ดี เพราะถึงแม้ว่าเขาจะไม่พูดเพราะๆกับเด็ก ลูกคะลูกขา แต่เขาเป็นกันเองกับเด็ก ลักษณะสอนเหมือนกับน้อง ดูแลเป็นกันเอง”

(สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 4, 7 มี.ค. 45)

“รักคุณครูคะ คุณครูใจดี สอนให้หนูได้ความรู้ แล้วก็ให้รางวัล”

(สัมภาษณ์นักเรียนของกรณีศึกษาที่ 4, 4 มี.ค. 45)

“เขาดี เอาใจใส่ ติดตาม อย่างเด็กแต่งตัวไม่เรียบร้อย การบ้านก็เตือนดี ไม่ทอดทิ้งเด็ก ถ้าไม่เรียบร้อยเขาจะอบรมสั่งสอน”

(สัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนของกรณีศึกษาที่ 4, 5 มี.ค. 45)

“หลานเขาไม่มีพ่อ ครูเขาก็จะคอยดูแล ไม่ละเลย เพราะว่าเด็กที่ห้องมีหลายคนที่เป็นแบบนี้ เขาก็จะสนใจดี”

(สัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนของกรณีศึกษาที่ 4, 6 มี.ค. 45)

5.2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนของครูนักวิจัยและครูที่ไม่ใช่ครูนักวิจัย

การพัฒนาให้นักเรียนให้สามารถแสดงศักยภาพของตนเองออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่คงทนถาวร ครูจะต้องดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้อึดอำนวย และส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งครูนักวิจัยที่ได้ใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการเรียนการสอน และครูที่ไม่ใช่ครูนักวิจัยก็จะมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนที่แตกต่างกันไป ดังตาราง

เกณฑ์ในการพิจารณา คือ

✓ หมายถึง กรณีศึกษาได้กระทำกิจกรรมต่างๆที่ใช้ในการวางแผนการสอน การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอน

- หมายถึง กรณีศึกษาไม่ได้กระทำกิจกรรมต่างๆที่ใช้ในการวางแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 21 วิเคราะห์เปรียบเทียบด้านการวางแผนการสอนของครูนักวิจัยและครูที่ไม่ใช่ครูนักวิจัย

	การวางแผนการสอน (P)					
	วิเคราะห์ หลักสูตร	วิเคราะห์ผู้เรียน	วิเคราะห์ท้องถิ่น	ศึกษาวิชาการ	เขียน แผนการสอน	ผู้เรียน มีส่วนร่วม
กรณีศึกษาที่ 1	✓	✓	✓	✓	✓	✓
กรณีศึกษาที่ 2	✓	✓	✓	✓	✓	✓
กรณีศึกษาที่ 3	-	-	-	-	-	-
กรณีศึกษาที่ 4	✓	-	-	✓	✓	-

จากตารางที่ 21 จะเห็นได้ว่า ครูกรณีศึกษาที่ 1 และกรณีศึกษาที่ 2 ซึ่งเป็นครูที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยในชั้นเรียนจะมีการวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาสาระในการสอน การศึกษาความสามารถในการเรียนรู้และศักยภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคล จากการวิเคราะห์ผู้เรียน ศึกษาวิเคราะห์ท้องถิ่น เพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังได้มีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากการศึกษาวิชาการ ได้แก่ การสอบถามจากผู้รู้ หรือผู้เชี่ยวชาญ การอ่าน ค้นคว้าเอกสารตำราต่างๆ และการอบรม จากนั้นครูจึงทำการเขียนแผนการสอนที่สามารถนำไปใช้ได้จริง พร้อมทั้งให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตารางที่ 22 วิเคราะห์เปรียบเทียบด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูนักวิจัยและครูที่ไม่ใช่ครูนักวิจัย

	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (D)						
	บรรยาย	บูรณาการ	โครงการ	ใช้ทัศนศึกษา	ใช้วิทยากร ท้องถิ่น	อภิปรายกลุ่ม ย่อย	สื่อธรรมชาติ
กรณีศึกษาที่ 1	✓	✓	✓	✓	-	✓	-
กรณีศึกษาที่ 2	✓	✓	-	✓	✓	✓	-
กรณีศึกษาที่ 3	✓	✓	✓	-	-	-	✓
กรณีศึกษาที่ 4	✓	-	-	-	-	✓	-

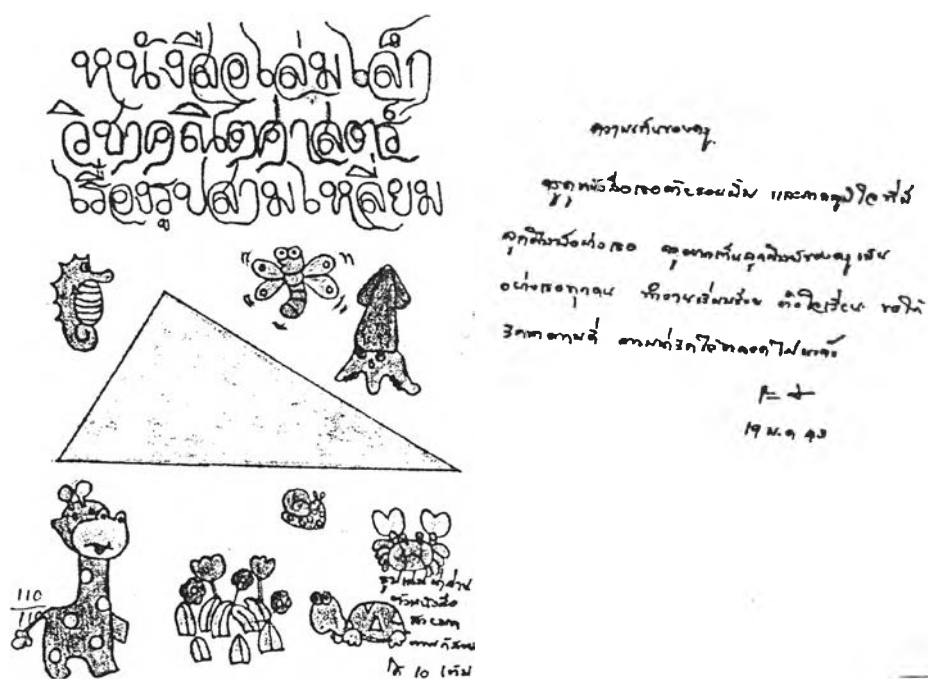
จากตารางที่ 22 แสดงให้เห็นว่า ครูกลุ่มที่ทำวิจัยในชั้นเรียนจะลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนมีการทำงานเป็นกลุ่ม และเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง มีการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากกว่าครูกลุ่มที่ไม่ได้ทำวิจัยในชั้นเรียน และมีความหลากหลายของกิจกรรมมากกว่า

ตารางที่ 23 วิเคราะห์เปรียบเทียบด้านการวัดและประเมินผลนักเรียนของครูนักวิจัยและครูที่ไม่ใช่ครูนักวิจัย

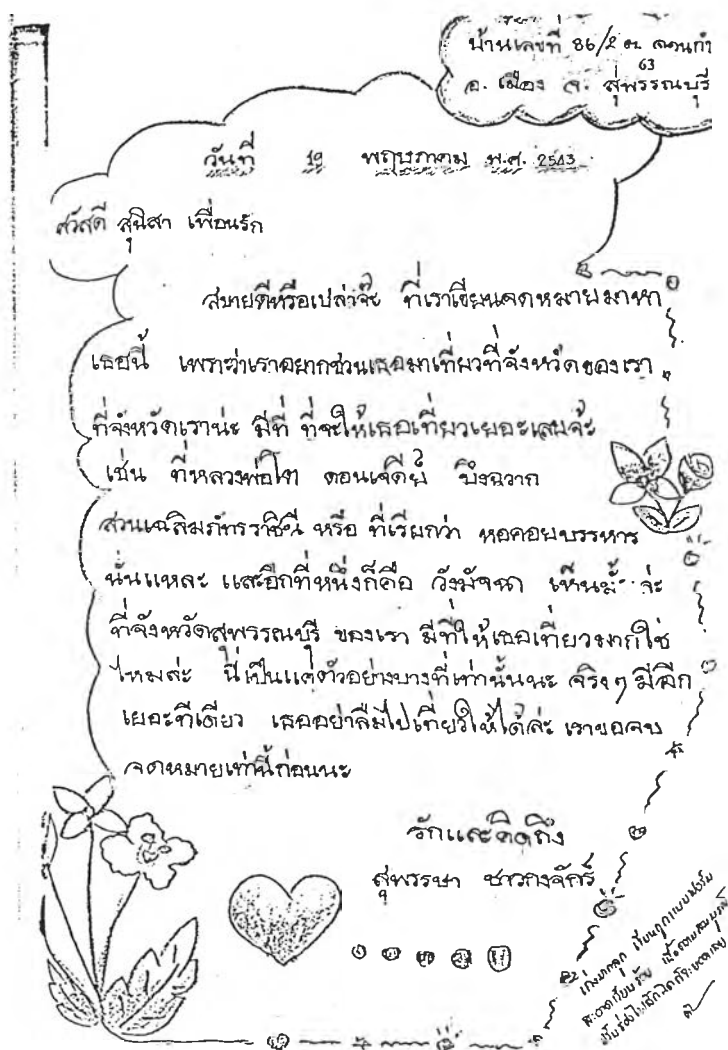
	การวัดและประเมินผล (C)				
	สังเกตพฤติกรรม	สัมภาษณ์	ทดสอบ	ตรวจแบบฝึกหัด	ผลงานนักเรียน
กรณีศึกษาที่ 1	✓	✓	✓	✓	✓
กรณีศึกษาที่ 2	✓	✓	✓	✓	✓
กรณีศึกษาที่ 3	✓	-	✓	-	-
กรณีศึกษาที่ 4	✓	-	✓	✓	✓

จากตารางที่ 23 แสดงให้เห็นว่า ครูกลุ่มที่ได้ทำวิจัยในชั้นเรียนจะใช้วิธีการวัดและประเมินผลนักเรียนตามสภาพจริง โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ซึ่งจากการศึกษาวิจัยพบว่า ครูกรณีศึกษาที่ 1 และกรณีศึกษาที่ 2 จะมีพฤติกรรมในการตรวจงานของนักเรียนที่คล้ายคลึงกัน โดยครูจะเขียนชื่นชม และให้กำลังใจแก่นักเรียนลงไปในงาน พร้อมทั้งนำเสนอวิธีการพัฒนาผลงานให้แก่แก่นักเรียนด้วย

ตัวอย่างการตรวจผลงานนักเรียนของครูวาสนา

ตัวอย่างการตรวจผลงานนักเรียนของครูอารี

นอกจากนี้ข้อมูลจากตารางยังเป็นที่น่าสนใจว่า ครูกรณีศึกษาที่ 4 ซึ่งเป็นครูที่ยังไม่มีผลงานวิจัยในชั้นเรียนมาก่อน มีการวัดและประเมินผลนักเรียนโดยวิธีการหลากหลายเช่นกัน ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะครูกรณีศึกษาที่ 4 มีครูกรณีศึกษาที่ 2 เป็นกัลยาณมิตรที่คอยช่วยเหลือ และให้คำปรึกษา แนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 24 วิเคราะห์เปรียบเทียบด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูนักวิจัยและครูที่ไม่ใช่ครูนักวิจัย

	การปรับปรุงแก้ไข (A)	
	ใช้การวิจัยในชั้นเรียน	ไม่ใช้การวิจัยในชั้นเรียน
กรณีศึกษาที่ 1	✓	
กรณีศึกษาที่ 2	✓	
กรณีศึกษาที่ 3		✓
กรณีศึกษาที่ 4		✓

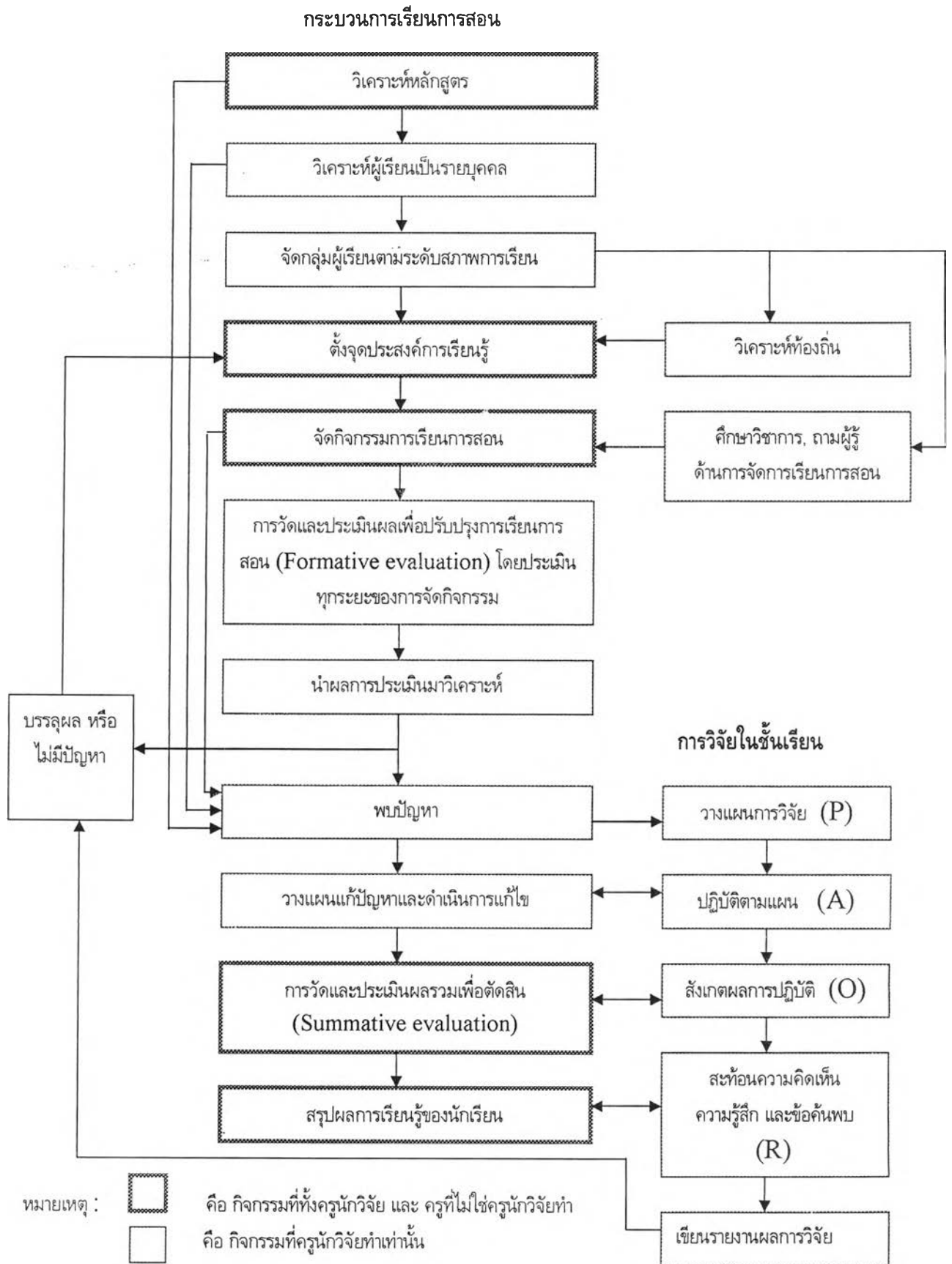
จากตารางที่ 24 แสดงให้เห็นว่า ครูกรณีศึกษาที่ 1 และ กรณีศึกษาที่ 2 มีการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง โดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งลักษณะความแตกต่างในการจัดการเรียนการสอนของครูนักวิจัยและครูที่ไม่ใช่ครูนักวิจัย สามารถแสดงได้ดังแผนภาพที่ 14

ลักษณะการจัดการเรียนการสอนของครูนักวิจัย

ลักษณะการจัดการเรียนการสอนของครูที่ไม่ใช่ครูนักวิจัย

แผนภาพที่ 14 ลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครุณักวิจัยและครูที่ไม่ใช่ครุ

ดังนั้น จากผลการวิจัย พบว่า ครูนักวิจัยจะมีการเตรียมการสอนระยะยาว ที่ใช้ได้ตลอดภาค การศึกษา มีการกำหนดระยะเวลาการสอนในแต่ละเนื้อหาอย่างชัดเจนวางแผนการสอน โดยการทำการ วิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล วิเคราะห์ความต้องการของท้องถิ่น มีการนำความรู้ที่ครู ได้เรียนรู้มาจากแหล่งต่างๆ ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การอบรม การอ่านเอกสารความรู้ การศึกษาดูงาน ฯลฯ มาใช้ในการวางแผนการสอน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนการสอน จากนั้นครูจึงเขียนแผนการสอน ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้ การวิเคราะห์หลักสูตรและเนื้อหาสาระการเรียนรู้ กำหนดเวลาในการใช้แผนการสอนแต่ละแผนการสอน จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการ เรียนการสอน การวัดและประเมินผล สื่อที่ใช้ในการสอน และบันทึกหลังสอน โดยในส่วนของ การจัด กิจกรรมการเรียนการสอน ครูนักวิจัยจะคำนึงถึงความสามารถและศักยภาพของนักเรียนเป็นหลัก เน้นการจัด กิจกรรมที่หลากหลาย ให้นักเรียนได้เป็นผู้ลงมือปฏิบัติ โดยมีครูเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ ซึ่งเมื่อครูใช้รูปแบบการ เรียนการสอนที่หลากหลาย จึงทำให้การวัดและประเมินผลมีความหลากหลายด้วย ได้แก่ การสังเกต พฤติกรรมของนักเรียน การพูดคุยสอบถามนักเรียน การทดสอบด้วยแบบทดสอบ และดูพัฒนาการของ นักเรียนแต่ละคนจากผลงานนักเรียน นอกจากนี้ ครูนักวิจัยยังใช้การวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือพัฒนาการ จัดการเรียนการสอนอีกด้วย

ในทางตรงกันข้าม ครูที่ไม่ใช่ครูนักวิจัย จะมีวิธีการวางแผนการสอนอย่างไม่เป็นระบบ และครูเป็นผู้วางแผนการสอนแต่เพียงผู้เดียว นักเรียนเป็นเพียงผู้ดำเนินกิจกรรม ครูมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย แต่ไม่มากมายเท่าครูนักวิจัย และเป็นความหลากหลายที่ไม่ต่อเนื่องกัน ทำให้นักเรียนไม่เกิดการ เรียนรู้เท่าที่ควร สำหรับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ครูจะใช้วิธีการที่หลากหลายแต่จะเน้นที่การทดสอบ เก็บคะแนน

5.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน

การทำวิจัยในชั้นเรียนให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพและสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ไข ปรับปรุง การเรียนการสอน การพัฒนานักเรียน และพัฒนาวิชาชีพครูนั้น นอกจากครูผู้ทำวิจัยจะต้องมีความรู้ ความสามารถในกระบวนการวิจัยแล้ว ยังมีปัจจัยที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จได้อีกหลายประการ ซึ่งจาก ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน สามารถจำแนกออกได้ เป็นปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ดังนี้

ปัจจัยที่สนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน

1. ปัจจัยภายใน ได้แก่
  - 1.1 ความต้องการพัฒนานักเรียนทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพฤติกรรมของนักเรียน
  - 1.2 ครูมีความต้องการพัฒนาตนเอง เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู
  - 1.3 การมีทัศนคติที่ดีต่อการวิจัยในชั้นเรียน

1.4 ครูมีพฤติกรรมที่ส่งเสริมต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่ เป็นผู้มีความเสียสละ รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน เอาใจใส่ดูแลนักเรียน มีความเป็นกัลยาณมิตร และใฝ่รู้ ใฝ่เรียน

1.5 ความประทับใจในการปฏิบัติงานของครูที่เคยสอนในอดีต

1.6 การส่งเสริมประสบการณ์จากวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.7 ครูเกิดความภาคภูมิใจเมื่อได้เห็นความสำเร็จในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน

2. ปัจจัยภายนอก ได้แก่

2.1 ผู้บริหารมีนโยบายในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนและการทำวิจัยในโรงเรียน

2.2 ได้รับการยอมรับจากผู้บริหาร จึงทำให้เกิดความเชื่อมั่นและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และการพัฒนาการสอนของครู

2.3 ได้รับการอบรมจากหน่วยงานต่างๆ

2.4 ศิษยานุศิษย์สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือด้านเอกสาร ตำรา ในการค้นคว้า เพื่อทำวิจัยในชั้นเรียน

2.5 เพื่อนครูมีส่วนร่วมในการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูในเรื่องของการทำวิจัยในชั้นเรียน

2.6 ครูประสบปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน จึงทำให้ครูมีความต้องการวิธีการที่เป็นระบบในการค้นหาคำตอบและสาเหตุของปัญหา

2.7 การได้รับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญในการสะท้อนผลการปฏิบัติงาน และการทำวิจัยในชั้นเรียน

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน

1. ปัจจัยภายใน ได้แก่ การที่ครูขาดความรู้ความสามารถในการสร้างนวัตกรรมเพื่อใช้ในการแก้ไข ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน และขาดความสามารถในการเขียน จึงทำให้ครูขาดความเชื่อมั่นในการลงมือทำวิจัยในชั้นเรียน หรือขาดความต่อเนื่องในการทำวิจัย เพราะครูมองว่าการวิจัยเป็นเรื่องยาก

2. ปัจจัยภายนอก คือ ครูมีภาระงานมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการศึกษาค้นคว้า และทำวิจัยในชั้นเรียน

5.4 ผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูหลังจากที่ได้ทำวิจัยในชั้นเรียนแล้ว

การนำเสนอผลของการวิจัยในชั้นเรียนที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูนั้น จะนำเสนอเฉพาะกรณีศึกษาที่ 1 และกรณีศึกษาที่ 2 ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยอาศัยกระบวนการใช้ผลการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน พัฒนาผู้เรียน และพัฒนาตนเองได้เป็นอย่างดี ซึ่งทั้ง 2 กรณีศึกษาได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากการทำวิจัยในชั้นเรียนดังนี้

1. ครูมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการวางแผนการสอน และเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบ โดยมีการพัฒนาแผนการสอนของครูให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และมีความเหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน ในอดีตครูมีการเขียนแผนการสอนจากการลอกแผนการสอนที่มีผู้อื่นเขียนไว้ กำหนดเนื้อหาการจัดการเรียนการสอนจาก

การวิเคราะห์หลักสูตรเพียงอย่างเดียว แต่ปัจจุบันครูมีการพัฒนาการเขียนแผนการสอนด้วยตนเอง โดยกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนจากการวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ท้องถิ่น วิเคราะห์ความต้องการของนักเรียนโดยทำการศึกษาวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล และวิเคราะห์ความสามารถ ความถนัดของครู ซึ่งมีสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมาจากประสบการณ์ในการทำงาน และการเห็นประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียนว่าสามารถพัฒนานักเรียนได้จริง

2. ครูมีการพัฒนานวัตกรรม และสื่อการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถแสดงศักยภาพของตนเองออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในอดีตการสร้างสื่อการเรียนการสอนจะมีลักษณะของสื่อที่ใช้ประกอบเนื้อหาการสอนเพียงอย่างเดียว ครูเป็นผู้ใช้สื่อการเรียนการสอน แต่ในปัจจุบัน ครูมีการสร้างสื่อการเรียนการสอน ในลักษณะของการเสริมทักษะความรู้ โดยเน้นให้นักเรียนเป็นผู้ใช้สื่อ

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูเปลี่ยนบทบาทจากครูผู้สอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) โดยจัดการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดการรับรู้ สร้างความรู้ และใช้ความรู้ ซึ่งแตกต่างจากในอดีตที่ครูมีการจัดการเรียนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง ใช้การถ่ายทอดเนื้อหาด้วยการบรรยายเพียงอย่างเดียว ซึ่งครูมีสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมาจาก การได้ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษา

4. การเปลี่ยนแปลงการวัดและประเมินผล โดยมีการวัดและประเมินผลนักเรียนตามสภาพจริง (Authentic assessment) มีวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรม การพูดคุย สอบถามนักเรียน ทำแบบทดสอบ ตรวจแบบฝึกหัด และผลงานนักเรียน ซึ่งครูจะทำการวัดและประเมินผลทั้งในระหว่างที่เป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน (Formative evaluation) และระยะการวัดและประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนรู้ของนักเรียน (Summative evaluation) ซึ่งลักษณะการวัดและประเมินผลนี้ แตกต่างจากในอดีตที่ครูมีการวัดและประเมินผลนักเรียนเพื่อตัดสินผลการเรียนรู้อย่างเดียว เน้นการวัดความรู้ทางวิชาการ และใช้วิธีการทดสอบด้วยแบบทดสอบ

5. ครูมีการพัฒนาตนเองด้านวิชาการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และพัฒนานักเรียนของตนเอง โดยการเข้าร่วมอบรม หรือเป็นวิทยากรเผยแพร่ความรู้ ฝึกตนเองให้เป็นผู้ที่มีนิสัยรักการอ่าน และมีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน

6. ครูมีความเข้าใจนักเรียนมากยิ่งขึ้นทั้งในด้านปัญหาและพฤติกรรมของนักเรียน ส่งผลให้ครูมีความเป็นกัลยาณมิตรกับนักเรียน ซึ่งแตกต่างจากในอดีตที่ครูจะมีความคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูง จึงทำให้ครูขาดความเป็นกัลยาณมิตรกับนักเรียน

7. ครูมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ปฏิบัติงานและเขียนรายงานการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนอย่างเป็นระบบ

ตารางที่ 25 เปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนในอดีตและปัจจุบันของกรณีศึกษา

การจัดการเรียนการสอนในอดีต	กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน	การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน
<p>กรณีศึกษาที่ 2 ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 7 ที่มีผลงานวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 10 เรื่อง (ครูนักวิจัย)</p> <p>ครูอารีรับผิดชอบงานสอนวิชาภาษาไทย และศิลปะ ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึง ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 26 คาบ/สัปดาห์ ซึ่งเป็นภาระงานที่หนัก เนื่องจากครูใช้วิธีการสอนแบบแยกเป็นรายวิชา และนักเรียนต้องปฏิบัติตามที่ครูบอก จึงทำให้นักเรียนไม่สนใจเรียน</p> <p>“สอนที่โรงเรียนแรกก็สอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง 100 % เพราะที่สมัยนั้นยังไม่มีเปลี่ยนแปลงอะไร...ทุกอย่างก็คือครูบอก ความรู้ที่อยู่ที่เราทั้งหมด ฟังไว้ จำให้แม่น ออกสอบนะท่องไว้ มันจะเป็นอยู่อย่างนี้” (สัมภาษณ์ กรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)</p> <p>“ระยะแรกที่ว่า เป็นระยะที่เขายังไม่มี concept ในการสอนของตัวเอง ยังไม่มีเทคนิคการสอนของตัวเอง” (สัมภาษณ์เพื่อนครูของ กรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)</p>		<p>การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันของครู อารี จะมีลักษณะที่หลากหลาย และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งได้แก่ การบูรณาการ ทักษะทั้ง 4 ทักษะเข้ากับวิชาศิลปะ การศึกษานอกสถานที่ และการใช้วิทยากรท้องถิ่น โดยมีวิธีการสอนเป็นขั้นตอน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ชี้ให้เห็นความสำคัญ 2. ผูกสัมพันธ์ศิลปะ 3. ผีกทักษะให้สัมพันธ์ 4. เน้นศักยภาพส่วนบุคคล 5. เพิ่มพูนผลบูรณาการ 6. ใคร่ขำนาญครูส่งเสริม 7. ประเมินผลเริ่มทุกขั้นตอน <p>เมื่อลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเปลี่ยนแปลงไป วิธีการวัดและประเมินผล และการสร้างแผนการสอนจึงต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย โดยครูอารีจะมีวิธีการประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ การทดสอบ การตรวจแบบฝึกหัด และดูพัฒนาการการทำงานของนักเรียน</p>

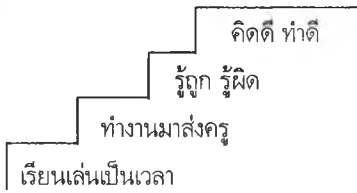
ตารางที่ 25 (ต่อ) เปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนในอดีตและปัจจุบันของกรณีศึกษา

การจัดการเรียนการสอนในอดีต	กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน	การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน
		ส่วนแผนการสอน จะมีลักษณะเป็นแผนการสอนที่มีการบันทึกผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเกิดจากการใช้แผนการสอน มีรายละเอียดของกิจกรรมอย่างชัดเจน และมีการใส่ผลงานนักเรียนที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมตามแผนการสอนอีกด้วย

ตารางที่ 26 เปรียบเทียบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกรณีศึกษากับนักเรียนในอดีตและปัจจุบัน

ลักษณะความสัมพันธ์ในอดีต	กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน	ลักษณะความสัมพันธ์ในปัจจุบัน	
<p>กรณีศึกษาที่ 2 ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 ที่มีผลงานวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 10 เรื่อง (ครูนักวิจัย)</p> <p>จากประวัติทางการศึกษาของครูอารี แสดงให้เห็นว่า ครูอารีเป็นผู้ที่มีผลการเรียนดีมาโดยตลอด อันเกิดจากความมานะพยายามของครูอารีเอง ดังนั้นเมื่อครูอารีได้มาเป็นครู ครูอารีจึงพยายามปั้นให้นักเรียนมีความสามารถและศักยภาพสูงตามที่ครูต้องการ เพราะเหตุที่ว่า</p>	5	<p>ปัจจุบัน ครูอารีจะมานักเรียนเข้ามาрумล้อมเสมอ เข้ามาพูดคุย ซักถาม และปรึกษาปัญหาอยู่ตลอดเวลา ยามใดที่ครูอารีเข้าห้องเรียนซ้ำเพียง 5 นาที นักเรียนจะต้องเดินตามหาครูอารีให้เข้าห้องสอน และหากมีการให้อิสระในการเขียนเรื่อง เพื่อฝึกทักษะวิชาภาษาไทย จะต้องมึนักเรียนที่เขียนเรื่องราวเกี่ยวกับความประทับใจที่มีต่อครูอารีเสมอ นั่นเป็นการแสดงให้เห็นว่าเป็นกัลยาณมิตร</p>	
	4		เผยแพร่งานวิจัย
	3		ลงมือแก้ไข โดยดำเนินไปตามเส้นพัฒนาการแต่ละขั้น
	2		ระบุแนวทางแก้ไขปัญหา โดยกำหนดเส้นพัฒนา
	1		กำหนดปัญหา : เลือกปัญหาของนักเรียนที่ต้องได้รับการแก้ไขโดยเร็ว และเป็นปัญหาที่ครูสามารถดำเนินการแก้ไขได้
	1	การระบุปัญหาที่ต้องการแก้ไข โดยการศึกษาและวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	

ตารางที่ 26 (ต่อ) เปรียบเทียบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกรณีศึกษากับนักเรียนในอดีตและปัจจุบัน

ลักษณะความสัมพันธ์ในอดีต	กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน	ลักษณะความสัมพันธ์ในปัจจุบัน
<p>ผลงานของนักเรียน คือ การสะท้อนให้เห็นคุณภาพของครู จึงทำให้ครูอริชาดความเป็นกัลยาณมิตรกับนักเรียน</p> <p>“คือเมื่อก่อนนี่พี่จะเป็นคนทำไม่ดีนี่ จะต้องจัดการเขี้ยวแหละ ที่นี้เราก็ค้นพบเองว่าเมื่อเราทำไปสักระยะหนึ่ง ไอ้ที่ตู่ๆเนี่ยะ พี่ก็จะได้ลูกศิษย์อยู่กลุ่มหนึ่ง พวกกลุ่มแก๊ง กลุ่มอ่อนหัดนี่ใครจะมา มาที่ไรโดนตำประจำ เขาก็จะไม่มาหาเรา ก็มันก็มีความรู้สึกว่า เอ๊ะ มันถูกต้องไหม ที่เราสอนเด็ก 30-40 คนเนี่ยแต่พี่ที่ใส่ใจเด็กได้แค่นี้ไม่กี่คน ก็คิดว่าในใจนะว่า เราชักไม่ดีเสียแล้วหรือยังงั้นหว่า พี่ก็เรียกเขามา จะทำหน้าตาไม่ดี เราจะไม่พอใจ อยากให้เขาทำได้ตู่ๆ” (สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 25 ก.พ. 45)</p> <p>“เพราะว่าตอนแรกๆพี่จะเป็นเช่นนั้นคือพี่คิดว่าเขาจะต้องเนกกว่าใครเมื่อเป็นลูกศิษย์เราต้องสอน ได้ และที่เรียนมาเนี่ยที่ค่อนข้างเรียนเก่ง เพราะฉะนั้นพี่มอง</p>	<p>เช่น การวิจัยในชั้นเรียน เรื่อง ดอนคนใหม่...เลิกหยาใจทิ้ง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ระบุปัญหาที่ต้องการแก้ไข โดยการศึกษาและวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ทำให้ได้ข้อมูลของดอนที่พบว่า ซ้อเสีย คือ ไม่มีสมาธิในการเรียน ไม่ตั้งใจเรียน ไม่ทำการบ้าน, งานส่งครู ไม่ตั้งใจทำงาน และขี้ไม่ 2. กำหนดปัญหา ครูเห็นว่าพฤติกรรมที่มีผลต่อการเรียนการสอนมากที่สุด และครูสามารถแก้ไขได้ คือ การไม่ทำงานส่งครู 3. ระบุแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยกำหนดเป็นเส้นพัฒนาของดอน แล้วจึงดำเนินการแก้ไขปัญหา กำหนดเส้นพัฒนา <ol style="list-style-type: none"> 4. ลงมือแก้ไขปัญหา ดังนี้ 1) กำหนดข้อตกลงร่วมกัน 2) เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ 3) ให้ความสำคัญ 4) ดันคือคนเก่ง 5. สรุปผลการแก้ไขปัญหา พบว่า ดอนกลายเป็นคนเก่ง สามารถควบคุมตนเองได้ ทำงานมาส่งครูทุกครั้ง จนสามารถเขียนเรียงความไปร่วมประกวดในงานวันแม่ได้ 6. เผยแพร่งานวิจัย 	<p>ของครูอริชาดได้ทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนได้ดีขึ้น และยังทำให้ครูอริชาดได้หัวใจของเด็กทุกคนอีกด้วย</p> <p>“พี่ก็จะใช้วิธีการ ซึ่งส่วนใหญ่มันก็คือ ความเป็นเรา ความรัก ความเมตตาที่เราให้แก่ลูกศิษย์ของเราเนี่ยแหละ มันจึงได้แก้ปัญหาให้เขาได้” (สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 25 ก.พ. 45)</p> <p>“มีเด็กคนหนึ่งบอกว่า ผมเบื่อทุกสิ่งทุกอย่าง เขาถูกขอมมาเลี้ยง พ่อเป็นทนายความขอมมาเลี้ยง พอขอมมาเลี้ยงแล้วเขาเป็นหนุ่มโสด ขอมมา 3 คนพี่น้องเลย ผู้ชายทั้งหมดเลย แล้วพอขอมมาเลี้ยงแล้วเขาก็ไปแต่งงานกับผู้หญิงอีกคนหนึ่งเป็นแม่หม้ายมีลูกติด 4 คน และก็ อยู่ด้วยกันเนี่ยะ รวมเป็นลูก 7 คน ต่อมาก็เกิดว่าไม่ค่อยจะพอใจกันเสียแล้วก็เลิกกัน พอเลิกกันแล้วทนายความไปมีภรรยาใหม่ แล้วภรรยาใหม่บอกว่า ฉันไม่ต้องการลูกบุญธรรมของคุณ เขาเอาทิ้งไว้บ้านเนี่ย 3คนนี่ทิ้งไว้บ้านนี้แล้วเขาไปมีเมียใหม่ละ แล้วบอกกับเด็กว่า ลูกโตเมื่อไหร่แล้วจะ</p>

ตารางที่ 26 (ต่อ) เปรียบเทียบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกรณีศึกษากับนักเรียนในอดีตและปัจจุบัน

ลักษณะความสัมพันธ์ในอดีต	กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน	ลักษณะความสัมพันธ์ในปัจจุบัน
<p>ทุกอย่างเป็นเรื่องง่ายหมด แล้วลูกศิษย์พี่ก็ต้องทำได้ พี่คาดหวังอย่างนั้นมากมาย แล้วก็พี่ก็ผิดหวัง พี่ก็ทำไม่ได้ พี่ก็เริ่มรู้แล้วว่า มันไม่ใช่ เพราะเด็กทุกคนเขาไม่ได้เก่งเท่ากัน แต่เขาอาจจะมีความสามารถในด้านอื่นๆ ซึ่งไม่ใช่ด้านวิชาการ พี่ก็พยายามลดตัวเองลง แล้วก็ไปมองความสามารถทางด้านอื่นๆของเขา” (สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 25 ธ.ค. 45)</p> <p>“ก่อนนี้พี่รู้จักอารีเป็นคนเก่ง ทำงานเนียบ สอนอย่างเข้มแข็ง เข้มข้น เด็กต้องเป็น อย่างที่ครูอารีบอกให้เป็น อารีจะต้องชนะ การประกวดทั้งตัวครูและที่ตัวนักเรียน” (สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 29 ก.พ. 45)</p>		<p>มาเอาไป ถามว่าลูกโตแค่ไหนเนี่ยเขาถึงจะมาเอาไป แล้วเขาจะเกรงมาก ไม่เรียนกับใครเลยไป เรียนกับครูก็ลาณี ครูก็ลาณีละ กร๊อตออกมาเลย พี่ดูมันสิ ศิษย์โปรดของพี่นะ มันยืนหายใจทิ้งเห็นไหม หนูให้มันทำอะไรมันไม่ทำ บอกว่ามันทำอะไรเนี่ย หายใจทิ้ง แค่นี้ ทำแบบนี้ พฤติกรรมเขาเนี่ยร้ายมาก พอใหม่ๆนะพี่ไม่โหมมากเลยนะ มือสั่นเลยนะ แทมมันน่าจริงๆเด็ก แต่ว่าพอเรียกผู้ปกครองมา พอเขาพูดยั้งนี้ พี่ไม่รู้จะพูด ยังไง เพราะตอนนั้นผู้หญิงคนนี้ก็สามสี่ใหม่ แล้วรับผิดชอบลูกตั้ง 7-8 คน มันเรื่องอะไรกัน แล้วลูกคนอื่นตั้ง 3 คน เขาเลี้ยงก็ดีแล้วใช้ใหม่ ถ้าเขาปล่อยปละละเลยไปก็เท่านั้น เราก็ก็กลัวว่า สงสารเขามาก พอตอนหลังนะ ถ้าเราศึกษาชีวิตของเขาจริงๆเนี่ยว่าเด็กมีปัญหาหน้าสงสาร” (สัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2, 25 ธ.ค. 44)</p> <p>“เช่น เด็กชายภูมิพัฒน์เป็นเด็กนักเรียนที่ก้าวร้าว เป็นเด็กนักเรียนที่ไม่สนใจเรียน</p>

ตารางที่ 26 (ต่อ) เปรียบเทียบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกรณีศึกษากับนักเรียนในอดีตและปัจจุบัน

ลักษณะความสัมพันธ์ในอดีต	กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน	ลักษณะความสัมพันธ์ในปัจจุบัน
		<p>ชอบรังแกเพื่อน ชอบพูดคำหยาบคาย แต่เวลาอาร์แล้ว ก็รู้สึกจะดีขึ้นนะ พฤติกรรมในงานวิจัยว่าดีขึ้น และจริงๆ ส่วนตัวเด็กนี้ผมเชื่อว่าดีกว่าเขาดีขึ้น ...คุณครูท่านอื่นเขาก็ไม่ได้ใส่ใจเด็กคนนี้แล้ว เพราะว่าเป็นเด็กที่ก้าวร้าว เขาก็ไม่ได้สนใจอะไรมากมายแต่พออาร์เอาไปวิจัยแล้ว ผมดูพฤติกรรมของเด็ก เขาก็ดีขึ้น” (สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 28 ก.พ. 45)</p> <p>“อาร์จะถ่ายทอดได้ดี แล้วสามารถทำให้เด็กเขาพัฒนาไปในสิ่งที่ต้องการได้ดี เพราะเขามีความรัก มีความรักเด็กเป็นที่ตั้ง ในเมื่อมันมีความรักแล้ว ทุกสิ่งที่เขาจะทำให้เด็กได้ พี่ว่าเขาทำ” (สัมภาษณ์เพื่อนครูของกรณีศึกษาที่ 2, 29 ก.พ. 45)</p>

ตารางที่ 27 เปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของกรณีศึกษาในอดีตและปัจจุบัน

สภาพการปฏิบัติงานในอดีต	กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน	สภาพการปฏิบัติงานในปัจจุบัน
<p>กรณีศึกษาที่ 1 ครูผู้สอนครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 ที่มีผลงานวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 1 เรื่อง</p> <p>ครูวานจัดการเรียนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางเพียงอย่างเดียว ทำให้นักเรียนไม่สนใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ประกอบกับนักเรียนมีพื้นฐานวิชาที่ไม่ดีเมื่อทำการทดสอบนักเรียนทั้งระดับชั้นจึงทำให้ผลสัมฤทธิ์โดยรวมของนักเรียนต่ำ</p>	<pre> graph TD 1[1. พบปัญหา จากการตรวจแบบทดสอบวิชาคณิตศาสตร์] --> 2[2. วิเคราะห์ปัญหา พบว่านักเรียนไม่มีพื้นฐานคณิตศาสตร์ที่ดี] 2 --> 3[3. ผล คือ นักเรียนสามารถแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ได้ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ดำเนินการแก้ไขปัญหา โดยการสร้างนวัตกรรมเป็นชุดกิจกรรมฝึกทักษะการแก้โจทย์คณิตศาสตร์ แล้วทดลองใช้] 3 --> 4[4. เขียนรายงานผลการวิจัย] 4 --> 5[5. เผยแพร่] </pre>	<p>เมื่อประสบความสำเร็จในการทดลองใช้กิจกรรมฝึกทักษะโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นแล้ว ครูวานสามารถนำเอานวัตกรรมชิ้นนี้ไปใช้พัฒนาทักษะคณิตศาสตร์ของนักเรียนรุ่นต่อไปได้ ซึ่งนวัตกรรมชิ้นนี้ทำให้ครูวานเกิดความภาคภูมิใจและเห็นประโยชน์ของการทำวิจัยในชั้นเรียน จึงได้วางแผนร่างโครงการวิจัยที่ต้องการจะทำเรื่องต่อไปขึ้นมา ได้แก่ การเขียนจดหมายลาครู แก่ไข่นักเรียนที่แก๊งเพื่อน และแก่ไข่นักเรียนที่ขาดเรียน</p> <p>นอกจากนี้ ครูวานยังเพิ่มสมรรถภาพของตนเองด้วยการเข้าอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ในสาขาต่างๆไม่เฉพาะคณิตศาสตร์ เพื่อเรียนรู้การสร้างนวัตกรรม หรือความรู้ใหม่ ที่จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับนักเรียนของตนเองได้</p>

ตารางที่ 27 (ต่อ) เปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของกรณีศึกษาในอดีตและปัจจุบัน

สภาพการปฏิบัติงานในอดีต	กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน	สภาพการปฏิบัติงานในปัจจุบัน
<p>กรณีศึกษาที่ 2 ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 ที่มีผลงานวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 10 เรื่อง (ครูนักวิจัย) ปฏิบัติงานด้วยใจ และทุ่มเท แต่เป็นการทุ่มเท เพื่อให้ได้รับรางวัลจากการประกวดและแข่งขัน พัฒนาตนเองอย่างไม่มีระบบ โดยนำวิธีการของผู้อื่นมาปฏิบัติ ซึ่งไม่สามารถนำมาพัฒนานักเรียนของครูอารีได้ จึงไม่ปรากฏผลของการพัฒนาเท่าใดนัก</p>	<p>ใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการสืบค้นหาวิธีการ หรือ ความรู้ใหม่ ที่สามารถนำมาใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียน จนเกิดเป็นรูปแบบการพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียน ในรูปแบบที่เป็นของครูอารีเอง</p>	<p>มีการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเป็นของตนเอง ใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการสอน และสร้างกระบวนการพัฒนาตนเอง ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สำรวจตน ถึงจุดเด่น จุดด้อย และสิ่งที่ตนเองต้องเพิ่มเติม เสริมความรู้ 2. สืบค้นหาความรู้ ด้วยการศึกษาค้นคว้า เอกสาร ตำรา ถามผู้รู้ เข้าร่วมการอบรม และศึกษาดูงาน 3. มุ่งสู่การวางแผนพัฒนา

ตารางที่ 28 สรุปผลการวิเคราะห์ผลของการทำวิจัยในชั้นเรียนที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครู

กรณีศึกษาที่ 1	ผู้วิจัย	กระบวนการวิจัย							การให้ผลวิจัย	การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม	ปัจจัยที่สนับสนุน		ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค	
		ลักษณะการทำวิจัย	กำหนดวัตถุประสงค์	วิเคราะห์ปัญหา	ออกแบบการวิจัย	การเก็บรวบรวมข้อมูล	วิเคราะห์ข้อมูล	สรุปผล			ภายใน	ภายนอก	ภายใน	ภายนอก
กรณีศึกษาที่ 1	วิไลเด็ก ไม่ชอบเข้าห้องเรียน แต่เมื่อมาเรียน ครูแล้ว มุขกับเด็ก ชอบเข้าห้องเรียน เกิดเป็นใจรักและทุ่มเทในการสอนหน้ามือ	1. วิเคราะห์หลักสูตร 2. ศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล 3. สร้างและพัฒนาวีครวม	ได้มาจากการสังเกตวิเคราะห์ผลของการจัดการเรียนการสอน	เลือกปัญหาที่สามารรถแก้ไขทันที และใช้เวลานานไม่นาน	สร้างวีครวมเป็นคู่มือใช้ทักษะ การแก้โจทย์ปัญหา บวก ลบ คูณหาร จำนวน 4 ชุดแล้วทดลองให้กับ นักเรียนที่รอ	ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	ใช้สถิติ ค่า S.D	มีรูปแบบเป็นตาราง	1. ทดสอบการจัดทำวีครวม 2. ทดสอบวีครวม 3. เสนอวิธีแก้โจทย์ปัญหา	ดำเนินการจัดการเรียนการสอน 1. การวางแผนการสอน ในอดีตรับแบบการสอนจากครูคนอื่นมาทำวีครวม แต่ปัจจุบันเปลี่ยนมาเป็น การเขียนแบบการสอนจากวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและวิเคราะห์โจทย์ปัญหา ในอดีตรับแบบการสอนที่มีลักษณะคล้ายแบบการสอนที่ครูเป็นผู้ใช้เพื่อผู้สอน แต่ปัจจุบันเปลี่ยนมาเป็นการสร้างสื่อเพิ่มเติมกับแบบการเรียนรู้อื่นๆ 3. การจัดการเรียนการสอน ในอดีตรับแบบการสอนแบบรวม แต่ปัจจุบันครูมีการจัดการเรียนการสอนแบบลดภาระ 4. การวัดประเมินผล ในอดีตรับแบบประเมินผลจากครูผู้สอน แต่ปัจจุบัน ครูมีการวัดประเมินผลตามสภาพจริง ใช้วิธีการที่หลากหลาย 5. การควบคุมตนเอง ในอดีตรับแบบไม่สนใจเข้าร่วมชม แต่ปัจจุบันชอบชมการอบรม	1. ความดีใจ ช่วยเหลือและจัดการแก้ปัญหาให้กับนักเรียน ศึกษารับทราบการเรียนการสอนและพฤติกรรม 2. ความดีใจการพัฒนาจากผู้เรียนในการคัดกรองข้อที่ไปให้เด็ก 3. การวัดประเมินผลที่คิดคือ 4. มีพฤติกรรมที่ดี ส่งเสริมการทำวิจัย เช่น 5. มีความเสียสละ รับผิดชอบที่งาน เอาใจใส่รักเรียน เป็น ถือเอามิตร และมีความ ใส่ใจเรียน	1. ได้รับความสนับสนุนจากผู้บริหาร 2. ได้รับความร่วมมือจากครูผู้เรียน ในการคัดกรองข้อที่ไปให้เด็ก 3. ได้รับความร่วมมือจากครูผู้เรียน ในการคัดกรองข้อที่ไปให้เด็ก 4. ได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร 5. ได้รับความร่วมมือจากครูผู้เรียน	1. ขาดความรู้ 2. ไม่มีเวลาในการวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง	1. ขาดความรู้ 2. ไม่มีเวลาในการวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง
กรณีศึกษาที่ 2	ครูบางคน ตั้งใจทำงานต่อสัปดาห์แล้วมีคนเรียนเขียนหนังสือ ไม่ชอบเข้าเรียน ครู แต่ชอบได้ทุนเรียนครู ทำให้ไม่ชอบการทำงานเป็นข้าราชการจะทำงานให้คนอื่นดีกว่า	1. วิเคราะห์หลักสูตร 2. วิจัยต่อวิธีเรียนและพัฒนา 3. การวิจัยและพัฒนาเป็นไปอย่างราบรื่น 4. ศึกษากรณี	วิเคราะห์ข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคล สังเกตพฤติกรรม และวิเคราะห์ผลงานนักเรียนโดยค้นพบที่นักเรียน	ปัญหาจากการสอน จะวิเคราะห์จากสภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ปัญหาพฤติกรรมนักเรียน นักเรียนจะเลือกวิธีเรียนที่มีปัญหาสำคัญมาเป็นกรณีศึกษา แต่จะเลือกเฉพาะปัญหาที่แก้ไขได้	การแก้ไขใช้วิธีวิจัยที่ทดลองโดยกำหนดขั้นตอนการปรับแก้เรียนพฤติกรรมนักเรียน	ใช้วิธีการเชิงคุณภาพ โดยทำการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่เรียนและเพื่อนครูและผู้ปกครอง	วิเคราะห์โดยการสร้างข้อมูลจากพฤติกรรมของนักเรียนที่ปรากฏ	ไม่มีรูปแบบใช้วิธีการเขียนบรรยาย	1. ทดสอบการจัดทำวีครวม 2. ทดสอบวีครวม 3. เสนอวิธีแก้โจทย์ปัญหา	1. การวางแผนการสอน และเตรียมการสอนที่โดยเตรียมแบบการสอน แต่ในอดีตรับแบบการสอนจากครูคนอื่นมาทำวีครวม แต่ปัจจุบันเปลี่ยนมาเป็น การเขียนแบบการสอนจากวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล วิเคราะห์ความสามารถของครูผู้สอนและวิเคราะห์ผู้เรียน 2. การจัดการเรียนการสอน ในอดีตรับแบบการสอนแบบรวมแต่ปัจจุบันครูได้ปรับแก้เรียนรู้อื่นๆ 3. ปฏิบัติงานที่ต่อเนื่องเป็นกรณีศึกษา เพื่อช่วยเหลือนักเรียน โดยในอดีตรับแบบการสอนที่เรียนแบบรวมแต่ปัจจุบันครูได้ปรับแก้เรียนรู้อื่นๆ 4. เปลี่ยนแปลงกระบวนการคิด ให้คิดอย่างเป็นระบบ และทำเป็นระบบ โดยการเรียนรู้ในอดีตเป็นการโดยไม่เขียนบันทึก ทำไปไม่ครบในการทำงาน จึงมีการเขียนบันทึก แต่ปัจจุบันมีการเขียนบันทึก พัฒนาการจัดการเรียนการสอน และพฤติกรรมของนักเรียนอย่างเป็นระบบ 5. พัฒนาตนเองอยู่เสมอ	1. ผู้บริหารส่งเสริมโดยมีการประเมินระบบการเรียนรู้อย่างไร 2. มีความประทับใจครูผู้สอนที่ดี 3. ความดีใจช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับนักเรียน 4. มีทัศนคติที่ดีต่อการวิจัย 5. จากการเรียนรู้ด้วยตนเองทำให้มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการ 6. มีพฤติกรรมส่งเสริมการทำวิจัยได้เป็นอย่างดี 7. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน มีความรักและเอาใจใส่รักเรียน เป็น ถือเอามิตร	1. ผู้บริหารส่งเสริมโดยมีการประเมินระบบการเรียนรู้อย่างไร 2. มีความประทับใจครูผู้สอนที่ดี 3. ความดีใจช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับนักเรียน 4. มีทัศนคติที่ดีต่อการวิจัย 5. จากการเรียนรู้ด้วยตนเองทำให้มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการ 6. มีพฤติกรรมส่งเสริมการทำวิจัยได้เป็นอย่างดี 7. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน มีความรักและเอาใจใส่รักเรียน เป็น ถือเอามิตร	1. ไม่มีเวลาเพราะภาระงานมาก	1. ไม่มีเวลาเพราะภาระงานมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ) สรุปผลการวิเคราะห์ผลของการทำวิจัยในชั้นเรียนที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครู

ภาพรวม	ผู้ทำวิจัย	กระบวนการวิจัย						การใช้ผลวิจัย	การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม	ปัจจัยที่สนับสนุน		ปัจจัยที่สนับสนุน			
		ลักษณะการที่วิจัย	การแก้ปัญหา	วิเคราะห์ปัญหา	ออกแบบการวิจัย	การเก็บรวบรวมข้อมูล	วิเคราะห์ข้อมูล			สรุปผล	ภายใน	ภายนอก	ภายใน	ภายนอก	
ภาพรวม	วิจัย นักวิชาการครู แต่เมื่อได้มาเป็นครูจึงเกิดการทบทวนในการสอนเพื่อจากต้นความสำคัญของการศึกษาในการสร้างอนาคตของชาติ	1. การวิเคราะห์หลักสูตร 2. การสร้างและพัฒนา 3. การวิจัยและพัฒนาที่เป็นไปแนวทางการวิจัย 4. การศึกษารายละเอียด	1. วิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล 2. สังเกตพฤติกรรม 3. วิเคราะห์ผลของการจัดการเรียนการสอน	เลือกปัญหาที่ครูสามารถแก้ไขได้	ใช้การวิจัยทดลอง	1. ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 2. สังเกตพฤติกรรม การสังเกต	1. ใช้สถิติ 2. ไม่ใช้สถิติ	1. มีรูปแบบเป็นทางการ 2. ใช้การเขียนบรรยาย	1. พัฒนาการจัดการเรียนการสอน 2. พัฒนานักเรียน 3. พัฒนาตนเอง 4. เผยแพร่สู่เพื่อนครู	การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมรวมทั้งการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ 1. การวางแผนการสอน และเตรียมการสอนก่อนต้นเรียนจากผลการวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์สื่อ และวิเคราะห์ตัวครู 2. สร้างสื่อการสอนคือพัฒนาทักษะการเรียนรู้ และมีกิจกรรมที่พัฒนาเด็กอยู่ตลอดเวลา 3. จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนมากขึ้น มีกิจกรรมที่หลากหลาย 4. วัดและประเมินตามสภาพจริง โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมรวมทั้งในการพัฒนาคุณภาพวิชา ภาษาอังกฤษ 1. มีการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านวิชาการของตนเองอย่างต่อเนื่อง 2. มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น มีความเป็นกัลยาณมิตร 3. สนับสนุนกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล และปฏิบัติตามอย่างมีระบบ	1. ความต้องการพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ 2. ความต้องการพัฒนาตนเอง 3. มีทัศนคติที่ดีต่อการวิจัย 4. มีพฤติกรรม 5. ความประทับใจในครูที่เคารพนับถือ 6. เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง 7. ภาคภูมิใจเมื่อได้เห็นความสำเร็จ	1. ผู้วิจัยมีการระดมความคิดและหาแนวทางปฏิบัติใหม่ 2. ความต้องการพัฒนาตนเอง 3. มีทัศนคติที่ดีต่อการวิจัย 4. มีพฤติกรรม 5. ความประทับใจในครูที่เคารพนับถือ 6. เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง 7. ได้รับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ	ขาดความรู้ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม 2. ได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงาน 3. มีความเข้าใจในหน่วยงานต่างๆ 4. ศึกษานวัตกรรม 5. ศึกษานวัตกรรม 6. ศึกษานวัตกรรม 7. ได้รับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ	ขาดความรู้ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม 2. ได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงาน 3. มีความเข้าใจในหน่วยงานต่างๆ 4. ศึกษานวัตกรรม 5. ศึกษานวัตกรรม 6. ศึกษานวัตกรรม 7. ได้รับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ	ไม่มีเวลาทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง
กรณีศึกษาที่ 3	ต้นโตมาในครอบครัวที่มีแม่เป็นครู ไม่ชอบเขียนครู ชอบเขียนครูเพราะพ่อแม่สนับสนุน								1. การวางแผนการสอน ในศตวรรษที่ 21 ครูต้องไม่ยึดติดกับวิธีสอนแบบเดิมๆ แต่ใช้ประสบการณ์ 2. การใช้สื่อการเรียนการสอน ในศตวรรษที่ 21 ครูต้องสร้างประสบการณ์ มีลักษณะเป็นนวัตกรรม แต่ปัจจุบันใช้สื่อจากธรรมชาติ 3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในศตวรรษที่ 21 ครูต้องเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 4. การวัดและประเมินผล ใช้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แต่ไม่มีการบันทึกสิ่งที่สังเกต	1. ความต้องการช่วยเหลือและเข้าใจปัญหาให้กับนักเรียน 2. ความต้องการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวิจัยในชั้นเรียน 3. มีทัศนคติที่ดีต่อการวิจัย	ได้รับการส่งเสริมจากผู้บริหารให้ทำวิจัย โดย ผู้วิจัย มอบหมายให้รับผิดชอบ โครงการให้รับผิดชอบ	ไม่พร้อมที่จะทำวิจัยในชั้นเรียนและขาดความสามารถในการเขียน			
กรณีศึกษาที่ 4	ต้นโตมาในครอบครัวที่พ่อแม่เป็นครู ชอบเขียนครูเพราะพ่อแม่สนับสนุน							1. การวางแผนการสอน ในศตวรรษที่ 21 ครูต้องไม่ยึดติดกับวิธีสอนแบบเดิมๆ แต่ปัจจุบันมีลักษณะของการสอนที่เป็นนวัตกรรม วิเคราะห์หลักสูตร และสอนตามแนวทางที่ 2. การใช้สื่อการเรียนการสอน ในศตวรรษที่ 21 ครูต้องสร้างประสบการณ์ มีลักษณะเป็นนวัตกรรม แต่ปัจจุบันใช้สื่อจากธรรมชาติ 3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในศตวรรษที่ 21 ครูต้องเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 4. การวัดและประเมินผล ใช้การวัดและประเมินผล เพื่อตัดสินผลการเรียนรู้ มีการสังเกตการร้องเรียนนักเรียน และใช้แบบทดสอบ	1. ประสบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนตามแนว รบ. และสื่อการเรียน 2. มีความประทับใจในการสอนและมีนักเรียนที่สนใจ 3. มีความภูมิใจในผลงานที่พัฒนา 4. ความต้องการก้าวหน้าในอาชีพ	1. ผู้วิจัยมีการระดมความคิดและหาแนวทางปฏิบัติใหม่ 2. ความต้องการพัฒนาตนเอง 3. มีทัศนคติที่ดีต่อการวิจัย 4. มีพฤติกรรม 5. ความประทับใจในครูที่เคารพนับถือ 6. เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง 7. ได้รับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ	ขาดความสามารถในการทำงานกระบวนการวิจัย นวัตกรรมและทักษะการเขียน	ไม่มีเวลาเพราะภาระงานมาก			

ตารางที่ 28 (ต่อ) สรุปผลการวิเคราะห์ผลของการทำวิจัยในชั้นเรียนที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครู

ภาพรวม	ภูมิหลัง	กระบวนการวิจัย							การใช้ผลวิจัย	การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม	ปัจจัยที่สนับสนุน		ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค		
		ลักษณะการทำวิจัย	กำหนดปัญหา	วิเคราะห์ปัญหา	ออกแบบการวิจัย	การเก็บรวบรวมข้อมูล	วิเคราะห์ข้อมูล	สรุปผล			ภายใน	ภายนอก	ภายใน	ภายนอก	
	มาจากครูชั้นครูที่พ่อแม่เป็นครู และสนับสนุนให้วิจัยครู									1. การวางแผนการสอนและบทวิจารณ์สอน โดยเขียนแผนการสอนซ้ำ ได้ผลลดระดับวิเคราะห์หลักสูตรวิชาที่สอน 2. การสร้างสื่อการเรียนการสอน ครูเป็นผู้รับข้อมูล วิเคราะห์รวบรวม และสื่อเพื่อสอน ทักษะการเรียนรู้ 3. การจัดการเรียนการสอน ครูเน้นผู้เรียนส่วนใหญ่ นักวิจัยถนัดนักเรียนกิจกรรมแบบที่ครูบอก 4. การวิเคราะห์ประเมินผล ใช้การวัดจากผลสัมฤทธิ์พฤติกรรม ใช้แบบทดสอบ ควบคุมพฤติกรรม	1. ความต้องการพัฒนาและ 2. การได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อน 3. ความต้องการศึกษา ค้นคว้าเรื่องงานวิจัยในชั้นเรียน 4. มีทัศนคติที่ดีต่อการวิจัย 5. ปรึกษาหารือในการสอนขอครูที่ชำนาญ 6. ศึกษาค้นคว้าในสื่อออนไลน์	1. ผู้บริหารส่งเสริม 2. การได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนครูที่เป็นครูนักวิจัย	1. ขาดความรู้ความถนัดในกระบวนการวิจัย 2. ขาดความรู้ในการวิเคราะห์และแปลผลในกระบวนการเขียน		